

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk száma: 25.342
--	--	---	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Patkányok.

Sohasem voltunk valami nagy elismeréssel a névtelen-levelezési műfaj iránt, az utóbbi időben azonban valóságos undor fog el bennünket, látva a névtelen levelek közéleti elburjánzását. Nincs közügyet intéző hely, nincs talán egyetlen pénztárszekerény, amelyet az ismeretlenség fedezékéből kilőtt, mérgezett nyilakkal célba ne vennének a névtelenek. Valóságos hisztéria tört ki az utóbbi idők során ezeken a mindig gyanusat kutató embereken. Minden bókorbán visszaélést, rendellenességet, igazságtalanságot, jogfosztást, méltánytalanságot és más gázsgot szimatolnak s csak afelelől biztosak, hogy rajtuk kívül nincs tisztességes és józan ember a világon és főleg: mindenki másnak arany az élete, egyedül ők a vesztesek a Teremtésben. Nem hisznek politikai, tisztviselői, baráti tisztességben és jószándékban s nem bíznak a tulajdon apjukban-anyjukban.

Ezek a hitromboló, károgozó panamavarjak valószínű koleracsapásként fertőzik a környezetüket. Hajukat tépik, ha valaki meg meri kockáztatni a véleményét, hogy azért van még a föld hátán néhány tisztességes ember is. A bizalomrombolás apró ügynökei ezek a folyton-suttogó erkölcsi vészmadarak és az a baj, hogy nehéz ellenük védekezni, mert szemtől-szembe ők a legalázatosabb és leghűségesebb emberfajta, harapni és sarat dobálni csak hátulról mernek, névtelen levelekben.

Hát pedig ez így nincs rendjén. Szemforgatás és ostoba hazugság volna azt állítani, hogy a közéletnek és a mindennapok kis harcainak nincsenek meg a haramiái. Megvoltak és meglesznek mindig s az természetes, hogy a mostani világfelfordulásban és kenyérszűkületben meg is szaporodtak. A gazdag és már csak igazán műveltnek mondható nyugati nagynemzeteknél éppen nem ritkaság a közéleti visszaélés és botrány, amin már csak azért sem csodálkozhatunk, mert a művelt Nyugat és a nem túlságosan művelt Balkán baráti kézfogásban találkozott a nagy háború után s mi pedig ennek a baráti kézfogásnak az ívelése alatt, bizony sötét zsákutcában küzdünk a mindennapi létért. Senki sem álmodhatja tehát, hogy éppen nálunk, ezen a keserves-árnyékos magyar oldalon ne legyen egyetlen ember, aki nem kristálytisztá bajnoka a tisztességnek. Persze, hogy ez volna

a legjobb, de akik a legjobb és legrosszabb között nem ismernek fokozatokat, ártalmas álmódosók és még akkor is csak elméleti harcosai a köztisztességnek, ha mellékszándékok nélkül vívják ezt a harcot. Ha pedig egyéni szempontok, irigységek és hasonló rugók mozgatják őket, akkor közönséges felforgatókkal és svihákokkal van dolgunk, akik mindent és mindenkit bemocskolnak, csak hasznót húzzanak belőle, vagy legalább zavart keltsenek.

Fogjuk hát be a száját és ráncigáljuk meg a fülét ezeknek a hitrombolóknak, mert nem mások ők, mint az amúgy sem túlszilárd önbizalmunk patkányai. Elragcsálják a hajónk bizalomfalát, megmérgezik a hitünket. Addig jajveszékelnék és súgnak a fülünkbe, amíg elhisszük, hogy csakugyan lámpával szennvedély, felelőtlen locsogás és rosszhiszeműségből táplálkozó kritika komisz hadjárata ez minden ellen, ami mások és általában a közélet rendjét, becsületét jelenti. Üssünk a szájukra és verjünk a körmükre, mert hova-tovább már az úgynevezett nadrágos-osztályba is belerágja magát ez a közgyanúsítás s akkor pedig elérkeztünk oda, hogy mindenki mindenkinben kételkedik.

Mi csendőrök mindennap találkozunk a bűnnel, de látjuk útjainkon a becsületes, közért egészséget és más egyéni javakat feláldozó, lelkes emberek és munkák tömegét is. Amint a szegénység egymagában nem tesz mindenkét bűnözővé, éppen úgy a közszereplés sem egyértelmű a panamával és a visszaélés egyéb módjaival. Mi magunk is közszereplők vagyunk, ez a fékevesztett rágalomhadjárat tehát lényegében nekünk is szól. Sokezer becsületes csendőrtűrheti-e ezt szótlanság és tétlenül? Ne csukjuk hát be a fülünket, ha kuglipartik söröskancsói mellől efféle hangokat hoz a szellő, hanem csapjunk szét közöttük, persze ne a tusával, sajnos ez patkányokra is tilos.

Álljon elő nyíltan, akinek mondanivalója van, a bíróság megadja a módot, hogy bizonyítsa. Ha pedig nem tudja, akkor húzza ki a lutrit érdeme szerint. Rá kell nevelni az embereket, hogy csak azt állítsák, amit bizonyítani tudnak és azzal aztán álljanak is elő. Nehéz munka, de a józanabbak összefogásával elérhető s nekünk csendőröknek is megvannak az eszközeink a közreműködésre.

Azt meg aztán mondani sem kell, hogy mi magunk járjunk elől jó példával. Ne sírja bele senki a panaszeit a vakvilágnak eresztett névtelen írásművekbe, mert magának nem használ, ellenben rengeteget árt vele a bajtársainak, talpigférfiak ezreinek. Vigyázzunk: a névtelenség nem örökéletű s ha egyszer rásüt a nap, csúnya szégyen kerekedik belőle!

Hozzászólás a „Gondolatok az örskörletek portyázásáról” című közleményekhez.

Írta: vitéz BALÁZS-PIRI GYULA őrnagy.

Örömmel olvastam lapunk legutóbbi számában az örskörlet portyázásával, szolgálatunknak ezzel az alapvető kérdésével foglalkozó, immár harmadik közleményt.

Utasításunk is leszögezi, hogy az a jó örs, amelyiknek körletében kevés a bűncselekmény, ez pedig csak ott lehetséges, ahol jó a megelőző szolgálat. Ennek viszont a portyázási rendszer az alapja, ha tehát az elérhető legjobb portyázási rendszert kutatgatjuk, ezzel a jó közbiztonság alapkövét akarjuk minél szilárdabbá tenni, azonfelül pedig az idő és erő gazdaságos felhasználása szempontjából sem közömbös a kérdés. Azt akarom ezzel mondani, hogy a látszólagos vita, ami itt kialakult voltaképpen nem vita, hanem ösztönös és örvendetes érdeklődés szolgálatunk egyik legfontosabb kérdése iránt.

Az említett közlemények lapunk múlt évi 18., 20. és folyó évi 8. számaiban jelentek meg. Hogy mennyire nem vitának s különösen nem személyekhez fűződő vitának érzem az eddig írtakat, azt azzal is jelzem, hogy az új elgondolást kezdeményező úr cikkei „A” és az első hozzászólást pedig „B” cikkben fogom nevezni, hogy a kérdéshez ebben a személytelen formában én is hozzászólhassak.

Az „A” cikket író úr (az első közleményében) a mai, több mint 50 éves multra visszatekintő, tereptárgyakat (pontokat) összekötő, legrövidebb útvonallal meghatározott őrzőportyázási rendszert több szempontból me-

revnek és nehézkesnek, tehát rossznak tartja és helyette tereprészek, azaz kisebb-nagyobb, egymáshoz csatlakozó, határolt területekből álló őrzőportyázási rendszerét ajánlja.

A portyázási időt pedig nem a mai gyakorlat szerint, a menetvonal hossza után javasolja meghatározni, hanem örsönként 1—1 tereprész leportyázására egyenlő időközszabategységet határozna meg. Tehát a tereprészek területének nagysága — jellegük szerint — úgy lenne meghatározva, hogy a leportyázásukhoz szükséges idő örsönként egyenlő legyen. A javaslat főcélja a járőröknek — a megelőző szolgálatban — nagyobb szabadságot adni, hogy ne legyenek előre meghatározott útvonalakhoz kötve és hogy csakugyan örskörlet-portyázást végezzenek, ne pedig vonalak merev taposását.

A „B” cikket író úr hozzászólásában ezt az új elgondolást elvben helyesnek, de gyakorlatilag kivihetetlennek tartja, főként a „keresztül-kasul” való portyázás miatt, a létszám és terepviszonyokra való tekintettel.

Az „A” cikk írója a további hozzászólásokra hiába várva — 6 hó elteltével — válaszolt a „B” cikkre és hangoztatta, hogy továbbra is fenntartja az előzőkben már említett megállapításait. Ezenkívül rámutatott arra is, hogy ha a „B” cikk írója egyetért vele abban, hogy az általa ajánlott új rendszer elméletileg helyes, akkor nem lehet elintézni a kérdést azzal a kijelentéssel, hogy az gyakorlatilag kivihetetlen, hanem meg kell találni a gyakorlati alkalmazhatóságra a megfelelő módot annál is inkább, mert tévesen értelmezte az ő elgondolását, amikor a tereprészek „keresztül-kasul” való portyázásából eredő nehézségek miatt véli gyakorlati-

Hazafelé.

Írta: EMBER KÁLMÁN.

A történet szereplői két magyar katona: én az egyik, Kovács Ferenc a másik. A színhelye Ázsia vége-láthatatlan síkságai ezelőtt hús esztendővel.

Én mint hadifogoly az egyik fejedelem udvari orvosa voltam, Kovács Ferenc is hadifogoly volt, egy szürke porszeme a nagy mindenségnek, egy csöppnyi hant — a hazai földből.

Én az ottani és akkori viszonyokhoz képest magasrangú ember lettem, de éppen orvosi tudásom miatt még erősebben őrzött fogoly, mint a többi. Ritka ember az orvos az ottani világban és a háború alatt még ritkább lett. Minden lépésemért ügyelték, úgyszólván csak bizonyos területen mozoghattam s ha elmerészkedtem a város széle felé, ahonnan az ég aljáig lehetett látni, úgy vettem észre, ilyenkor mindig eljött utánam egy küldönc a parancsossal, hogy siessek a fejedelemhez... ez vagy az beteg...

Nem mondhatom hogy egyebekben nehéz sorsom lett volna. A hadifogoly legkínzóbb ellensége, a gondolat,

a lélek volt csupán az, amely emlékeztetett, hogy ki és hol vagyok. Itthon senki se várt rám. Se föld, se imádkozó kezek. Legfeljebb valamelyik nagybátyámnak ötlöttem néha eszébe, ha szó esett, hogy a családból kik estek el és kik még nem... Senki se várt rám. Azt mondatom még egyszer tehát, hogy jó sorom volt.

Addig, amíg egyszer elém nem állott Kovács Ferenc, szürke, rongyos, éhes hadifogolytársam.

Akkoriban már gyakran jelentek meg a fejedelemség területén átvonuló hadifoglyok egyenként és csoportosan is, mert az orosz birodalomban megbomlott a rend és a hadifogolytáborok kapuit nem őrizték olyan szigorúan. Jöttek a csoportok és mentek, nem is igen pihentek. Lábkubban olykor félév fáradtsága, testükben alig volt hús, de szemükben rettenetes nemtörődömség. Mentek, húztak át a városon, neki a sivatagnak, amelyiknek nem lehetett a végét látni... De mentek és én nem szerettem őket látni, mert minduntalan letörték belőlem valamit. Fogycott a nyugalomom s helyébe terebélyesedett a vágy. Egyszer aztán elém állott Kovács Ferenc és akkor...

Úgy volt, hogy egy júniusi napon a fejedelmi paloták előtt ögyelegettem, mikor egy rongyos, csupaszőrcű ember megszólított:

— Azt mondják, itt lakik a királyotok!

— Itt, — feleltem.

— Bemehetnék hozzá? — kérdezte egyszerűen, hangsúlytalanul.

— Mit akar tőle?

— Útravalót... Megyek haza, de nincs kenyerem hozzá.

Oroszul beszélt, gondolhattam volna, hogy orosz vagy akárki másfajta. Közönyösen kérdeztem tőle felelet helyett:

— Hová tart haza?

lag megvalósíthatatlannak az új portyázási rendszert. Eppen ezért megismétli, hogy az ő elgondolása szerint az eddigi „tereptárgy”-akat továbbra is érintenék a járőrök és csak a megközelítésükhöz és a tőlük való eltávoláshoz használandó útvonalakat, — akár az úttalan terepen is — választhatnák szabadon és változtatva. Így a portyázási idő nem az előre meghatározott útvonal, hanem a viszonyok szerint különböző kiterjedésű leportyázandó területrészek után határozhatnák meg őrönsínt egyenlő időközszabatt-egységben. Befejezésül nyolc pontba foglalta a mai rendszer hibáit.

A mai kötött útvonal portyázási rendszer és a javasolt tereprezés portyázási rendszer közötti különbség érzékeltetéséhez legtalálóbbrak ígérkezik a terepen zászlókkal kitűzött lovardai és a tereplovaglás összehasonlítása. Az előbb említett esetben a zászlók — mint tereptárgyak — közötti legrövidebb útvonalakon kell haladnia a lovasnak és ennek az útnak egyhangúságát csak a vezényszavakkal elrendelt irányváltoztatások tarkítják. Azok, akik lovaikat még nem uralják teljesen, kikitörnek, vétének a parancs ellen, akár csak a szabálytalanságra hajlamos portyázó csendőrök, de a többség hamar betanul és halad a kitaposott úton. Mennyire más a tereplovaglás! Ott is tervszerűleg kijelölik a lelovagolandó terepet és az útközben betartandó általános irányt és az ellenőrzést szolgáló érintendő tereppontokat, de az odajutás módja a lovasra van bízva. Az útról letérhet; ha szükségesnek tartja, rövidítheti; vagy akár kerülővel is érheti el célját, ha azt a siker érdekében előnyösnek találja. Tehát változatos, önállóságra nevelő és kezdeményezésre sarkaló.

Rámnézett merőn. A szeme éles lett, a szava megint rövid, mikor görcsös botját felemelve, napnyugatra bökött, mintha csak a szomszéd házra mutatott volna:

— Magyarföldre.

Aztán elnézett a tornyos épületekre s a kaput keresgélte. Nem törődött velem. Nem érdekelte, mit fogok erre mondani, azt gondolta, egy orosz vagy tatár emberrel beszélt az előbb, akinek fogalma sincs arról, hogy hol van vagy van-e ilyen nevű földje az Őristen világának. Nézte a kaput, kereste a kenyérhez az utat, mert az kell neki a még hátralevő tízezer kilométerhez, csak kenyér, mert egyébként megvan neki mindene, az izmai még bírják, a lába még nem elég sebzett és a szeme is ép még, arra néz nyugatra, amerre a botját lóditotta az előbb, csak arra nyugatra, mintha a szomszédra lenne szó s ez a szó ezzel a mozdulattal neki mindennél több volt, szilárd elhatározás, lelkébe beletűzésedett álom, vágy, cél, minden... Lehet, hogy elmondta ugyanezt már másnak is, ezer embernek, mert annyitól kért már kenyeret, mert elfogyott szegénynek a féléves vándorlás és kínlás alatt, elmondta reggel, éjjel és hóviharban is a hegyek pásztorai előtt úgy, mint a tavasz elé szántogató embereknek is. Először tán megremegett a hangja, mikor kimondta, ő tudja azt is, hogy először a könnye is vele hullott, beharmatozta a nevet, aztán már csak sóhaj kísért a kimondott szót, mert nem volt kenyere s másoknak is nehezen akadt... De mondta, egyre mondta s ezzel mindig megmondta azt is, hogy semmije e világon nincs, csak a magyarföld. Vágy lökte ki a szót a szájára s minden egyes szó új ágat teremtett a vágyai fáján. A szeme egyszer sem keresett a földön, ha oda is tekintett a mellette elhulltakra...

Meddig tartott, amíg ezt elgondoltam, nem tudom, de emlékszem, hogy öklömet beletöröltem a szemembe

A hasonlat arra biztat, hogy ne idegenkedjünk a járőröket a nyílt terepre kiengedni, mert csak ez jelenthet igazán őrskörletportyázást és valóban helyesen érzékelt megelőző szolgálatot.

Hogy meggyőződhessünk arról, hogy ez a valóságban is így lenne-e, legelőször vizsgáljuk meg, hogy az előbb említett nyolc pontba foglalt hibák valóban fennállanak-e és valóban oly súlyosak-e, hogy már időszerűvé vált a mai portyázási rendszer teljes megváltoztatása. Vizsgáljuk meg, hogy az ajánlott új rendszerben nem ismétlődnek-e meg a régi hibák, vagy esetleg más hátrányok nem merülnének-e fel. Vajjon az ajánlott új rendszer — eddig megbeszélte formájában — megüti-e már azt a mértéket, amit minden újítás elfogadásának alapfeltételéül éppen az „A” cikket író úr állított fel a „Csendőrségi Lapok” 1933. évi 16. számában megjelent „A szolgálatkezelés irodai megoldása” című közleményének 3. bekezdésében, amikor leszögezte, hogy: „... A csendőrség lényegénél fogva nem lehet más, csak konzervatív... Csak a kipróbált, bevált és a réginél feltétlenül jobb újítást szabad elfogadni, ... mert minden újítás rázkódással jár...”

Vegyük sorjába a mai portyázási rendszernek az előbb említett nyolc pontban felsorolt hibáit a régi és a javasolt új rendszer szempontjából:

ad 1. „Határozott matematikai vonalakon kényszeríti a járőrt, túlzott pontossággal.”

A Szut. 261. pont 2. bekezdése megállapítja, hogy a portyázó járőr szolgálata csak úgy lehet eredményes, ha a terep kihasználásával mindenütt váratlanul és meglepetésszerűen jelenik meg és ezért útirányát senkinek

nem egyszer, olyanformán, mintha nagyon verejtékeznék a forró júniusi napon. De nem szóltam semmit...

... Ottmaradt velem. Elláttam minden jóval, amit az udvari konyháról össze tudtam szedni. Lehet, hogy néha... loptam is. Nem baj. Törökbálinti ember volt, én magam Kolozsvárt születtem, de mindegy. Mikor az első falat kenyér után felsőhajtott csakúgy magamagának magyarul:

— Hej, jó Istenem!... — hozzáhajoltam és megöleltem, azt felelve neki:

— Bizony...

Kicsúszott a számon, nem akartam megmondani neki, hogy magyar vagyok én is, féltem, hogy megkérde: mért nem mentem már haza eddig is. Ha ő egyedül érkezett eddig, én is elindulhattam volna már... Nem akartam megmondani, véletlen szaladt a számra, de nem baj, mert utána olyan boldog embert találtam meg, amilyent elképzelni se tudtam addig.

Egy hétig erősítettem kenyérrel és rendes ágygal s azóta készülődtem én is, hogy vele indulok. A hallottakból már régóta tudtam, hogy útnak hatalmas sivatagokon keresztül vezet a Kaukázus hegyei irányába s e sivatag vidékeken csak mindennapi járásra lehet kutat találni. Víz is benne, de csak — talán. A víz pedig abban a világban!... Most tudom csak...

*

A fejedelemnek boldog álmairól nem szóltam. Hiába lett volna minden. Rab embert nem ért meg igazán csak magafajtája. Nem szóltam. Végeztem a dolgomat s hogy eltereljem szándékaimról a gyanút, terveket nyújtottam be a fejedelemhez az egészségügy rendezésére, laboratórium szervezésére, gyógyanyagok felkutatására és ilyesmikre. De lefekvés után megváltoztam.

elárulnia nem szabad. A 349. pont utolsó előtti bekezdése szerint pedig a megelőző szolgálat csak akkor vezethet sikerre, ha a csendőr az őrskörlet minden pontján minél gyakrabban jelenik meg.

Kérdés, hogy a mai portyázási rendszer lehetővé teszi-e ezt és hogy az ajánlott új rendszer megfelelne-e ezeknek a követelményeknek?

A Szut. idézett rendelkezései a mai rendszer mellett csak akkor volnának a gyakorlatban egész terjedelmükben teljesíthetők, ha a portyázó járőrök részére előírt útirány nem volna azonos az őrskörlet községeit és tereptárgyait egymással összekötő és a portyázási idő kiszámítása alapjául vett legrövidebb útvonallal. A Szut. csak a 242. pont 4. bekezdése utolsó mondatában tesz említést a legrövidebb úton való mérésről, amiből következtethető, hogy a távolsági kimutatás megszerkesztésénél két-két tereptárgy közötti távolságot — a kivételes esetektől eltekintve — valóban a legrövidebb útvonalon kell mérni. A Szut. 244. pont 1. bekezdésében foglaltak szerint azt az útvonalat nevezzük „őrzárát”-nak, amelyet a járőr — ugyanának a szolgálati kivezérlésének a tartama alatt — megszakítás nélkül leportyázni köteles. Az őrzáratok útvonalhosszát azonban mindenkor a távolsági kimutatás alapján kell kiszámítani. Ezek szerint a Szut. 261. pont 2. és a 244. pont 1. bekezdésének hivatkozott rendelkezései nem egészítik ki egymást teljesen, mert a kötött, előre meghatározott úton való mozgás kizárja, hogy a járőrök a terep kihasználásával váratlanul és meglepetésszerűen jelenjenek meg az őrskörlet minden pontján, minél gyakrabban. Tehát az őrskörletnek csak a tereptárgyak-

ként szereplő pontjaira és nem az egész őrskörletre teljesíthetők a Szut. hivatkozott rendelkezései a mai portyázási rendszer mellett. Ezen a fogyatékonyságon igyekezett segíteni a „Csendőrségi Közlöny” 1934. évi 12. számában a Szut. 250. pont kiegészítéséül közzétett ama rendelkezés, hogy tanyavidéken, stb. a tereptárgyak közötti utat időnkint változtatni kell. Teljesség kedvéért még meg kell említenem azt is, hogy a Szut. 266. pontja szerint a járőrnek indokolt esetekben jogában áll saját kezdeményezésére is eltérni az előírt útiránytól, de ezt, a Szut. 265. pontja szerint, a szolgálati lapon — indoklás végett — fel kell jegyeznie. Ez a körülményesség az ezzel a joggal való élés kivételességét hangsúlyozza.

Az eddig kifejtettek szerint megállapíthatjuk azt, hogy a mai portyázási rendszer valóban merev az őrzáratok leportyázásánál betartandó útvonal előírásánál és hogy a járőrt gyakran olyan követelemény elé állítja, amit betartani csak körülményes indoklással képes.

Vajjon az ajánlott tereprész-portyázási rendszerrel elmaradna-e ez a hiba? Bátran kijelenthetjük, hogy igen. Kérdés, hogy a Szut. szelleme lehetővé tenné-e ennek a javaslatnak az alkalmazását.

A Szut.-ban nem ismeretlen fogalom a „tereprész”, mint tereptárgy, mert a 242. pont 3. bekezdése a távolsági kimutatásba felvenni rendelt lakott tereptárgyakon kívül a tereprészeket is megemlíti. A 244. pont 1. bekezdése pedig az őrzáratok fogalmának meghatározásánál a tereprészt is felsorolja, mint az őrzáratok egyik alkotó elemét. Ezenkívül a 264. pont 1. bekezdésében is megemlíti a tereprészt az őrskörlet lakatlan részei mikénti leportyázásának ismertetésénél.

Tehát a Szut. már ismeri a tereprész-portyázás fogalmát, csak nem szabályozta a leportyázásnak gyakorlati keresztülvitelét. Ha az őrskörlet községeit és ipartelepeit mint tereprészeket tekintem, akkor a mai rendszerrel is megtaláljuk már a kiindulási pontot a tereprészek mikénti portyázásához, mert a Szut. 243. pont 1. és a 245. pont 2. és 4. bekezdései ezt a kérdést már rendezték, elrendelve, hogy a községek és ipartelepek leportyázásához szükséges időt a távolságok után felszámítható szolgálati órákhoz hozzá kell adni. Majd később még visszatérek ehhez a megállapításhoz, amikor a javasolt új portyázási rendszer gyakorlati alkalmazásáról fogok szólni.

Az „A” cikk írója említést tett arról, hogy a „tereprész” kifejezés helyett esetleg mást, találóbbat is el tudna képzelni. Szerintem, az őrs működési területének „őrskörlet” elnevezéséből kiindulva, találóbbat lenne az őrskörlet kisebb-nagyobb területét jelentő részeket a megjelölésükre szolgáló tereptárgyakhoz tartozó környékekkel együtt, „tereptárgy-körlet”-nek elnevezni, mert valóban az őrskörletnek képezik kisebb-nagyobb részeit. Zavarok elkerülése végett azonban továbbra is a „tereprész” kifejezést fogom használni.

ad 2. „Nincs tekintettel a terep sajátosságaira, a lejtőzögre, talajviszonyokra.”

Tagadhatatlan, hogy a portyázási idő kiszámításához használt táblázat (Szut. 6. mell.), tehát nem a távolsági kimutatás az, ami revízióra szorul, különösen a II. és III. időszámítás alkalmazása tekintetében. Az átdolgozásnál meg kellene szüntetni a különböző időszámítások mai alapját is és helyettük a viszonylagos szintkülönbségek, talaj és időjárási viszonyok mérlegelése alapján kellene felállítani a három fokozatot az átlagos, nehéz és igen nehéz terep után. Mert nemcsak a domborzati viszonyok nehezítik meg a járőr előre-

Számot vetettem ugyan magammal már akkor, midőn Kovács Ferenc elmondta, hogy hazamegy, de azóta még keményebben szidtam magamat, hogy, íme, magam kényelmét többnek találtam itt, mint Kovács Ferenc és a többiek. Ha nem is várt rám magyarföldön senki... elindulhattam volna, ha másért nem is, az anyám sírhantját látni. Itt él mellettem egy ember, egy szürke hant hazulról, aki félve jön Ázsia túlsó feléről és azt állítja, hogy hazaér, mert ha eddig eljutott Isten keze segítségével, tovább se lesz baja. S ha az Isten elvitte őt két aprósága mellől, akkor vissza is viszi. Ő nem állott meg a dolgok előtt gondolkodni, neki nincs aggodalma, mint nincs az Úr asztala előtt sem, amit nem lehet oda-hagyni, de vissza kell hozzá térni.

Ez az ember, aki törökbálinti volt, amikor megmondtam neki, hogy ha jól megy minden, még legalább félélvíg kell mennie, azt felelte:

— Nem baj.

Elszöktem a fejedelemtől. Messze, nagyon messziről megjelent előttem a jó ágy, jó kenyér; de lábam alá már folyt a forró sivatagi homok. Szemem előtt nem volt se madár, se ág, csak homok, és fent a feszesre tapadt kék ég...

Este egymáshoz bújunk a hideg miatt, nappal szüntelen folyt a verejtékünk... Kovács Ferenc csak ment, ment mellettem görnyedten, de konok egyformán rakta egymás elé a lábait és én is lassan görnyedtem lettem. Nincs mit tagadnom, bizony a jó kenyér íze mindig sűrűbben jutott az eszembe, de mellettem volt Kovács Ferenc szőrös arcával, meg-megcsillanó szemével, a sovány, ínas ökle ott nyugodott a görcsös bot tetején és vitt, vitt engem, a boldog embert, hazafelé...

Koscialkowski lengyel miniszterelnök, aki április végén a magyar nemzet vendége volt, elvonul a fogadására megjelent frontharcos díszszázad előtt.

haladásának az ütemét (L. Szut. 262. pont 1 bek.), hanem a talaj és az időjárási viszonyok is. A talajviszonyokat mérlegelte a Szut. 245. pont 3. bekezdésének még 1928-ban elrendelt ama kiegészítése, amely szerint rendkívüli okok esetén, mint pl. homokos, süppedékes talajviszonyok mellett, a 300 méteren aluli terep-nél is a II. fokozat számítható fel.

A portyázási időt befolyásoló tényezők közül egyesek nem állandó jellegűek, tehát nem lehet általános-ságban kimondani, hogy valamelyik őrzőjárat vagy őrs-körlet csak télen (L. Szut. 244. pont 3. bek.) járható nehezebben. Az eddigi rendszer-nél vagy a legnehezebb viszonyokat kell alapul venni, ami sokszor több a kelleté-nél, vagy egy átlagost, ami viszont gyakran kevés. Megállapíthatjuk, hogy az ugyanazon terep leportyá-zásához szükséges időt nem lehet évekre előre meg-határozni, mert esetről-esetre változhat, az éppen fenn-álló viszonyok szerint. Az őrsparancsnoknak szabad kezét kellene adni, hogy az előzőekben kifejtettek szerint szerkesztett portyázási időszámítási táblázat alapján, esetről-esetre az éppen fennálló viszonyokhoz alkalmazkodva határozza meg, hogy járőrei melyik időszámítási fokozat szerint portyázzanak. Sőt — indokolt esetben — a járőrvezetőknek is jogot kellene adni ahhoz, hogy váratlanul megváltozott időjárási viszonyok következté-ben a nehezen járhatóvá vált „tereprészek”-et a meg-felelő magasabb portyázási időszámítási fokozat sze-rint portyázhassa. Ez is alkalmas eszköz lenne arra, hogy az őrsparancsnokot és járőrvezetőt nagyobb ön-

állóságra és kezdeményezésre szoktassuk s neveljük. Ennek elérésére csak a beljük helyezett bizalmat kel-lene növelni, azonban egyidejűleg fokozni kellene a biza-lommal való visszaélés megtorlásának a súlyát is.

A portyázási időszámítás új táblázatának továbbra is ki kellene terjeszkednie a Szut. 6. mellékletének mai IV—VII. fokozatára is. Azonban ennél a kérdésnél rá kell mutatnom arra, hogy a Szut. 245. pont 3. bekezdé-sének utolsó mondata és a 262. pont 1. bekezdése, de külö-nösen a Szut. 262. pont 1. bekezdésének utolsó mondata nem fedi teljesen egymást. Ugyanis, ha a terep nem be-folyásolja a portyázási időt, akkor miként lehetséges az, hogy a lovas menetüteme dombos vidéken percnként 110 lépésről 90-re csökken és hogy a kerékpáros csak rendes időjárási és terepviszonyok között tehet meg 7 perc alatt 1 kilométert. Ha a lovon, illetve kerékpáron haladó csendőrnél — tekintet nélkül a terepre és az időjárási viszonyokra — csak az útvonal hosszát mérlegeljük a portyázási idő kiszámításánál, akkor ezt csakis a jármód és a menetütem fokozásával lehet elérni, ami viszont azt jelenti, hogy pl. a lovas járőrnek sík terepen sokkal lassabban kell haladnia, mint a dombos vagy hegyes vidéken, hogy ugyanazt a távolságot ugyanazon idő alatt tehesse meg. Ez viszont csak a Szut. 262. pont 1. mondatában elrendelt menetelési mód rovására történhet.

Az ad 2. alatt kifejtett hézagok függetlenek a tereptárgy-portyázás rendszerétől és azok legtöbbje a tereprész-portyázási rendszerénél is megmaradna, ha a

portyázási időszámítási táblázatot az előbb kifejtettek szerint át nem dolgoznánk.

ad 3—4. „A tökéletes helyi ismeretszerzést kizárja. A megelőző szolgáltatnak az egész örskörlet minden pontjára való kiterjesztését lehetetlenné teszi.”

A mai portyázási rendszer mellett — a szolgáltatnak az utasítás betűszerinti értelmezése alapján — valóban hosszú idő szükséges ahhoz, hogy az örsre helyezett új csendőr tökéletes helyi és személyi ismeretre tehessen szert az örskörlet összes pontjain való megjelenései révén. Vítán felül áll, hogy e téren lényeges javulás várható a tereprész portyázási rendszertől.

ad 5. „A ... változó viszonyokból származó időkülönbséget csak körülményes módon ... engedi felhasználni. Fárasztja vagy henyélésre kényszeríti a járőrt.”

Sok alkalommal megállapított tény, hogy a Szut. 6. mellékletében meghatározott portyázási időkiszabot nehéz viszonyok mellett is bőségesen elegendő és gyakran melegágya a szabálytalanságoknak. Ez a hiba továbbra is fennállna minden portyázási rendszernél, ha a portyázási időszámítási rendszerét a mindenkor helyezhető rugalmasan alkalmazhatóvá nem változtatjuk, mint azt már az ad 2. pont alatt kifejtettem. Időnyerést is jelentene ez a változtatás, melynek segítségével a megelőző szolgáltat is sokkal intenzívebbé tehetnénk.

ad 6. „Felesleges és nehéz irodai munkát követel az őrsparancsnoktól és kényesen pontos vezetést a járőrtől...”

A portyázási rendszer bármilyen megváltoztatása feltétlenül maga után vonná úgy a Szut., mint a Csűsz. vonatkozó rendelkezéseinek kisebb-nagyobb mérvben való megváltoztatását. A portyázással járó írásbeli teendő elválaszthatatlanul összefügg a szolgálat előírásakor, valamint a szolgálat teljesítése alatt és után vezetendő előjegyzések, stb. formájával és a vezetésükre vonatkozó rendelkezésekkel. Ezekkel a rendelkezésekkel járó írásbeli teendőket a portyázási rendszer megváltoztatása nélkül is lehetne egyszerűsíteni és csökkenteni. A tereprész-portyázási rendszerrel járó írásbeli teendők mértékét és formáját meghatározni és a maival összehasonlítani, nem tartozik a kérdés elvi mérlegeléséhez. Valószínű, hogy a mainál egyszerűbb formában és kevesebb írással is meg volna oldható.

A portyázási adatok pontos vezetése tagadhatatlanul kényes és teljes mértékben osztozik az „A” cikket író úrnak e téren kifejtett felfogását. Azonban ez, — függetlenül a portyázási rendszertől — önállóan is megoldható kérdés.

ad 7. „A járőrök önállóságát mértéken túl korlátozza, ezzel öntevékenységet csökkenti.”

Tény, hogy a mai portyázási rendszer a járőröket meglehetősen szűk korlátok közé szorítja. Már az ad 2. pontnál rámutattam arra, hogy az általam ajánlott portyázási időszámítási rendszer is alkalmas arra, hogy az őrsparancsnok és a járőrvezető önállóságát fokozza. Ha elgondolásom a tereprész-portyázási rendszerrel párosulhatna, feltétlenül hatványozódnék a járőrök öntevékenységi alkalmi és valóban lehetővé válnék a megelőző szolgáltatnak a Szut. 261. pont 2. bekezdésében és a 349. pontjában körülírtak szerinti teljesítése. Kérdés azonban, hogy megengedhető-e a járőrök szabadon bocsátása és lehetséges lenne-e akkor is az eredményes ellenőrzésük? Bevallhatjuk őszintén, hogy a mai ellenőrzési rendszer mellett, a közbiztonsági szolgálat eredményes ellátásának a sikere a legénység, de elsősorban

az őrsparancsnok és a járőrvezető megbízhatóságán és kötelességérzésen nyugszik. A szabálytalanságra hajló ma is megtalálja — ideig-óráig — a módját annak, hogy kijátssza az előjárók éberségét. Én azt hiszem, hogy a járőrvezetőnek előlegezett nagyobb bizalom nem növelné a szabálytalanságok számát, ha — mint már említettem — egyidejűleg a bizalomra méltatlanná válók fenyegetésének a fokozatát is szigorítanánk. De azért a nagyobb szabadság határainak kitűzésénél nem szabad megfedkezni a közmondásról, hogy: „Jóból is megárt a sok!”

ad 8. „A távolsági kimutatás szerkesztésénél előírt tizedkilométeres pontosság a részletes térképek nem teljes tökéletessége mellett illuzórius.”

A távolsági kimutatás szerkesztésénél eddig követelt tizedkilométer pontosság felesleges. Helyesebb lenne itt is a Szut. 245. pont 1. bekezdésében foglaltak szerint eljárni. Hogy ez lényeges eltérést nem jelentene, bizonyítható. Ha pl. a Szut. 5. mellékletének 14. függőleges rovataiban lévő számokat eredeti alakjukban összeadom, 117.2 km az eredmény és ha az egyes adatokat a Szut. 245. pont 1. bekezdésében foglaltak szerint kikerekítem, akkor 117.5 km, tehát 13 adatnál csak 0.3 km a különbség. Mint láthatjuk, a Szut. 245. pont 1. bekezdésében foglaltakat már a távolsági kimutatás összeállításánál is alkalmazhatnánk anélkül, hogy a járőröket számbavehető idővesztés vagy időnyereség érne. Azonban ez a módosítás is független az ajánlott tereprész portyázási rendszertől.

Összegezve az eddig kifejtetteket, megállapíthatjuk, hogy a mai, előre meghatározott útvonalhoz kötött őrjárat-portyázási rendszernek, illetve a közbiztonsági szolgáltatnak az alaki ellátásánál észlelhető hézagok, amelyeket az „A” cikk 8 pontba foglalt, két csoportba oszthatók éspedig a portyázási rendszerrel összefüggő és ettől független kérdésekre.

Az elsőbe sorolhatjuk azt, hogy a mai portyázási rendszer valóban merev, lassítja a tökéletes helyi- és személyi ismeretek megszerzését, megnehezíti a Szut. 261. pont 2. bekezdésében és a 349. pontjában elrendelt szerinti szolgálat teljesítését, továbbá erősen korlátozza a járőrök önállóságát.

A második csoportba tartozik annak a megállapítása, hogy a portyázási időszámítási táblázat nem veszi eléggé rugalmasan tekintetbe a terep, a talaj és az időjárás viszonyait; a szolgálat teljesítésével járó írásbeli teendők pontos elvégzése sokszor kétes; a távolsági kimutatásnak tizedkilométer pontossággal való összeállításával mérhető. Ez utóbbi kérdések azonban önmagukban is megoldhatók és éppen ezért velük itt tovább nem is óhajtok foglalkozni.

Végeredményként kimondhatjuk, hogy a mai portyázási rendszer revízió alá vétele kívánatos. Kérdés, hogy a javasolt rendszer — változatlan formában — jobb lenne-e a mainál s alkalmazásánál nem kerülnének-e napfényre új hibák és új fogyatékoságok?

Csak gyakorlati kipróbálással lehetne minden kétséget kizárólag eldönteni azt, hogy a tereprész-portyázási rendszer jobb-e a mai kötött útvonalú őrjárat-portyázási rendszernél és hogy amaz a gyakorlatban több vagy kevesebb fogyatékoságot mutatna-e a mainál. Vajon a két rendszer előnyei és hátrányai melyik megoldást juttatnák elsőbbségre? Gyakorlati kipróbálás nélkül csak elmélkedni lehet a papírra vetett javaslatokról, mert ennek a tépelődésnek eredményeként leszűrt következtetések nem minden esetben és nem teljes mértékben fogják fedni a gyakorlatban mutatkozó képet. Az elgondolás szülte eredmények csak akkor közelíthetők meg leginkább a valósá-

got, ha képzeletben — az összes elképzelhető lehetőségek figyelembe vétele mellett — végig kísérjük a még csak elméletben meglévő javaslatok gyakorlati kipróbálásának a valószínűség szerint bekövetkező lefolyását.

Pergessük le lelki szemeink előtt a tereprész-portyázási rendszer esetleges bevezetésével járó teendők láncolatát:

Tételezzük fel, hogy a felsőbbbbség elfogadta a tereprész-portyázási rendszert az „A” cikkben javasolt eredeti formájában és a vonatkozó utasítások és szabályzatok szükségessé vált helyesbítése is már megtörtént.

Az őrsök körleteit „tereprész”-ekre osztani — a részletes térképen — volna a Szut. 32. §-a és a javaslat szellemében értelmezve a szárnyparancsnokok első teendője.

A „B” cikk írója rámutatott arra, hogy a „tereprész”-ek határainak a terepen is felismerhető pontos megjelölése gyakran igen nehéz feladat elé állítaná a szárnyparancsnokot. Ez tagadhatatlan, ezt elismerte az „A” cikk írója is, de csökkenthető lenne ez a nehézség, hogyha a tereprészek nagyságát nem az előre meghatározott időszámítási egységek alapján határoznánk meg, hanem e tekintetben is — bizonyos irányelvek betartásával — teljes szabadságot adnának a szárnyparancsnoknak. A hangsúly azon lenne, hogy csak minden önálló jellegű tereptárgy „körletet” kell a térképen „tereprész”-ként meghatározni, de a leportyázásukhoz szükséges idő, fél órára kikerekítve, különböző is lehet.

A tereprészek megközelítése szempontjának a mérlegelése bizonyára sokszor arra kényszerítené a szárnyparancsnokot, hogy a tereprészek nagyságát lényeges különbségekkel határozza meg. Valószínű, hogy a tereprészek megközelítéséhez rendelkezésre álló útvonalak kisebb-nagyobb szakaszai néha két-két szomszédos tereprésznél azonosak is lesznek. Tehát a tereprészek határainak megvonása nehéz és gondos munkát igényelne, de nem megoldhatatlan. A mai portyázási rendszer mellett is helyes lenne, különösen a nehezen járható mocsaras, süppedékes és hegyes vidéken, tereptárgyaknak a környékük tereprészével való együttes meghatározása azért, hogy a járőröknek módjukban álljon az érinteni rendelt tereptárgyat a legalkalmasabbnak mutató úton is elérni, mert az ezekhez vezető utak járhatósága, az időjárási viszonyok szerint, gyakran változik.

Az őrzáratok összeállítása lenne a következő teendő. Ez nem volna nehéz. A mai őrzáratok összeállításánál gyorsabb lenne és kevesebb munkával járna. Kérdés, hogy szükséges-e az új portyázási rendszerrel is előre összeállított őrzáratokat készíteni? Nem volna-e elegendő, ha az őrsparancsnok a Szut. 244., 245. és 250. pontjaiban lefektetett elvek betartása mellett a 250. pont. 2. bekezdése szerint esetről-esetre szükség szerint jelölné ki — az egymáshoz csatlakozó — leportyázandó tereprészeket?

A Szut. 244. pont 1. bekezdése azért tartja ajánlatosnak minél több őrzárat előzetes összeállítását, hogy a szolgálatkezelés gépiessé ne váljék. A Szut. 250. pontjában lefektetett elv pedig az őrsparancsnoknak szabad kezét ad a tereptárgyak — szükséghez mért — tetszésszerű sorrendben és irányban való leportyázására is. Tehát a Szut. szellemének is jobban megfelelné, ha az előre összeállított őrzáratokat, tekintet nélkül a portyázási rendszerre eltörölnék, annál is inkább, mert ez a helyesen kezelt megelőző szolgálat lényegével is jobban meggyezne.

Ez is igen hathatós eszköze lenne az őrsparancsnok önállóságra s öntevékenységre való nevelésének. Bizonyára akadna kezdetben, a szokás rabságától szabadulni

nem tudó olyan őrsparancsok is, aki magának állítana össze őrzáratokat. Ezt azonban az előjárók könnyen megszüntethetnék.

A tereprészek leportyázásához szükséges idő meghatározása és az őrzárat időtartamának a kiszámítása következne. Ez nehéz dió lenne! Itt több megoldás is elképzelhető. Az egyik az lenne, amit a javaslat jelölt ki: őrsönkint időegységben megszabni az 1—1 tereprész leportyázásához szükséges időt és ehhez formálni különböző nagyságokra a tereprészeket; az időegységet pedig megszorozni az őrzáratba felvett tereprészek számával. Ez a megoldás első pillantásra igen egyszerűnek s tetszetősnek látszik. De ha megforgatjuk a kérdést és más oldalról is szemlélgetjük, akkor kitűnik, hogy vannak helyzetek, amikor nehéz lenne ezt az egyszerű megoldást alkalmazni. Mert pl. miként járna el az őrsparancsnok, ha a Szut. 250. pont 2—3. bekezdései értelmében csak egy-két, de egymáshoz nem csatlakozó tereprészt tartana szükségesnek leportyázatni? Nem maradna más megoldás, mint hogy a közbeeső, de leportyázni nem szándékkolt tereprészek után esedékes egységidőt is hozzá kellene adnia a szolgálat időtartamához. Ez pedig vagy késleltetné a célhoz való jutást, vagy pedig ezeken a tereprészekben a járőr csak áthaladna és így szükségtelenül jutna időtöbbletbe, ami könnyen az ad. 5. pontban tárgyalt henyélésre kényszeríthetné a járőrt.

A másik megoldás ez volna: pl. a fenti esetben kombinált időszámítással kellene meghatározni az őrzárat időtartamát. A leportyázásra kijelölt tereprészek után az egységidőtartamot, a csak áthaladásra kijelölt tereprészek után pedig csak a két-két leportyázni kijelölt tereprész között lévő legrövidebb útvonalszakasz után a Szut. 6. melléklete szerint esedékes időszámítási kiszabatok valamelyike alapján kellene az időt felszámítani.

Ha az áthaladásra kijelölt útvonalszakaszok után a futárt megillető kiszabatot vennénk, akkor, bár a járőr nem portyázná, mégis kimerülne a nehéz terepen. Ha pedig az I—III. kiszabatok egyikét számítanánk fel, úgy gyakran sok lenne az idő. Ha meg is találnák a helyes időkiszabatot kulcsát, felmerülne egy újabb nehézség. A leportyázandó tereprészek határainak melyik pontjától kellene mérni ezeken a le nem portyázandó tereprészekben áthaladó útvonalszakaszokat? Ez a mérés és számítás a mai nál sokkal bonyolultabb eljárást igényelne és sok esetben túlhaladna egy őrsparancsnok képességét. Tehát gyakorlatilag nehezen valószínűsíthető meg. Egy másik, gyakorlatilag könnyebben kivihető időszámítási módzatról kellene gondoskodni. Elméletileg több lehetőség is létezik. Én csak egyet fogok ismertetni:

A tereprészek határainak meghatározásakor minden egyes tereprész legjellegzetesebb, illetve a közbiztonsági szolgálat szempontjából legfontosabb és minden időjárási viszony mellett állandóan járható út mentén fekvő tereppontját is meg kellene jelölni. A tereprészek megjelölt tereppontjainak, a legrövidebb útvonalon mért, egymáshoz való távolságát — mint ma is — a Szut. 242. pont 1. és a 245. pont 1. bekezdéseiben foglaltak szerint szerkesztett távolsági kimutatásban kellene feltüntetni. A tereprészek leportyázásánál pedig úgy kellene eljárni, mint most a községek és ipartelepek leportyázásánál, azaz minden egyes tereprész „leportyázás”-ához szükséges időt, az illetékes pihenő tartamának beszámításával, külön-külön kellene feltüntetni a távolsági kimutatásban. Ezt megelőzően a Szut. 6. mellékletét revízió alá kellene vonni, amelyből abból az elvből kellene kiindulni, hogy az I—III. kiszabot — a talaj,

a terep — és az időjárási viszonyok mérlegelésével és az illetékes pihenő tartamának beillesztésével, — csak a tereprészeket összekötő legrövidebb útvonalon való áthaladásra szükséges időt tünteti fel. A tereprészek „leportyázás”-ához szükséges időt pedig a Szut. 245. pont 2. bekezdése szerint kellene ehhez hozzáadni. Ha pl. valamelyik tereprész leportyázása nem volt elrendelve, akkor annak „körletén” — szabadon választott úton és irányban — csak át kellene haladni a járőrnek. Az őrparancsnok, a mindenkor adott viszonyokhoz igazodva rendelné el a tereprészek „portyázás”-át. Tehát a járőr mindenkor jogosult lenne szabadon választani a menetvonalát az előre megadott tereppontok keretén belül, de csak a leportyázni rendelt tereprészek után kapna időtöbbletet. Ez kényszerítene a járőröket az idővel való takarékoskásra és elejét venné a céltalan „keresztülkaszul” való járkálásnak.

Ez lényegében nem lenne más, mint a mai rendszer, azzal az eltéréssel, hogy nemcsak a községek és ipartelek, hanem minden tereptárgy körletének leportyázásához szükséges időt is előre meg kellene szabni és a távolsági kimutatás megfelelő rovatában feltüntetni. Ezzel is megvalósítható a javaslattal elérni óhajtott cél lényege, mert az őrparancsnoktól lenne függővé téve annak meghatározása, mikor tartja kívánatosnak azt, hogy járőrei egyik vagy másik tereptárgy környékén is portyázzanak, — teljesen függetlenül az útvonalviszonyoktól. Adott esetekre a járőrvezetőket is fel kellene ruházni azzal a joggal, hogy egyes tereptárgyakat saját kezdeményezésre leportyázhassanak. Természetes, hogy ez a módosított rendszer csak akkor érne el a kitűzött célt, ha a Szut. 6. melléklete a 2. pontban kifejtettek szerint átdolgoztatnák, az őrjáratok előzetes összeállítása beszüntetnénk és az őrparancsnoknak teljes szabadság engedélyeztetnénk, hogy mikor és miként portyáztassa le az őr körletének tereptárgyait és azok környékét. Ezzel az elképzeléssel a Szut. 250. pontja alapján történő szolgálatbavezénylés sem ütköznék nehézségbe.

Leszögezhetjük, hogy a tereprészek leportyázására szükséges időt egységes s egyenlő időkiszabásban meghatározni körülményes, adott esetekben sűrűlődsra vezetne. Célszerűbbnek látszik egy kombinált, — a kérdés lényegét magában rejtő, — az arany középúton mozgó megegyezésen alapuló megoldás.

Függetlenül attól, hogy a portyázás milyen rendszer szerint történik, megfontolandó kérdés, kíváncsi-e, hogy a járőr a megelőző szolgálatnál az őrjárat összes tereptárgyait mindenkor egyformán portyázza le és hogy nem volna-e célszerűbb az „áthaladás” és „leportyázás” kettős fogalmát meghonosítani.

A pihenő kérdését sem szabad figyelmen kívül hagyni, mert a pihenő ugyanaz a megelőző szolgálatban, mint ami a harcászathoz a kötelező időnkénti rendezése. A pihenő nyújt alkalmat arra, hogy a járőr rendbeszedje időnként magát és alkalmas maradjon feladata további teljesítésére. Azonban a pihenő illetékessége sem lehet oly jog, amelyet mindig s minden körülmények között, a betűszerint vett esedékesség órájában kell megtartani. Mert lehetnek olyan helyzetek, amikor a szolgálat érdeke más megoldást, esetleg rendkívüli fizikai teljesítményt követel a járőrtől. Helyes, hogy a nagy pihenő tartamát és helyét az őrparancsnok előírja, mert ez az egyik fő eszköze annak, hogy az őrparancsnok kezében tarthassa a járőrei irányítását, ha változott helyzet azt követelné, hogy másképpen rendelkezék velük.

E kérdéssel kapcsolatban rá akarok még mutatni

arra, hogy bőkezű volt a Szut., amikor a portyázási időt úgy állapította meg, hogy minden közbiztonsági szolgálat egyharmada pihenő. Mert aránytalan a 6 km-es út után illetékes 3 órából 1 órát pihenőre szánni, amikor a katonai menetütemben 1½ óra alatt megtehető út után úgyszólván fáradságot sem érez a járőr. Ezzel szemben, pl. az esti szürkületkor elinduló s csak a reggeli órákban visszatérő, 20 km-t menetelő járőrt csak 4 óra pihenő illeti meg. A pihenő időtartama kiszabtatánál, mint a portyázási időszámításnál, érvényesíteni kellene a menetelés és a pihenő tartama arányánál a haladványszerű (progresszív) kulcsot. Az így nyert idővel, a nagyobb teljesítmények után, hozzá lehetne juttatni a járőrt olyan egyhuzamban tartó pihenőhöz is, amely alatt valóban kipihenhetné fáradságait.

Nem helyes a portyázási időszámítás és a pihenő kiszabtatának a kérdését merevvé tenni. Helyesebb s a valólethez jobban simulna, ha itt is a gépies ismétlődés helyett rugalmasabb rendszert léptetnénk életbe. A pihenő kérdése teljesen független a portyázási rendszertől és önmagában is megoldható a Szut. 38. §-ának módosításával és a 6. melléklet átdolgozásával.

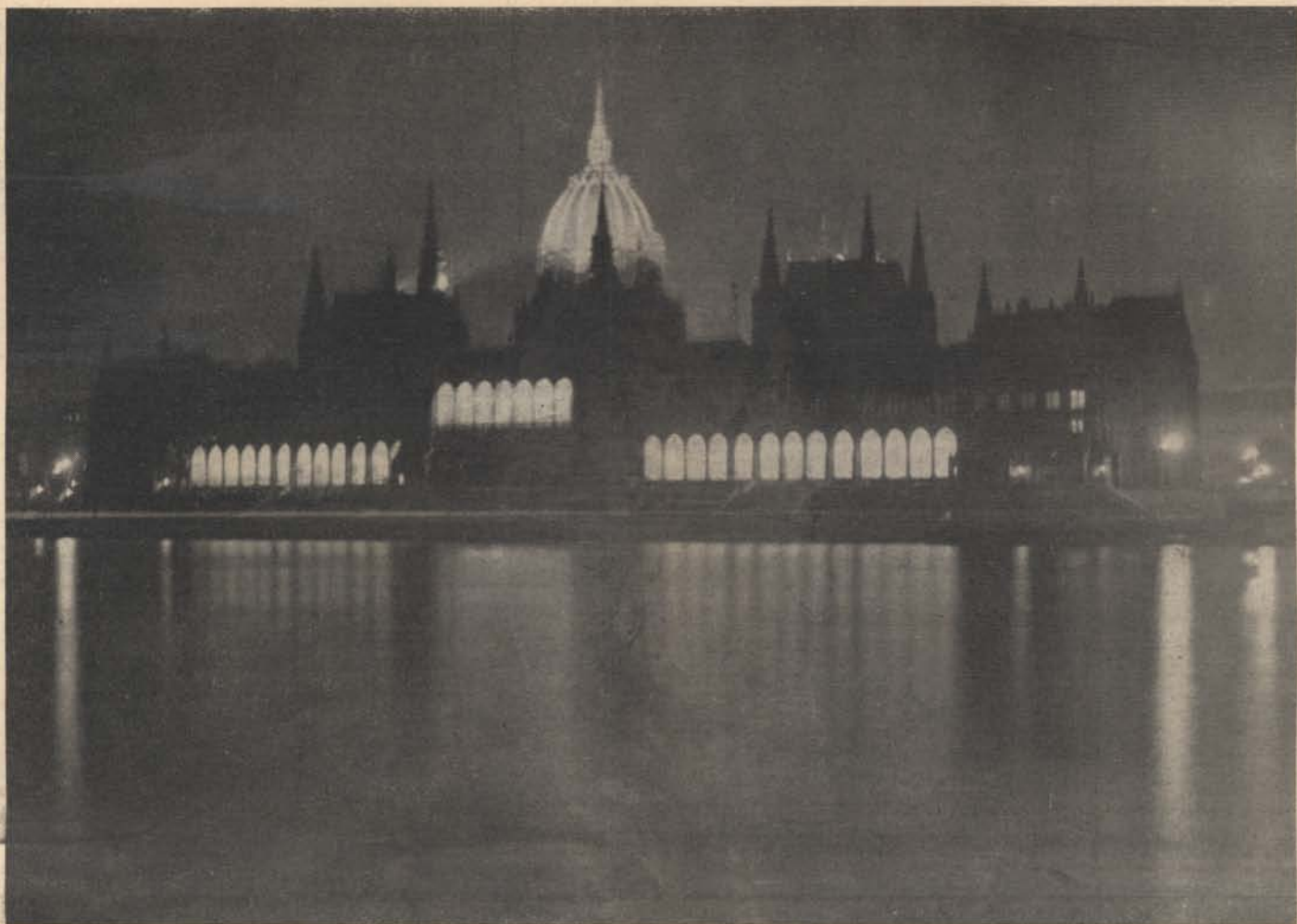
Az ellenőrzés megszervezése minden portyázási rendszernek elmaradhatatlan velejárója, mert ha — joggal — fel is tételezzük, hogy a legénység zöme feltétlen megbízható és ha ennek alapján előlegezzük is nekik a módosított portyázási rendszerrel járó nagyobb bizalmat, azért gondoskodni kellene továbbra is a szabadban mozgó járőrök ellenőrzéséről, hogy a megingani hajlamosok elbotlásának elejét vehessük és hogy a bizalommal visszaélőket elrettentő példaként állíthassuk pellengérré.

Vizsgáljuk meg, hogy a javasolt tereprész-portyázási rendszer mellett lehetne-e a járőröket eredményesen ellenőrizni és utánportyázni? Az „A” cikk írója kijelentette már, hogy „ellenőrzés szempontjából látszólag nehezebb a javasolt portyázási mód, de az a fontos, hogy a lényegében helyesebb”.

Az ellenőrző szolgálatok tartamának időszámítására nem akarok kitérni. Elelegendőnek tartom annak megemlítését, hogy itt is ugyanolyan nehézségekkel kellene megküzdeni, mint amire már a tereprész-portyázási rendszer szerint összeállítandó őrjáratok portyázási idejének számításánál előforduló nehézségek felsorolásánál rámutattam. Itt azonban könnyen áthidalhatnánk a nehézségeket, ha az ellenőrzést végző őrparancsnok feltétlen megbízhatóságát elfogadva, szükségig íránk elő az ellenőrző szolgálatot.

A nehézség nem is az ellenőrző szolgálat időszámításában, hanem az ellenőrzendő járőrök megtalálásában rejlik. Azonban ez nem súlyos, sőt, az ellenőrzés céljának és lényegének megőrzése mellett is, könnyen megoldható kérdés. Az ellenőrzés célja nem lehet az, hogy az ellenőrzendő járőrrel mindig tudjuk azt, hogy melyik pillanatban hol kell lennie, hanem az, hogy a Szut. 290. pontjának az értelmében meggyőződést szerezhessünk a járőr állapotáról és arról, hogy a szolgálatot szabályszerűen teljesíti-e. Utasításunknak ezt a rendelkezését az ellenőrző akkor is teljesítheti, ha módjában áll kiszámítani, hogy az ellenőrzendő járőrrel az érinteni rendelt tereppontokon körülbelül mikor találkozhatik. Ez pedig a javasolt rendszer mellett lehetséges. Az kétségtelen, hogy az érinteni rendelt tereppontokon kívül nehéz lenne — különösen a fedett és hegyes vidékeken — a járőröket megtalálni.

Vitatkozni sem lehet arról, hogy a szabálytalanságokra hajlók a tereprész-portyázási rendszer mellett az

A kivilágított országház.

(Bálint Géza örm. felv.)

érinteni rendelt tereppontoktól távolabb nagyobb biztonságban éreznék magukat. Azonban az ügyes őrsparancsnok a jövőben is megtalálná annak a módját, hogy a megbízhatatlan alárendeltjét sakkban tartsa.

Az ellenőrzőszolgálat tervezésénél továbbra is lehetséges lenne a járőrt, menetirányban gyorsabb ütemben haladva, utólréni vagy pedig rövidebb útvonalon haladva a járőr elé vágni. Valószínű, hogy a tereprész-portyázási rendszernél az ellenőrző járőrnek gyakran sokáig kellene várni az ellenőrzendő járőr megjelenésére. Ha az bizonyos időre nem érkezne meg, akkor — úgy mint eddig — az érinteni rendelt tereppontok irányában visszafelé haladva előbb-utóbb rá lehetne bukkanni.

Az utánportyázás a tereprész-portyázási rendszer mellett a Szut. 293 pont. 2. bekezdésében foglaltak szerint igen nehéz, hosszadalmas és körülményes lenne különösen olyan tereprészekben, amelyeken több járható út és szétszórta fekvő lakott hely is van. Az őrsparancsnok csak a jó szimatjára támaszkodhatna, amelyhez a tökéletes hely- és személyismeret, valamint az alárendeltjei szokásainak és jellemtulajdonságainak helyes ismerete szolgáltatna támpontot. Éppen ezért a tereprész-portyázásnál utánportyázásról beszélni tulajdonképpen nem is lehetne, hanem az őrsparancsnoknak meg kellene elégednie azzal, hogy a Szut. 293. pontjában foglaltak szellemével megegyezően, mindennemű szolgálata alkalmával ott, ahol nyilvános mulatóhelyek látogatására vagy szeszes ital élvezetére alkalom kínálkozik, de még az őrskörlet legtávolabb fekvő és legnehezebben meg-

közelíthető tereptárgyainál is, alárendeltjei magatartása és a szolgálat mikénti teljesítése iránt tapintatosan érdeklődjék. Lényegében ez is utánportyázás, csak időben tér el a szorosan vett „utánportyázás”-tól.

Mint látjuk, a nagyobb bizalom szűkíti az ellenőrzés lehetőségét, éppen ezért meg kell találni az engedményből származó hátrány kiegyenlítésére alkalmas eszközt, hogy a megzavart egyensúly helyrebillenjen. Ez pedig nem lehet más, mint ama, már többször hangoztatott elv, hogy amilyen arányban növelem az alárendelt megbízhatóságában vetett bizalmamat, épp oly arányban kell fokoznom a bizalommal való visszaélés megtorlásának súlyát.

Miután végigmentünk a tereprész-portyázási rendszer esetleges bevezetésével járó folyamat minden egyes mozzanatán, tételezzük fel, hogy a javaslat — változtatlan formájában — már életbe is lépett. Kísérreljük meg a gyakorlati kipróbálás lefolyását elképzelni:

A tereprészek szerinti portyázás — elképzelésem szerint — kezdetben arra vezetne, hogy a szokás hatalma sok járőrt a megszokott úton vezérelne tovább is. Erről persze le lehetne szoktatni a járőröket. Biztosra vehető, hogy a lelkiismeretes járőrök kezdetől fogva igyekeznének a tereprészek minden tekintetbe jöhető pontján megjelenni, ami, ha az időt bőségesen nem mérem, fárasztó lenne. A járőrök lassan a kis pihenők gyakoribb közbeiktatására fordítanak a tereprészek érinteni rendelt pontjain való áthaladás után még rendelkezésre maradt időt, ha csak valami különös körülmény

elkerülhetetlenné nem tenné egyik-másik tereprész tüze-
tesebb leportyázását.

Ez az elképzelés mutatja meg — felfogásom szerint — a portyázási rendszer gyakorlati életnek is legmegfelelőbb módját. Az ad 1. pont utolsó bekezdésében már kifejtettem, hogy a „tereprész” fogalma nem ismeretlen a Szut.-ban és hogy a 243. pont 1. bekezdése és 245. pont 2. és 4. bekezdéseiben foglaltak szellemében oldható meg legkönnyebben a tereprész-portyázási rendszer. Ez eltérne a javaslat eredeti formájától és megegyezne a portyázásra vonatkozóan az időszámítási fejtegetéssel, azaz a jelenlegi kötött útvonal és a javasolt tereprész-portyázási rendszer olyan vegyítése lenne, amelynél — lehetőség szerint — kiküszöbölhetnénk mindkét rendszer ismertett hátrányait.

Ezt a megoldást még azzal is lehetne indokolni, hogy valóban nincs szükség arra, hogy minden egyes tereptárgyat (tereprészt) minden alkalommal egyformán portyáztassuk le. Vannak esetek, amikor kívánatos egyik-másik tereptárgy (tereprész) éppen olyan alapos leportyázása, mint ahogy ez ma a községeknél és ipartelepeknél van előírva, máskor viszont még a rajtuk való áthaladás is bőségesen elegendő, sőt nem egyszer mellőzhető is lenne. Például: nagy kiterjedésű pusztákat csak addig célszerű portyáztatni, míg a ménesek, gulyák, nyájak és kondák legelnek rajtuk, Aratáskor a nagyobb tanyákat és környéküket, ahol rendszerint többszáz idegen munkás dolgozik; szüretkor a szőlő-hegyeket; fakitermeléskor az erdőket, stb. kívánatos minél gyakrabban leportyáztatni.

Összegezve az elmondottakat, — véleményem szerint, — az elismerést érdemlő, merész kezdeményezést jelentő tereprész-portyázási rendszer, ha módjával alkalmazzuk, kiválóan alkalmas eszköz arra, hogy az őrsparancsnokot és a járőrvezetőt sémáktól mentes, olyan öntevékeny és gondolkodásra kényszerített vezetővé neveljük, aki válságos helyzetekben is képes megtalálni a legcélravezetőbb megoldást.

A fegyelmetlenségre hajlót egyedül a tilalomfa felállításával nem lehet a szabálytalanság elkövetésétől visszatartani. A szabálytalanságoknak csak úgy vehetjük elejét leghatásosabban, ha lesújtunk a bűnösre. Le is kell sújtanunk a bűnösre, hogy a kemény példa még kellő időben jobb belátásra készítse az ingadozókat. A valóban megbízható, a fegyelmezett pedig különösebb korlátok nélkül is a szabályzatok és utasítások nyomán fog haladni.

Elmélkedésünk eredményeként állapítsuk meg, hogy nem szabad idegenkedni attól a gondolattól, hogy a megelőző szolgálatban mind az őrsparancsnokot, mind a járőrvezetőt a mainál nagyobb önállósággal ruházzuk fel.

A kötött portyázási rendszer mellett annál, aki erős belső fegyelmekkel és kezdeményező képességgel nem rendelkezik, nincs meg a tudat alatt is ható lelkipényszer, amely állandóan, megszakítás nélkül újabb és újabb szabad elhatározást jelentő részfeladat megoldására serkentené. Ezért kell, hogy a már fizikailag is erősen igénybevett emberekben időnként, külön parancs nélkül is, szuggesztív módon felkeltsük, ébrentartsuk és csúcsteljesítményre ösztönözzük az öntevékenységet.

Az életben elsősorban tettek, másodsorban szavak okozzák a tragédiákat. A szavak talán rettenetesebbek. A szavak valósággal gyilkolnak.

O. WILDE

A rágalmazás csendőrségi vonatkozásban.

írta: Dr. CZIÁKY FERENC alezredes hadbíró.

(Befejező közlemény.)

Nézzük meg mindkét esetben, hogy a csendőrré mi-féle következmények állanak elő? Ha a rágalmazásért a csendőrt fegyelmileg vonják felelősségre, sok tekintetben jobban jár, mintha ügyét haditörvényszéki bíráltnak volna el. Elsősorban is nem kell elviselnie a haditörvényszéki tárgyalással együtt járó izgalmakat. Másodsorban nincs annak a lehetőségnek kitéve, hogy a sértett ellen a főtárgyaláson felmerült ügyvédi költségei megtérítése címén a kir. járásbírósnál kártérítési pert tegyen folyamatba. (Lásd Kbp. 410. § ut. bek.) Harmadsorban nincs veszélyeztetve a rendfokozata. Mert ne felejtjük el, hogy a Kbt. 22. § 5. pontja szerint a lefokozást ki kell mondani, ha „a tett vagy mellékkörülményei olyanok, hogy a tettes a szolgálat hátránya vagy az álláskinteték sérelme nélkül rendfokozatában meg nem maradhat”. Így az megadja a lehetőséget arra is, hogy a rágalmazás súlyos eseteiben bűnösnek talált csendőrt a haditörvényszék lefokozhassa. Ha a csendőr rágalmazási cselekménye honvéd bíróság elé kerül, helyzete a következőképp alakul:

A vádat a csendőrügyész mint közzéadó fogja képviselni. A csendőrnek mindazon jogai meglesznek, amelyeket a Kbp. a vádlottnak általában biztosít (védőválasztás joga, iratok megtekintési joga, bizonyítékok megbírási és így bizonyítékok indítványozási joga és végül a főtárgyaláson az ítélethozatal előtt az utolsó szó joga). Ezenkívül mindazokat a védekezési módokat és eszközöket is felhasználhatja, amiket az előző példánk megvitatása során a Bv. törvény 13—17. §-aiban foglalt rendelkezések bemutatásánál ismertettünk volt.

Ha a haditörvényszéki tárgyaláson a sértett a magánindítványát visszavonná, a bíróságnak felmentő ítéletet kell hoznia. E visszavonás azonban csak addig az időpontig gyakorolható, amíg a haditörvényszék ítélethozatal céljából visszavonul. Eme időpont után nem érvényes a magánindítvány visszavonása.

A haditörvényszék köteles felmentő ítéletet hozni: 1. Ha a sértett magánindítványát idejében visszavonta. 2. Ha a vádlott csendőrnek a valóság bizonyítása sikerült. 3. Ha a vádlott javára a Bv. 17. §-ában megjelölt ténykörülmények fennforognak.

Viszont abban az esetben, ha a Bv. törvény 19. §-ában körülírt helyzet állana fenn, a haditörvényszék csakis annak megállapítására szorítkozhatik, miszerint az adott esetben nyomban viszonzott és kölcsönös rágalmazás forog fenn. Ebből a ténymegállapításból azonban csakis a katonai bíraskodás alá tartozó csendőr vádlottra nézve vonhatja le a büntetés kiszabását mellőző következményeket.

Nézzük meg a továbbiakban, hogyan állunk az ítélet hírlapi közzétételével és az erkölcsi kártérítés kimondásának a kérdésével akkor, ha a vádlott csendőr és így a rágalmazást honvédbíróság bírálja el? A hírlapi közzététel kérdésében a következő a helyzet:

A sajtótörvény (1914:XIV. t.-c.) 43. §-a és a Bv. törvény 28. §-a köteleességévé teszi a polgári bíróságnak, hogy a sértettnek nyújtandó erkölcsi elégtétel céljából a sértett kívánságára a rágalmazás miatt hozott ítélet közzétételét rendelje el az elítélt költségére. És pedig e hírlapi közzététel kötele-

Cseresznyefa a budapesti gy. tanalosztály udvarán.

zettségét a polgári bíróság abban az esetben is kimondhatja, ha a rágalmazást nem sajtó útján követte el a vádlott. A katonai bíraskodásban ez a szabály csak az a megszorítással érvényesül (Lásd Élt. 90. §-át), hogy a haditörvényszéknek — amikor a sértett félnek az ítélet hírlapi közzétételét kérő indítványát elbírálja — megfontolás tárgyává kell tennie azt a kérdést, vajjon a közzététel elrendelése nem veszélyeztet-e katonai érdekeket? Mert ha igen, úgy a közzététel elrendelését a haditörvényszék (az Élt. 90. § 2. bek. alapján) mellőzheti. Egyébként azonban el kell azt rendelni. Ez esetben — vagyis ha az el lett rendelve — a rágalmazásban bűnösnek talált csendőr egyénre kettős teher fog hárulni:

Először az ítélet hírlapi közzétételének a terhe. A kérdéses hírlapot a bírói ítélet megnevezi. Másodszor a hírlapi közzététel költségének a viselése. A rágalmazási perekkel kapcsolatos kártérítés kérdése pedig a katonai bíraskodásban a következőképpen alakul: Alapelv, hogy katonai bíróságaink költségekben marasztaló ítéletet nem hozhatnak. Eme alapelv a Kbp. 403. §-ából is kidom-borodik és az Élt. 6. §-ában kifejezetten ki is van mondva. Ebből az következik, hogy a katonai bíróságok a rágalmazási bűnperekben — a polgári bíróságtól eltérően — nem mondhatnak ki a sértett javára sem kártérítést, sem kártalanítást, sem más vagyoni elégtételt. Sőt még csak a felmerült bűnügyi költségek (tanúk, szakértők díjai, tárgyalási költségek stb.) megfizetésében sem marasztalható el a vádlott. Ha tehát a sértett a rágalmazás következtében anyagi vagy erkölcsi kárt szenvedett volna, avagy azáltal merült volna fel költsége, mert az elítélt ama kötelezettségének sem tett eleget, hogy az ítéletet a hírlapban közzétettesse, kártérítési igényét csakis a polgári bíróságnál érvényesítheti.

5. A példafelsorolás 5. esete az, amikor a csendőr olyan bajtársát rágalmazza meg, aki vele szemben nincs sem előljárói, sem feljebbvalói viszonyban. Ez esetben a helyzet nagyjában úgy fog alakulni, mint azt az előző (4.) eset megbeszélésénél láttuk. A különbség abból a helyzetből folyik, hogy mind a sértő, mind a sértett katonai bíraskodás alá tartozik és egymásnak bajtársai. Ebből ugyanis az következik, hogy a katonai bíróságnak módjában áll a Bv. törvény 19. §-át teljes vonatkozásban alkalmazni. Vagyis nyomban viszonzott, kölcsönös rágalmazás esetében mindkét vádlottat felmentheti a haditörvényszék a büntetés alól bűnösségük kimondása mellett.

6. A 6. eset az, amikor a csendőr előljáróját vagy

feljebbvalóját rágalmazza meg. Vagyis az az eset ez, amikor a sértő csendőr rágalmazó tényállításával az előljáróját vagy feljebbvalóját sértette meg. Ilyen esetben a rágalmazó csendőr elsősorban ama függelmi viszony ellen vétkezett, ami őt előljárójához, illetve feljebbvalójához fűzi. E viszony a köteles tiszteletet írja elő. Az ilyen csendőr tehát elsősorban e köteles tiszteletet sértette meg. A rágalmazás itt csak egy eszköze a tiszteletszegésnek. Azt is mondhatnánk, hogy egy módja a köteles tisztelet mellőzésének.

A rágalmazás ebben az esetben kétféle vonatkozásban érintette a sértettet: először emberi méltóságában, másodszor pedig előljárói (feljebbvalói) tekintélyében. A sértett érdeke itt az, hogy elégtételt kapjon, míg a szolgálati érdek az, hogy a fegyelem megsértése megtorol-tassék. Ezért ennek a cselekvőségnek az elbírálásánál a katonai fegyelmi szempontok összekapcsolódnak a becsületvédelmi törvény által védett érdekekkel. Eme összekapcsolódás eredményeként azonban azt látjuk, hogy a katonai szolgálati érdekek mindig domináló jelentőséggel bírnak a becsületvédelmi szempontok felett.

A fentebb elmondottak folyamánként a rágalmazásnak ezt az alakját a törvényhozó kiemelte a becsületvédelmi törvény (1914:XLI. tc.) keretéből és beállította a függelimsértési fejezet körébe. Egyben megjelölte azokat a pontokat is, amelyeken a függelmi és becsületvédelmi érdekek összekapcsolódnak. E rendelkezéseket a Kbtbk. II. részének a függelimsértéssel foglalkozó I. fejezete alatt (66. §) a következőkben találjuk: „Függelimsértést követ el az a katonai egyén, aki előljárója vagy följebbvalója iránt a köteles tiszteletet mellőzi”.

Ha a tisztelet mellőzése rágalmazásban vagy becsületsértésben áll s ez csupán felhatalmazásra volna üldözhető, a függelimsértés e nemének üldözhetéséhez is felhatalmazás kell. Tisztelet mellőzése miatt nem állapítható meg függelimsértés, ha az olyan cselekménnyel követtetett el, amely különben rágalmazás vagy becsületsértés volna és a vádlott az állított vagy híresztelt tény vagy valamely tényre közvetlenül utaló kifejezés valóságát bebizonyítja. Nincs azonban kizárva függelimsértés megállapítása, ha már magából a tényállításnak vagy kifejezés használásának alakjából vagy körülményeiből kitűnik a tisztelet szándékos mellőzése.

A valóság bizonyításának korlátai tekintetében a becsület védelméről szóló 1914:XLI. tc. 13—15. §-ait megfelelően alkalmazni kell. Nincs helye a valóság bizonyításának akkor sem, ha az a katonai szolgálati érdekeket veszélyeztetné. (Kbtbk. 69. §.)

Négyen pihennek... (Kállai István örm. — Makó — felv.)

A fent ismertetett törvényes rendelkezésekből az alábbi gyakorlati következmények folynak:

A rágalmazás által elkövetett függelemsértés esetén az eljárás megindításához nem szükséges a sértett előjáró (följebbvaló) magánindítványa, miután a fegyelmi szempont — mint katonai szolgálati érdek — azt kívánja meg, hogy az ilyen cselekvőség hivatalból üldöztessék. Másfelől azonban a katonai szolgálati érdek beleszól abba is, hogy az eljárás mikor, mely esetekben induljon meg. Ezen érdek biztosításaként rendeli a törvény (Ktbtk. 68. §-a), hogy a függelemsértés e nemének az üldözhetőséghez mindenkor felhatalmazásra van szükség, amikor azt a becsületvédelmi törvény (az 1914:XLI. tc. 8. és 9. §-ai) így rendeli. E felhatalmazás keretében jut azután érvényesüléshez a katonai szolgálati szempont, mert itt van meg a lehetőség ahhoz, hogy a felhatalmazás megadása mindenkor megtagadtassék, amikor a katonai érdek azt kívánja meg, hogy bizonyos katonai vonatkozású bizalmas ügyek ne kerüljenek a haditörvényszék előtt megvitatáshoz. Egyébként a felhatalmazás megadása a Bv. törvény 8. és 9. §-aihoz előírt hatóságok (parancsnokságok) részéről történik.

A valóság bizonyítása terén általában a Bv. törvény 13—16. §-aiban foglaltak itt is érvényesüléshez jutnak. Vagyis szabály az, hogy a tényállításnak a valóságát a vádlott mindazokban az esetekben bizonyíthatja, amikor azt a Bv. törvény rendelkezései alaki és tartalmi tekintetben megengedik. E szabály alól a kivételt a valóság bizonyításának korlátai tekintetében állítja fel a Ktbtk. a következőkben: „Nincs helye a valóság bizonyításának akkor, ha az a katonai szolgálati érdeket veszélyeztetné.” Így tehát egy elvet állít fel a törvény, amelyik a haditörvényszék belátására és katonás érzékére bízta annak a kérdésnek esetenkénti elbírálását, vajjon a katonai szolgálati érdek mit szól a valóság bizonyításához. A katonai szolgálati érdek védelme itt már másodszor — azt is írhatnánk, hogy a második vonatkozásban — jut érvényesüléshez.

Az első vonatkozását a felhatalmazás kérdésének eldöntésénél láthattuk már. A haditörvényszék ugyanis a katonai szolgálati érdek védelme feletti mérlegelésnél figyelembe veheti azt a tényt, hogy a felhatalmazást már megadták. Ez pedig a mellett szól, hogy a katonai szolgálati érdekek mint közszolgálati tekintetek nem szólnak ellene a büntető bírói eljárás megindításának; amiből viszont az is folyik, hogy nem szólhatnak ellene a valóság bizonyításának sem. Bár olyan lehetőségek is elképzelhetők, hogy a vádlott a valóságot olyan katonai vonatkozású bizalmas kérdésekre is indítványozhatja a főtárgyaláson, amelyek a felhatalmazás megadásakor ismeretlenek voltak és így akkor a mérlegelési körbe bele nem vonattak.

A valóság bizonyításának sikerülte esetén itt is a Bv. törvény 16. §-ában foglalt jogkövetkezmény (felmentés) áll be, amint az a fentebb ismertetett jogszabályból (Ktbtk. 69. § 1. mondata) kitűnik. E jogszabály 2. mondata azonban egy kivételt állít fel a szabály alól, amikor azt mondja ki, hogy való tényeket is lehet úgy elmondani, vagy híresztelni, hogy a tényállítás (híresztelés) használásának alakja és körülményei szándékos tiszteletszegést tárnak elénk és hogy ez esetben megállapítható a függelemsértés.

A főtárgyaláson tehát a vádlott kérheti a valóság bizonyítását a Bv. törvény 13. vagy 14. §-a alapján. A sértett eme kérelemhez vagy hozzájárul vagy elnevezni fogja azt. A haditörvényszéknek minden eset-

ben mérlegelni kell azt a kérdést, vajjon a valóság bizonyítása katonai szolgálati érdeket nem veszélyeztetne-e. És ha azt látja, hogy ilyen veszély nem forog fenn és a Bv. 15. §-ában körülírt okok sem szólnak ellene, akkor el kell azt rendelnie. A valóság bizonyítása esetén a vádlottat a rágalmazás útján elkövetett függelemsértés vétségének vádja alól a bíróság felmenti. A vádlott védekezésül hivatkozhatik a Bv. törvény 17. §-ában foglalt körülményekre is. És ha ezek fennállását a bíróság bizonyítva látja, az ítélet felmentés lesz.

De alapíthatja a vádlott védekezését a Bv. 19. §-ába foglaltakra is, azt vitatván, hogy nyomban vizszonezt kölcsönös rágalmazás esete forog fenn. Ez esetben ugyan az a vádlott, aki előjárójával szemben — bárha annak kezdeményezése után — követett el nyomban vizszonezt rágalmazást, nem remélheti a büntetés alóli teljes felmentését, mert ő ezen önbíráskodó tettevel egyben — sőt elsősorban — a vele szembekerült előjárója személyében megtestesülő szolgálati tekintélyt is megsértette, így büntetést érdemel. Azt a tényt, hogy ő csak az előjárója részéről kiindult és ellene irányuló rágalmazás hatása alatt ragadtatta el magát annyira, hogy nyomban ő is rágalmazó kifejezést használt, a büntetés kiszabásánál mint nagy horderejű enyhítő körülményt fogják figyelembe venni.

Marasztaló ítélet esetén a büntetés kiszabása a Ktbtk. 67. §-a alapján fog végbemenni. E jogszabály azt mondja ki, hogy: „a tisztelet mellőzésének büntetése 8 naptól 6 hónapig, súlyos esetben pedig 6 hónaptól 3 évig terjedhető fogház.

Ha tehát a függelemsértő rágalmazásnak a nem súlyos esete forog fenn, úgy a vádlott cselekvőségéért vádemelés nélkül fegyelmileg is felelősségre lesz vonható (Élt. 4. §), ha az eset körülményei alapján megítélve a fegyelmi megtorlás kielégítőnek mutatkozik. Ha azonban a súlyos eset forog fenn (pl. a rágalmazó tényállítás sajtóban lett közzétéve, ha az aljas indokból eredt stb.), akkor a terheltet mindig honvéd bíróságilag kell felelősségre vonni. A vádlott cselekvőségére ez esetben sem ír elő a törvény (Ktbtk. II. Rész I. fejezete) rangvesztést (hivatalvesztést, lefokozást).

Mi lesz a helyzet akkor, — vetődhetik fel a kérdés — ha a rágalmazó függelemsértést sajtó útján követik el? Kérheti-e ez esetben a sértett, hogy az ő rehabilitálása érdekében az ítélet hirtelre közöltessék? Erre igennel felelve (az 1914:XIV. t.-c. 43. §-át az 1930:III. t.-c. 90. §-ával összevetve) azt válaszolhatjuk, hogy a haditörvényszék elrendelheti az elítélt költségeire az ítéletnek hirtelre közletétét, feltéve, hogy ez katonai szolgálati érdekeket nem veszélyeztet.

Hát mi lesz a helyzet a sajtótörvény (1914:XIV. t.-c. 39. §)-ben előírt azon rendelkezéssel, amelyik ilyen esetben a sértettnek megadja a jogalapot ahhoz is, hogy a rágalmazója ellen erkölcsi — vagy anyagi — kártérítési igényt támasszon? Feleletünk erre az, hogy ennek tisztán jogi szempontból nincs akadálya. Azonban ez a kérdés már nem a katonai, hanem a polgári bíróság hatáskörébe fog tartozni.

7. Ezek után menjünk át a 7. esetre. Vagyis, amikor a csendőr egyén mint előjáró rágalmazza meg az alárendeltjét. Amíg a fentebb részletesen kifejtett 6. példában azt láttuk, hogy a becsületvédelmi szempont a fegyelmi szemponttal kapcsolódott össze, addig itt a becsületvédelmi szempont a szolgálati szemponttal kerül összeköttetésbe.

Megint ilyen szép lesz a kertünk, ha törődünk vele. (Boldizsár Mihály cső. felv.)

A becsületvédelmi szempont az alárendelt emberi méltóságát védi. A szolgálati szempont pedig az alárendelt jóindulatú és igazságos kezelését írja elő.

Miután itt az utóbbi szempont a fontosabb, mert ez biztosíthatja a csendőrség (katonaság) hivatásának betöltését, azért a törvényhozó a rágalmazásnak ezt az elkövetési módját is kivette a Bv. jogszabályok köréből és a Ktbt. II. Részének VIII. fejezete körében a szolgálati vétségek közt helyezte el. A Ktbt. 127. §-a szerint ugyanis: „a katonai egyén által alárendeltje ellen elkövetett rágalmazás szolgálati vétség, melynek büntetése: 8 naptól 6 hónapig, súlyos esetben 6 hótól 2 évig terjedhető fogház.”

A becsületvédelmi törvényből pedig a következő rendelkezések lettek ezen szolgálati vétséggel kapcsolatban átvéve: A Ktbt. 128. §-a szerint: „ha a cselekmény oly rágalmazásban (becsületsértésben) áll, amely csupán felhatalmazásra üldözhető, az ily szolgálati vétség üldözéséhez is felhatalmazás kell.”

A valóság bizonyítására nézve pedig azt rendeli a Ktbt. 129. §-a, hogy az 1914:XLII. t.-c. (Bv. törvény) 13–16. §-ait megfelelően alkalmazni kell. De itt is felállítja a valóság bizonyítása elé akadályul a katonai szolgálati érdeket mondván: „nincs helye a valóság bizonyításának akkor sem, ha az a katonai szolgálati érdeket veszélyezteti.”

Ime ezekből — ha a 6. esettel kapcsolatosan kifejteteket figyelembe vesszük — elénk áll a helyzet teljes

képe. Az előjárónak az a cselekvősege fegyelmileg csak akkor lesz elbírálható, ha szolgálati vétségnek az egyszerű (nem súlyos) esete forog fenn. De ez eset is csak akkor, ha a fegyelmi megtorlás kielégítőnek mutatkozik. A honvéd bírósági elbírálás esetén a valóság bizonyíthatóságának megengedhetősége és a bizonyítás sikerének a következményei tekintetében a 6. esetről elmondottak itt is megfelelően érvényesülnek. Ugyanez a helyzet az ítélet hírlapi közzététele és az erkölcsi (anyagi) kártérítés érvényesíthetése szempontjából.

8. Ha egy csendőrtiszt (tisztjelölt) követ el rágalmazást egy más, bármely állománycsoporthoz (fegyvernemhez ill. szolgálati ághoz) tartozó tiszt (vagy tisztjelölt, illetve tisztviselő) ellen — avagy fordítva — a cselekmény vagy a Bv. 1. §-ába ütköző rágalmazás vétségévé; vagy pedig az 1930. III. t.-c. (Élt.) 89. §. 1. bekezdése szerinti rágalmazás büntetvévé minősül.

Az utóbbihoz, — vagyis a rágalmazás büntetvévé minősüléshez — azonban még ama feltétel fennforgása is szükséges, hogy a sértő részéről a sértettéről állított (híresztelt) tény olyan legyen, ami valósága esetében a megrágalmazottra vonatkozólag megvetendő tulajdonságra vagy érzületre vallana. E feltétel hiánya esetén a rágalmazás csakis a Bv. törvény 1. §-a szerint minősül mint vétség. A rágalmazásnak e büntett alakjánál általában a Bv. törvény rendelkezései érvényesülnek; azonban csak az a'ábbi megszorításokkal, helyesebben eltérésekkel:

A tisztek között előfordult rágalmas bűntettét mindig hivatalból kell üldözni.

A valóság bizonyítása tekintetében semmiféle korlátot vagy eltérést nem jelölve meg a törvény (Élt. 89. §-a), így hát a Bv. törvény 13—16. §-ai itt teljes mérvben érvényesülnek.

Ugyancsak fennáll a Bv. 17. §-ában foglalt beszámítást kizáró ok is.

Ellenben ki van zárva a Bv. 18. és 19. §-aiban foglaltak alkalmazhatása.

A Bv. 18. §-ának alkalmazásáról egyébként is csak becsületsértés elkövetése esetén lehet szó. Így az itt értelemszerűleg van kizárva.

Viszont a tiszti állás tekintélyének a megvédése szempontjából zárja ki a törvény annak a lehetőségét, hogy nyomban viszonzott, kölcsönös rágalmas esetén a bíróság mindkét vádlottat, — avagy esetleg csak az egyiket — felmenthesse a büntetés alól.

Ha a rágalmas sajtó útján lett elkövetve, ez a cselekmény minősítését nem befolyásolja. Ennek a büntetés kiszabásánál lesz annyiban kihatása, hogy súlyosító körülményként esik az elítélt terhére. Ezenfelül még az ítélet hírlapi közzététele és az esetleges erkölcsi (anyagi) kártérítés tekintetében lehet kihatása.

A büntetés kiszabását illetően a következő a helyzet: A rágalmas bűntettére az Élt. 89. §-a 3 évig terjedhető börtönt ír elő büntetésként. Ebből az következik, hogy ha a bíróság a rágalmas tiszttel szemben börtönbüntetést állapítana meg (vagyis a Btk. 92. §-ában foglalt rendkívüli enyhítési jogával nem élne), a lefokozást is ki kellene mondania. (Lásd Ktbt. 23. §. 2. bekezdését.)

Az ítélet hírlapi közzététele nézve itt is érvényesül ama rendelkezés, (Élt. 90. §-a), hogy azt katonai érdekből mellőzni lehet. Amivel viszont az is meg van mondva, hogy ilyen katonai érdek hiányában a sértett kívánságára, annak teljes erkölcsi elégtétel nyújtásául a hírlapi közzétételt el kell rendelni.

Ami az erkölcsi és anyagi kártérítés kérdését illeti, ennek akadályai jogi szempontból nincs. Ez azonban csak a polgári bíróság előtt érvényesíthető külön polgári perrel.

9. A 9. eset akkor következik be, ha a rágalmas az egész testület, avagy annak egy része ellen lett elkövetve. Hogy ilyen esetben a tényállás tisztázása céljából a kivizsgálás hogyan menjen végbe, arra nézve a Szut. 110. és 111. pontjai adnak felvilágosítást. Ezekhez gyakorlati igazságszolgáltatási szempontból a következőket kell hozzáfűznünk:

Ha a rágalmas a csendőrség mint testület, avagy a 2 — vagy több — tagú csendőrzárőr — mint a testületnek egyik része ellen lett elkövetve, a rágalmas ellen a bűnvádi eljárás mindig felhatalmazás alapján indul meg. A felhatalmazást a Bv. törvény 8. §. 3. pontja és az 1926: VII. t.-c. 7. §-a szerint a belügyminiszter úr adja meg. Ha azonban a rágalmas egytagú csendőrzárőr ellen (hivatása gyakorlására vonatkozólag) követték volna el, akkor a felhatalmazás megadására (a Bv. 9. §. 6. pontja szerint) a sértett csendőr-előljáró kerületi parancsnoka lesz hivatott.

Ha a rágalmas a testület vagy egy része ellen, avagy egy egytagú csendőrzárőr ellen — utóbbi esetben hivatásával összefüggően — sajtó útján lett elkövetve, ez a tény önmagában a felhatalmazás megadásának fenti feltételein mit sem változtat. Vagyis a bűnvádi el-

járás (a sajtóper) ez esetben is csupán felhatalmazásra indul meg és a felhatalmazás megadására a fent megnevezettek lesznek hivatva. De ezenkívül a sajtóban megjelent cikkben foglalt tényállítások megcáfolására egy közigazgatási intézkedést is megenged a sajtótörvény. (1914: XIV. t.-c. 20. §-a). Ez a helyreigazítás.

A csendőrséget — avagy egy részét — érintő sajtótámadásokkal szemben ugyanis kétféle orvoslási módot nyújt a törvény: egy közigazgatási és egy bírói. Az első mód a helyreigazítási joggyakorlásában nyilvánul meg. E jog gyakorlását a Szut. 111. pontja a m. kir. csendőrfelügyelőjének a hatáskörébe utalja.

Ez a magyarázata és oka annak, hogy az ilyen helyreigazításhoz szükséges közigazgatási kivizsgáló jelentések a Szut. 111. pontja szerint a kivizsgáló részéről — és pedig közvetlenül — mindig a Csf.-hez terjesztendők elő.

Míg a bírói út igénybevételehez, tehát ahhoz, hogy a testület — vagy annak egy része ellen — a sajtó útján elkövetett rágalmas miatt a bűnvádi eljárás (a sajtóper) lefolytatható legyen, a belügyminiszter úr felhatalmazása szükséges. A helyreigazítás kérdése és a sajtóperhez szükséges felhatalmazás megadásának kérdése azonban egymással mégis szoros gyakorlati kapcsolatban állanak. Ezek a kapcsolatok a következőkben tárnak elének:

Mindkettőnek elengedhetetlen előfeltétele a pontos közigazgatási kivizsgálás, amely a tényállást tökéletesen tisztázza. Ebből a tényállásból vonható ugyanis a következtetés abban a tekintetben, vajjon a helyreigazítás szükséges-e, célszerű-e és kívánatos-e? De ugyane tényálláshoz fűződően lesz elbírálva az a kérdés is, vajjon a felhatalmazás megadása és így a sajtóper kezdeményezése szükséges-e, kívánatos-e és célszerű-e?

A két intézkedés közül a helyreigazítás kérdésének eldöntése időbelileg mindig megelőzi a sajtóper megindításának kérdését, mert az előbbinek gyakorolhatására a törvény (St. 20. §-a) egy hónapi záros határidőt ad, ami a kérdéses sajtótermék (ujság, röpirat) megjelenésétől és nem annak tudomásul vételétől) számít és mert ezen egy hónapi elévülési időt semmiféle közigazgatási vagy bírói intézkedés nem szakítja félbe. Ez magyarázza meg a Szut. 111. pontjának azt a rendelkezését, hogy sajtótámadások esetén a kivizsgáló jelentésnek 8 nap alatt a Csf.-nél kell lennie.

A sajtóperhez szükséges felhatalmazás megadásának a határideje ezzel szemben az elévülési idővel azonos. Vagyis a sajtóperhez szükséges felhatalmazás érvényes lesz, ha az az elévülési időn belül az illetékes kir. törvényszékhez jut. Azt azonban már a fentebbiek során láttuk volt, hogy a sajtóvétségek elévülési ideje 6 hó, illetve 2 év attól számítva, amikor a kérdéses cikket tartalmazó lappeldány vagy sajtótermék terjesztését megkezdték.

A sajtóper — a megadott felhatalmazás alapján — a kir. ítélőtábla székhelyén működő kir. törvényszék mint sajtóbíróság folytatja le. E főtárgyaláson a vádat a kir. ügyész mint közzétételi képviseli. A költségeket — a sajtóper sikertelensége esetén — a kincstár viseli.

A vádlottnak joga lesz a Bv. törvény 13—15. §-aiban foglaltakat szem előtt tartva, a valóság bizonyítását indítványozni. Míg a kir. ügyész mint közzétételi képviseli a bíróságtól az elítéltek arra kötelezését, hogy az ítélet indokaival együtt valamelyik hírlapban tétesse közzé.

Az erkölcsi vagy anyagi kártérítésre kötelezés ez esetben gyakorlati jelentőséghez nem igen jut.

Hatvan éve.

írta: Dr. PRESZLY LÓRÁND ny. ezredes.

Minden állam a kor igényeivel tart lépést és a haladás követelményeinek tesz eleget akkor, amikor elsőrendű feladatául ismeri el belső biztonságának minél magasabb fokra emelését és annak ellátását a tökéletes-ségig igyekszik fokozni. Amennyire fontos a külső védelem biztosítása, éppen annyira szükséges az állandó és éltető belső nyugalom, mely a békés fejlődés és a minden irányú haladás legfőbb biztosítója.

A m. kir. kormány is a kor igényeivel haladt akkor, amikor nem nézte közönyösen más államok e téren felmutatott haladását és eredményeit, hanem amint megbékelt királyával s ősi alkotmányát 1867. évben visszaállította, megnyitotta és elindította a törvényalkotásoknak azt a sorozatát, amelynek jórészen köszönhetjük azt az óriási haladást, amelyet alig hét évtized alatt állami életünk felmutat s országunknak méltó helyet biztosít a kultúrnépek táborában.

A véderőről és az azt nyomon követő honvédségről szóló nagyfontosságú törvények 1868. évben történt megalkotása után égetően szükségessé vált a közbiztonsági szolgálat megszervezése. Az ez irányban megindult alkotmányos tárgyalásokon felmerült nézetek azonban egymástól annyira eltérőek voltak, az akkori idők politikai hangulata sem volt a legkedvezőbb, úgy hogy a nehéz viszonyok miatt tizenkét évnek kellett eltelnie, míg a közbiztonsági szolgálat szervezésére vonatkozó törvényjavaslat — mely törvénytervezetként az 1881. évi III. t.-c. néven került — a magyar országgyűlésen 1880 november hó 29-én benyújtható volt.

Azt lehet mondanunk, hogy szinte évről-évre elérődött, lépésről-lépésre haladt előre a magy kérdés megoldása. Azoknak a férfiaknak, akiknek kezében fektette le a szervezés munkája, lankadatlan szorgalommal kellett kitartaniuk, hogy tervszerűen vigyék előbbre a csendőrség ügyét s körültekintéssel találjanak megoldási lehetőségeket, hogy a törvényhozás útján valósíthassák meg a nagy célt és a — szervezendő, illetve az akkor még csak átvétel előtt álló — cs. és kir. csendőrséget olyan alapokra fektessék, mely a nemzet várakozásának valóban meg is felel.

Új közbiztonsági intézményt nem kellett létesíteni. Adva volt az erdélyrészi cs. és kir. csendőrség, amelynek — minden vonatkozásban — a magyar kormány alá helyezése és magyar intézménnyé keresztelése biztos alapot nyújtott a kérdés törvényhozási uton való megoldására s amely ehhez a leggyorsabb útnak és módnak is bizonyult. Államgazdasági helyzetünk sem engedte meg a csendőrség egyszerre s egyidőben való felállítását, hanem fokozatos kiépítésére készítette a kormányt. Időre is volt szüksége a magyar kormánynak ahhoz, hogy az annyi keserűséget kiváltott önkényuralom zsandársága után maradt fájó emlékek kissé feledtessenek s a benyújtani szándékolt törvényjavaslat tárgyalására megfelelő atmoszféra és hangulat készítették elő.

A cs. és kir. erdélyi csendőrség 1867-től évről-évre magyarabbá vált. Legénysége nagyrészt magyar származású volt, a tisztikara sem nélkülözte a magyar embereket. Ezeknek a tényezőknek tulajdonítható, hogy akkor, amikor ezt az intézményt a magyar kormány 1876 május hó 1-ével átvette, szinte egyik napról a másikra — önmagában — újjá, magyarra született és olyan

lendülettel vitte előre Erdélyben a belső biztonság ügyét, hogy alig pár évi működése alatt általános becsülést váltott ki és a felmutatott eredményei által igazolt tények magukon viselték a dicséretet. Az anyaország irigyelni kezdte Erdély közbiztonságát s az ottani kitűnő állapotok meggyőzték a kormány és a törvényhozás tagjait, hogy a közbiztonság szervezésének ügyét országosan mielőbb oldják meg.

1876 március hó 27-én kelt az a legfelsőbb elhatározás, amely életre hívta a m. kir. csendőrséget s amely jelzi egyben e csendőrség gondolkodásának nemzetivé válását és egyúttal kezdetét annak a fejlődésnek is, amelynek útján a mai fokáig eljutott. Az erdélyi magyar királyi csendőrségnek példás szelleme és magatartása, lelkes hazaszeretete, belső értéke, teljesítőképességének magas foka eredményezte, hogy a régi átkok nyom nélkül vonultak el felette s lassanként maguk a törvényhatóságok követelték, hogy az egész magyar birodalom területén a katonailag szervezett csendőrségre bizzák a közbiztonsági szolgálat ellátását.

A magyar királyi csendőrség születési ideje: 1876. év május hó 1. Csendőrségünk — mint m. kir. intézmény — ezen naptól áll fenn. Ezen nappal hivatott életre s lett beállítva a magyar állam gépezetébe.

A ma szolgálatot teljesítő csendőrségünk gyökere — éltető erőben is — a m. kir. erdélyi csendőrség. A cs. és kir. csendőrség magyar származású fiai 1876-tól 1881. évek között magyar lelkiségben és magyar szellemben annyira megerősödtek, megizmosodtak, hogy ez a kicsiny — alig 900 főnyi — gárda az 1882–1884. években képes volt magából olyan nagyszerű embereket az anyaország egész területére kibocsájtani, hogy azok meg is vethették a magyar csendőrség nagy testületének európai hírnévre és elismerésre fejlődött alapját.

Minden okunk meg van tehát ahhoz, hogy a ma csendőrségét ne tartsuk különállónak az erdélyi magyar csendőrségtől, amely szívből, lélekben, szellemben és jellemben tökéletesen magyar intézmény volt. Életképes és életerős mag, melyből a ma csendőrségének terebélyes fája kisarjadhatott. Vértelű leszármazója az erdélyi magyar csendőrségnek a ma csendőrsége. És büszkének lehetünk erre a vérségi kötelékre, amint maga Erdély — ha magát Erdélyországnak is nevezi — időtlen-időig elszakíthatatlan testvére Magyarországnak.

Egy amerikai bűnöző ezzel a fegyverrel ölte meg áldozatait. A patkónyommal sokáig sikerült azt a látszatot keltenie, hogy az áldozatokat lő rúgta agyon.

Harc a harc ellen.

Irta: vitéz RÓZSÁS JÓZSEF százados.

Jóideje figyelgetem és gyűjteménybe jegyezgetem a katonaelles megnyilatkozásokat a sajtó és az irodalom berkeiből, a köz- és társadalmi életből egyaránt. (Van már jónéhány csokorra való belőlük!)

Természetesen ne gondoljon itt senki könnyen felismerhető határozott támadásokra, hiszen a nyílt színvalláshoz jókora erkölcsi bátorság kellene, no meg az ilyesmi manapság könnyen a Büntető törvénykönyv §-aihoz vezetne... Vagyis legtöbbször csak a sorok közé rejtett, jólírányozott mellékmondatokban odavetett, valósággal irodalmi ezüstpapírba csomagolt lélekmételezésről van szó. De hatásában éppen ezért veszélyes ez az alattomos féregmunka, mert a legtöbb ember nem képes és nem is ér rá, hogy e jelenségeket magasabb szemszögből figyelje, így hát igen könnyen fertőződik ezektől az „elvek”-től, akárcsak a gyanutlan járkelő az utca bacillusaitól.

A katonaelles felfogás és irányzat gyakran rokonszenves ruhát ölt: háborúellenességnek, az örökbéke megteremtésének, műszóval: pacifizmusnak nevezi magát. Ennek az -izmusnak — elvben nagyonis eszményi és tiszteletreméltó — tanait nagyjában háromféle embercsoport terjeszti nálunk: 1. a rövidlátó álmodozók, 2. az elfogult tudatlanok, 3. a gonosz-szándékú konkolyhintők.

Érdekes adata e téren végzett szerző-statisztikámnak, hogy a pacifista megnyilatkozások úgyszólván mindig olyanoktól származnak, akiket sem a multban nem gyötört meg a háború (harc) pokla s előreláthatólag a jövőben sem fenyegeti a „katonának alkalmas” megjelölés... Hiszen mit is lehetne kezdeni komoly esetben a kivénhedt kávéházi konrádokkal, a tyúkmellű plajbásztitánokkal, a korán elsatnyult irodalmi selyemfiúkkal, vagy hát a saját dagályos szólamaiktól felpuffadt és megkerült világmegváltó erkölcsprédikátorokkal?

Miért hát az óbégatás, az előre-rémüldözés és rémítés: modern háború, gáz, tank, repülő, bomba stb., jaj, jaj, mi lesz velünk? Miért a harc a harc ellen? (Csakhamar kiderül: nem miertünk — jelenlegi és jövő katonákért — keseregnek ők!)

De lássunk egy pacifista-illatú virágszálat közelebből és tegyük le a magyar katonaeszmény iránt még mindig közönyösnek mutakozó nyilvánosság asztalára:

Egyik jónevű, „sajátos magyarságáért” is sokra tartott írónk, Gyóni Gézáról, a magyar harci érények tragikus sorsú lantosáról írt cikkében ezeket mondja: Gyóni nem nagy költő, háborús költészete „csak hazug pózolás”, pakfon-Ady stb. Elfogultságáról végül is ön-maga rántja le a leplet: „Igazi vérbeli, talpigköltő egy sem akadt, aki a háborút dicsőítette és a katonákat harcra buzdította volna.”

Az igaz, hogy a háborút mint a vérontás és pusztítás gyehehnáját költő nem dicsőítette. De ezt Gyóni sem tette, hiszen elesett bajtársa mellett elátkozta „sátáni testét”, aki „e vértengert orvul felidézte”. A harc értelméről pedig így énekelt: „Virágos, ékes fegyverünk nyomában nagy Békeország vasmalai nőnek!” Azonban a harcra-buzditással egy kis baj van. Mert a közösség (nép, nemzet, Haza) érdekében a ránk kényszerített harcot vállalni és megállni a legszentebb és a legjobb férfúi kötelesség! S ennek a felfogásnak — hogy csak kettőt említek meg — éppen olyan „vérbeli, talpigköltők” adtak hangot, mint a németek Körner-je és a mi Petőfink. S ők hozzá még „ott estek el, a harc

mezején”... Tehát nem a békés meleg szobában, vagy a kávéházi bársonyüléseken döntötték el: mi is az a háború?

De nem kívánok perbe szállni a cikk szerzőjével olyan kérdésekről, amiket ő tán a valóságban nem is élhetett át, csak rámutatok arra, hogy a militarizmus és pacifizmus kérdésének már régen megvan a maga tudományos irodalma. Tanulmányozza át. S ha azután mégis megmaradna véleményében, akkor a pacifizmus tanait a jövőben azoknak hirdesse, akik éppen a pacifizmus hazug jelszavaival a négyéves hősi küzdelem után kiűtötték a magyar katona kezéből a vérrel szentelt fegyvert, aztán sunyin magukhoz ragadva mellünknek szegezték és azóta is gyalázatos, gyilkos rabságban tartanak bennünket...

Nem tartozik ugyan az eddig tárgyalt „csokorba”, mégis meg kell említenem a következő esetet is:

Nemrégiben igen előkelő egyházi helyről származó és a sajtóban is közzétett szózatban a következőket olvastam: „Ez a felfuvalkodott és pártütő világ... állig felfegyverkezve a gyűlölet és ragadozási vágy tűzében égve, farkasszemmel néz... Csak egy szikra kell s odaveszhet az európai műveltség minden java.”

Bár a nemes örök szempontokból eredő megnyilatkozást magam is aláírom és hívó hittel kívánom, hogy az Úr „fordítsa a gyűlölködő szíveket egymáshoz”, mindazonáltal illő tisztelettel kérdezni bátorodom: Mely végből való és időszerű-e ma nálunk, a roppant rabló étvágak közé szorult Csonkamagyarországon s annak bárány-népe előtt az ilyen mű megnyilatkozás? Nem fogják-e egyes könnyen hívők ennek alapján a háborút és általában a harcot is az „isten felől megcsúfolásnak” tartani?

Jól tudom, aggódó lelkű főpásztoraink mindezt csak az ú. n. „imperialista” háborúra vonatkoztatták s nem a védelmi kényszerből, becsületből vívandó harcra, de akkor meg nem nekünk, trianon magyaroknak kellene mindezt hirdetni, hanem elsősorban túl a határokon fegyvert fegyverre halmozó ellenségeinknek, akik az elszakított magyarság végleges szétszórását és kiirtását máris ördögi erőszakkal cselekszik s akiknek zsvány lelkiismeretét csonka Hazánk pusztá léte is nyugtalanítja...

Kell-e hát éppen minket a túlzó harciasságtól óva inteni? Nem vagyunk-e mi máris eléggé „pacifizálva”? Hiszen 1918—19—20-ban — néhány kétségbeesetten merész vállalkozástól eltekintve — fogtunk-e (foghattunk-e) fegyvert, hogy pl. ne Szobnál, Budapesttől a cseh mocsarak lőtávolában vonják meg az új magyar határt? Vagy tán ma — a bármilyen egészséges szellemű, de mindössze 35.000 főre parancsolt — magyar hadseregtől kellene a világbékét féltetni?

Ne is féltse senki, de ismerje el már végre mindenki azt a természeti igazságot, hogy az élethez minden lénnek és minden népnek joga van, az eltipratás ellen pedig az utolsó féregnek is szabad és kell védekeznie!

Függetlenül az utóbb elmondottakból, ha mostanában katona (háború-, harc)-ellenes megnyilatkozásokat hallok vagy olvasok, akarva, nemakarva, mindig a régi aesopusi mese jut eszembe a hollóról és a rókáról.

A derék, de egyszer már rútul rászédett magyar holló ott ül az ágon. Csörébe ismét szerzett valahogy sajtót: egy kis éledező önbizalmat, keserű tapasztalatok árán kialakult tisztánlátást és öntudatot, no meg a kétségbeséstől táplált hősi elszánást az igazáért, az élethez való jogáért... De imé jön a pacifista róka (mögötte

leselkednek a mételymérő fürge ügynökök és a kiérdemesült történelmi sírásók) s emígyen szól fel a hollóhoz:

— Kedves hollócskám, tudom, milyen szép hangod van, énekelj egy kis dalt — mondjuk — a világbékéről, az „egyetemes emberi szolidaritásról”, igézd meg bársonyos dallamoddal az esztelen fegyverkezés lázában égő népeket és mentsd meg — hidd el, pont te, csak te vagy erre hivatott —, óh mentsd meg a vesztébe rohanó nyugateurópai civilizációt! No kezd el már, majd segítek, így ni: óh gyönyörű keleti Svájc, óh dunavölgyi szent testvériség!...

De most — úgy látszik — csoda történik: a holló csak nem akarja dallásra nyitni a csőrét. A róka koma mesterkedéseire rábillenti lesújtó válaszát és csőrében a sajttal tovább repül a Magyar Erő, Becsület és Boldogság tündérkertjébe...

Cigányfurfangok.

Írta: KISS MIKLÓS tiszthelyettes (Debrecen).

A cigányok a bűnöző társadalom legismertebb alakjai közé tartoznak s köztudomásúlag legnagyobb részük bűncselekmények elkövetéséből tartja fenn magát. Erkölcsei érzésük teljes hiányából kifolyólag a bűn súlyát nem ismerik kellőleg s minden adandó alkalmat megragadnak bűncselekmények elkövetésére. Nyugtalan természetük kóborlásra, csavargásra készíti őket, s ma itt egyenként csavarogva, holnap ott csoportosan megjelenve követik el a bűncselekményeket és veszélyeztetik az őrskerületek közbiztonságát.

Hogy ez mennyire így van, különösen láttam akkor, midőn 1930. évben a debreceni nyomozó alosztályhoz lettem beosztva. Az alosztály ekkor alig pár hónapja működött még, az elkövetett bűncselekményekből azonban már ekkor megállapította, hogy azok legnagyobb részét cigányok követik el. Ezek megrendszabályozását tűzte tehát ki legfontosabb feladatának s külön cigány ügyekkel foglalkozó csoportot alakított, mely az alosztály működési területén előforduló összes cigány ügyekben a nyomozásokat megejtette. A csoport vezetésével én lettem megbízva s ettől az időtől kezdve sokszor heken át jártam járőrtársaimmal az Alföld pusztaságait, vagy az északi megyék hegyes részeit (ekkor még a miskolci kerület területe is a debreceni alosztályhoz tartozott), hogy egy-egy cigánybanda tagjait kézrekerítve az igazságszolgáltatás kezeire juttathassuk.

Évek hosszú során át végzett szolgálataim közben — melyeknek eredményességét a cigányok által elkövetett bűncselekmények számának csökkenése kétségtelenül mutatja —, sok mindent megtanultam. Megtanultam elsősorban azt, hogy a csendőr a cigánnyal szemben sohasem lehet elég óvatos, s mikor az a legalázatosabb, akkor is félre akarja azt vezetni. De megtanultam azt is, hogy a cigánynál még az írásnak sem lehet hinni, mert igazolványainak legnagyobb része hamis s azok csak arra szolgálnak, hogy kilétüket eltitkolhatya a csendőröket félrevezessék. S láttam végül azt is, hogy a cigányok őrskörleteken át vándorolnak és kóborolnak anélkül, hogy bántódásuk lenne, pedig hát a bűncselekmények egész sorozata terheli lelküket.

Kötelességet vélek teljesíteni akkor, midőn tollat fogok és fentiekre vonatkozólag szolgálataim közben szerzett észleleteimet és tapasztalataimat lapunk hasábjain közísmertté teszem. Úgy írom le őket, amiként történtek, szépitgetés nélkül, hibákkal együtt, mert így lehet azokból legjobban tanulni.

I.

1930 július 27-én, az alsószolcai őrs egyik járőrével Sajólad községben aznap virradóra történt betörés színhelyén, helyszíneltünk. Helyszínelés közben két, Sajópetri felé menő cigányszekeret pillantottunk meg. Miután a betörés elkövetési módjából cigánymunkára következtettünk, szükségesnek tartottuk a cigányokat igazoltatni és szekereiket átvizsgálni.

Ezért a helyszínelést megszakítva, a cigányok után futottunk és megállásra, majd igazolásra szólítottuk őket. A szekereken 2 cigányférfi, 3 cigánynő és 8 gyermek foglalt helyet. A férfiak sunyi alázatossággal szedték elő igazolványaikat. Közben azt hangoztatták, hogy ők nem kártevő cigányok, nem „lopaságból”, hanem mint vándoriparosok, üstfoltozásból és fűrőkészítésből élnek.

A fiatalabb cigányférfi Kenyeres Péternek, az idősebb pedig Koszoru Ferencnek mondotta magát. Mindketten sajókápolnai születésű és lakos vándoriparosoknak adták ki magukat. Állításukat a sajószentpéteri járás főszolgabírája által kiállított saját fényképükkel ellátott vándoripari engedélyeikkel igazolták. Miután az igazolványokat és a lovak járlatait rendben találtuk, a szekereken sem volt semmiféle gyanús tárgy, a cigányokat újjakra engedték és visszatértünk a helyszínelést tovább folytatni.

Alig fogtunk a helyszíneléshez, Kenyeres Péter hozzánk jött és kérte, közöljem vele, hogy milyen tárgyakat loptak el a lakásból. Azért óhajtotta ezt tudni, mert — mondotta nagyban alázatoskodva — mint vándoriparos több községben megfordul s így alkalma lesz ott az ellopott tárgyakat figyelni és rövid időn belül bebizonyíthatja, hogy milyen törvénytisztelő és megbízható cigány, mert a lopás tetteit, amennyiben azok cigányok volnának, kezemre juttatja. Kenyeres ajánlközését örömmel fogadtam és készséggel közöltem vele az ellopott tárgyak leírását, abban a reményben, hogy megbízható és használható besúgót sikerült szereznem. Ezután Kenyeres teendőire nézve kioktattam és útjára engedtem.

Hónapok teltek el, Kenyeres nem adott életjelt magáról. Talán már el is felejtkeztem volna róla, ha egyik cigány besúgóm bizalmasan nem közli velem, hogy ismer egy Kenyeres Péter nevű cigányt, aki bogácsi születésű s az egri törvényszék 6 évi fegyházbüntetésének letöltése miatt körözi.

A bizalmas közlés után a bogácsi születésű cigány körözésének azonnal utánanéztem. Munkámat hosszú fáradozás után siker kísérte, amennyiben a Bűnügyi Körö-

A gyömrői laktanya virágoskertjéből.

zések Lapja 7—1928—1494 tételszáma alatt találtam egy Farkas Lajos nevű bogácsi születésű cigányt s ezt az ott közölt adatok alapján Kenyeres Péterrel azonosnak véltem. Az illetőt azonban nem büntetésének letöltése végett, hanem mint tolvajszövetség tagját körözte az egri királyi törvényszék. Amikor ezeket megállapítottam, elhatároztam, hogy a ravasz cigányt kérekerítem. Azonnal szolgálatba vezényeltettem magamat s úgy születési, mint vélt tartózkodási helyein behatóan érdeklődtem utána, de miután nem rendelkezett állandó lakással, így a kézrekerítése nem sikerült.

1931 október 6-án azonban a szerencse nekem is kedvezett. Ez alkalommal Szondi István őrmesterrel újra körözött cigányok után nyomoztam s a gyöngyösi cigánytelepen megjelenve (a cigánytelep a rendőrség területén van), az ott talált cigányokat igazoltattuk. A cigányok valamennyien gyöngyösi születésűeknek adták ki magukat s állításaikat vándoripari engedélyekkel és születési anyakönyvi kivonataikkal igazolták. Az igazoltatás során látom, hogy a cigányok között van az én régen keresett „besúgóm”, Kenyeres Péter is. Gondoltam, hogy örülni fog a viszontlátásnak s régen megígért adatait készséggel bocsátja rendelkezésemre, de nagy volt a meglepetésem, mikor üdvözlésemre kijelentette, hogy nem ismer engem, soha nem is találkozott velem. De még nagyobb volt, mikor a legnagyobb lelki nyugalommal Farkas Rudolf névre szóló keresztlevéllel és ugyanezen névre szóló szegénységi bizonyítvánnyal igazolta magát s a leghatározottabban tagadta, hogy Kenyeres Péter nevét valaha is hallotta volna. Mikor azonban a bilincset a kezére tettem és a sajlóadi találkozásunkat eszébe juttattam, megtört és kijelentette, hogy most már megismer s egyben előadta, hogy valódi neve Farkas Lajos (Palkó), születési és illetőségi helye Bogács község.

Azonnal nyomozást vezettem be vele s ennek során elsősorban azt akartam megtudni, hogy lett az én Farkas Lajos „barátom” Kenyeres Péter, illetőleg Farkas Rudolf. Ezirányban hosszas nyomozás után a következőket sikerült megállapítani: Farkas Lajos 1927-ben, amikor társait a csendőrség elfogta, Bogács községből ismeretlen helyre szökött. Nevezett azonban 1928 október hóban Kolompár Dezső nevű, disznósi születésű — Disznós községből rég elköltözött — cigány nevében Disznós községbe ment, hol az ottani cigányok közbenjárása és tanúskodása alapján a lelkészi hivatalban annak keresztlevelét megszerezte. A megszerzett keresztlevél segítségével ezután a községi előjáráságtól erkölcsi bizonyítványt kért, majd ezek alapján az ózdi járás főszolgabírája kiállította részére a saját fényképével ellátott, Kolompár Dezső névre szóló vándoripari engedélyt.

Egy évig járt-kelt Farkas Lajos (Palkó) az országban Kolompár Dezső nevére kiállított engedéllyel. Egy év után azonban a kiállító hatóságnak beszolgáltatotta. Azt, hogy ezt miért tette, nem sikerült teljesen tisztázni, de valószínűnek látszott, hogy félt a valódi Kolompár Dezső megkerülésétől s így jobbnak látta, ha új nevet

vesz fel. A beszolgáltatott engedélyt a főszolgabírói hivatalban sikerült megtalálni s meglepetve láttam, hogy az engedélyben levő fénykép szakállas állapotban ábrázolja Farkast. Érdeklődésemre, hogy annak idején a szakállt miért viselte, ezt állította, hogy meghalt egy hozzátartozója és azt gyászolta. Nevettem állításán, mert tudtam, hogy a szakáll megnövesztését a felismeréstől és elfogástól való félelem, valamint a külső megváltoztatása tette szükségessé.

Farkas, miután a Kolompár Dezső névre szóló engedélyt beszolgáltatatta, Sajókápolnára ment és ott — a Disznós községbeli módszerrel — egy Kenyeres Péter nevű, a községből rég elköltözött cigány keresztlevelét szerezte meg. A keresztlevél és annak segítségével szerzett községi bizonyítványokkal, a sajoszentpéter-i járás főszolgabírájához ment s ott Kenyeres Péter névre szóló vándoripari engedélyt váltott s most már Kenyeres Péter néven csavargott országszerte. Természetesen nyugodtan tehette ezt, mert zsebében volt az arcképes igazolványa, mellyel minden csendőr előtt igazolhatta magát. Ezzel igazolta magát előttem is Sajóládon történt találkozásunk alkalmával s azt én — miután szabályszerűen volt kiállítva — el is fogadtam.

Kevéssel azonban ezután Farkas Lajos egyik cigány jóakarójától bizalmasan azt hallotta, hogy én rájöttem a ravaszságára, ezért a Kenyeres Péter névre szóló engedélyt nem merte tovább használni. Így ment Gyöngyösre, hol a disznósi és sajkápolnai eljárásokhoz hasonlóan Farkas Rudolf gyöngyösi születésű cigány levelét kiváltotta, a keresztlevél alapján pedig Gyöngyös megyei város polgármesterétől, vándoripari engedély elnyeréséhez szükséges szegénységi bizonyítványt szerzett, az engedélyt azonban közbejött elfogása miatt már nem tudta kiváltani és csak így lett megakadályozva, hogy már ne Farkas Rudolf néven folytassa csavargó életmódját. Sajnos, a nyomozás során újabb betöréseket nem tudtunk rábizonyítani, így őt „csupán” a közokirathamisítások és az ellene kibocsátott nyomozólevél adatai alapján adtuk át az illetékes hatóságnak. Nagy meglepetéssel hallottam később, hogy nevezettet az egri királyi törvényszék, mert bűnösségét teljesen alátámasztó, kétségtelenül megnyugtató bizonyítékot fennforogni nem látott, az ellene emelt vád alól bizonyítékok hiányában felmentette. Úgy hallottam, hogy a főtárgyalás során valamennyi — előzőleg elítélt — cigánytársa mellette vallott s miután tárgyi bizonyíték nem volt ellene, a lopás vádja alól felmentették. Az okirathamisítást nem találta a bíróság teljes bizonyítéknak, ezért hozott felmentő ítéletet.

Hogy azonban Farkas Lajos bűnös volt, az nyilvánvalónak látszik. Bűnösségét bizonyítja Bogácsról való megszökése és a hamis nevekre szerzett vándoripari engedélyek is. Teljesen érthető a már elítélt, büntetésüket rövid időn belül kitöltő bűntársaknak, Farkas Lajos mellett állásfoglalása is. Hiszen rajtuk már mit sem segített volna az, hogy Farkas Lajost 5—6 évre elítélik. Ezért tehát segítségére siettek kézrekerült bűntársuknak s mentesítették azt a büntetés alól. Így aztán Farkas Lajos megmenekült ugyan a büntetéstől, de azt hiszem — leleplezése miatt — egy darabig elment a kedve újabb hamis igazolvány szerzésétől és annak hiányában nem mehet csavargani, így tehát mi sem fáradtunk teljesen hiába.

II.

Az idényszolgálati teendők gyűjteményét legutóbbi számunk mellékleteként adtuk ki. A hét és fél nyomtatott oldalas gyűjtemény hasznos kalauza annak a csendőrnek, aki a megelőző szolgálatot nem a véletlenre bízta, hanem körültekintéssel és biztos tájékozottsággal akarja végezni. Aki szolgálat előtt beletekint ebbe a gyűjteménybe, eredményt minden portyázása után fel tud mutatni. 20 fillér levélbélyeg ellenében mindenkinek elküldjük.

A Sajólád községben igazoltatott két cigány egyikével már megismerkedtünk. Most pedig ismerkedjünk meg a magát Koszovú néven igazolt másik cigánnyal is, néz-

zük meg, hogy az tulajdonképpen hogy is lett Koszorú Ferenc.

1931 december hóban egyik cigány besúgómtól arról értesültem, hogy 1927-ben az edelényi őrskörletéhez tartozó Borsod községben történt betörést Sajóvárkony környékén tartózkodó Lakatos András, Lakatos József és Lakatos Gyula újfahértói, továbbá Rác Suha György egri cigányok követték el.

A nyomozó alosztályparancsnokság intézkedése alapján, az edelényi őrskörlet esetét fogalmazványát az alosztályhoz felterjesztette, amelyből kitűnt, hogy 1927 január 23-án ismeretlen tettesek, Tóth József borsodi lakos üzletébe betörték s onnan pénzt és egyéb tárgyakat 1898 pengő 60 fillér kárértékben elloptak. Mivel az eset kiderítetlen volt és annak elkövetésével a megnevezett cigányokat valóban alaposan lehetett gyanúsítani, a cigányok előkerítése és velük lefolytatandó nyomozás végett az alosztályparancsnokság Fnyedi László törzsőrmestert és engem vezényelt ki.

A három Lakatos Sajóvárkonyban sikerült feltalálni. Ekkor láttam, hogy Lakatos Józsefet egy korábbi nyomozásból kifolyóan személyesen ismerem, így annak személyazonosságát hamar megállapítottam. A társaságában talált idősebb férfi felszólításomra saját fényképével ellátott, az ózdi járási főszolgabírói hivataltól nyert vándoripari engedéllyel igazolta magát, amely Lakatos Alajos Sajóvárkonyi születésű és lakos névre volt kiállítva. Bár az öreg cigány elfogadható igazolvánnyal rendelkezett, a viselkedése mégis izgatott és zavart volt. Viselkedéséből ítélve valószínűnek tartottam, hogy valamiért fél tőlem. Ezért jobban szemügyre vettem s akkor legnagyobb meglepetésemre rájöttem, hogy az illető azonos azon cigánnyal, akit Sajóváradon annakidején Kenyeres Péterrel egyidejűleg igazoltattam. Később eléje is tártam sajóváradai találkozásunkat s ekkor megtört és beismerte, hogy valóban ő igazolta magát előttem Koszorú Ferenc néven. Később beismerte azt is, hogy a Lakatos Alajos nevet is jogosulatlanul használja, mert a valódi neve Lakatos András (Muku, Mocskos), születési és illetőségi helye Újfahértó. A lefolytatott nyomozás során a következőket sikerült reávonatközzé megállapítani:

Lakatos András és Lakatos Fáni Újfahértó községben, mint törvényes házaspár éltek együtt. 1926. évben lopást, illetve orgazdaságot követtek el s emiatt a nyíregyházi kir. törvényszék a Bünygyi Közlés Lapja 55—1926.—4980. és 4981. tételszámai alatt, mint elfogandó egyének ellen nyomozó levelet bocsátott ki.

Nevezettek, hogy magukat az igazságszolgáltatás alul kivonhassák, családtagjaikkal együtt Újfahértóról Egerbe szöktek, ahol Bari István és Suha Mária hamis neveket vettek fel. Nagyon jól tudták azonban azt, hogy a hamis név igazolvány nélkül mit sem ér, ezért a hamis neveik valódiságát bizonyító igazolványt szereztek és ennek beszerzésénél a következő fufanggal jártak el. Mint Bari István és Suha Mária egri születésű és lakosok beállítottak a lelkészi hivatalba és ott nagyban alázatoskodva előadták, hogy eddig hitetlenül éltek egymással, de már eleget éltek törvénytelen házasságot, öreg napjaikra és gyermekeikre való tekintettel szeretnének törvényes házasságot kötni. Kérték az illető lelkészt, hogy a keresztlevelet, törvényes házasságkötés céljára adja ki. A kért keresztlevelet — miután kérdéses nevű cigányok valóban születtek Egerben — minden gyanú nélkül, készséggel bocsátották az illetők rendelkezésére. Az így beszerzett keresztlevelek alapján, nevezettek 1929 szeptember 23-án, Egerben, Bari István és Suha Mária hamis neveken újra házasságot kötöttek.

Lakatos András azonban a házassági anyakönyvi kivonatot nem tartotta elegendő igazolványnak, s ezért a hamis névre még külön vándoripari engedélyt is váltott, s ezt használta fel a csendőrknél személyazonosságának igazolására. Úgy látszik azonban, hogy az ál Bari nem érezte magát biztonságban Egerben, ezért 1930. év nyarán Sajókápolnára ment, hol letette a szép Bari nevet, s — az előbbieken ismertetett módhoz hasonlóan — Koszorú Ferenc lett. E névre váltotta ki a sajószentpéteri járási főszolgabírói hivatalánál, saját fényképével ellátott vándoripari engedélyt, amellyel Sajóváradon történt igazoltatásakor engem is félrevezetett. Rövidesen azonban, valószínűleg a velem történt találkozástól való félelme miatt ettől a névtől is megvált s 1931 július 1-én már kiváltotta az ózdi járási főszolgabírájától a saját fényképével ellátott, Lakatos Alajos névre szóló vándoripari engedélyt, amellyel elfogatásakor ismét félre akart vezetni. A fufang azonban nem sikerült. Nem, mert akkor már én is kezdtem a cigányfufangokkal tisztába jönni s így a nála talált fényképes igazolványt nem fogadtam el, hanem kilétének tisztázhatása végett, nyomozást vezettem be, ami kétségtelenül igen eredményesnek is bizonyult, mert megállapítottam, hogy Lakatos pár év alatt 4 nevet használt s minden névre igazolvánnyal bírt.

Megemlítem még, hogy a harmadik cigányférfi Lakatos Sámuel sajóvárkonyi születésű és lakosnak mondotta magát. Állítását Sajóvárkony község elöljárósága által kiállított munkásigazolvánnyal igazolta. Később megállapítást nyert, hogy az illető valódi neve Lakatos Gyula és nem sajóvárkonyi, hanem újfahértói születésű. Rövid idővel azelőtt szabadult Vácról, hol Suha Péter hamis néven 3 évi fegyházbüntetését töltötte.

Így aztán kézre került a bizalmas értesülésben jelzett három Lakatos. Utána elfogtuk Egerben Rác Suha György nevű társukat és velük, az edelényi őrskörletre a borsodi betörésben a nyomozást lefolytattuk, melynek során beigazolást nyert, hogy a betörést valóban ők követték el. A nyomozás befejezése után a miskolci királyi ügyészségnek adtuk át őket. Ahol bizonnyára megkapták méltó büntetésüket.

III.

A következőkben ugyancsak a hamis igazolványok beszerzésének módját beszélem el s látni fogjuk, hogy városi hatóságoktól miként szereznek be hamis igazolványokat.

1931. évben egyik cigány besúgóm az alábbi értesülést közölte velem:

Bistyei Sándor és Károly nevű fia erdőhorváti cigányok 1925—26-os években egyik országúton (hogy melyiken, nem tudta) egy vásári kereskedőt megölték és kiraboltak. Nevezettek a cselekmény elkövetése után Erdőhorvátiból eltávoztak, Nyíregyházán telepedtek le, ahol Bistyei Sándor egy Balogh Balázs nevű, Nyíregyházáról már régen elköltözött cigány keresztlevelet megszerezte és felvette a Balogh Balázs hamis nevet.

EGY KIS SZÁMVETÉS:

Mindenki tudja, milyen könnyű a parafa, amiből a dugót készítik. Hozzávetőleg mennyi lehet a súlya egy akkora parafakockának, amelynek minden éle egy méter? Akik ezt május 15-ig megírják nekünk, azok között ki-sorsolunk egy jutalomtárgyat.

Nyíregyházai tartózkodási ideje alatt az illetőt a nyíregyházai királyi törvényszék lopás miatt 5 hónapra ítélte, az ítélet végrehajtására azonban nem kerülhetett sor, mert ismeretlen helyre megszökött.

A bizalmas értesítésben jelzett állítólagos gyilkosság ügyében a nyomozó alosztályparancsnokság a szükséges puhatolást megtette, de annak elkövetési helyét megállapítani nem sikerült, s egyelőre csupán csak anynyi volt megállapítható, hogy Bistyei nevű cigányok valóban laktak Erdőhorvátiban, akik azonban onnan 1926. évben, — meg nem állapítható okok miatt —, ismeretlen helyre költöztek.

A két Bistyei a nyomozott és körözött egyének közt nem szerepelt. Balogh Balázs neve azonban a Bűnügyi Körözések Lapja 40—1928—7478. tételszáma alatt előfordult. A besúgótól nyert értesülés alapján, Balogh Balázst, Bistyei Sándorral azonosnak véltem és úgy gondoltam, hogy ha nem is gyilkosság, de még is csak tenhelheti valamilyen súlyosabb bűncselekmény a Bistyeieket, mert ok nélkül nem hagyták volna ott a házukat és hamis nevet nem vettek volna fel. El is határoztam, hogy az illetőket kézre kerítem és Erdőhorvátiból történt eltávozásuk okát felderítem. Ezért a cigány besúgóimat ezirányban mozgósítottam, s magam is szolgálatba mentem és cigánytelepeket vizsgálgatva nevezett után puhatoltam.

Egyik külszolgálatom alkalmával történt puhatolásom közben bizalmasan tudomásomra jutott, hogy Debrecenben lakik egy Rostás Ferenc nevű cigány, az valószínűleg azonos az erdőhorvát-i Bistyei Sándor, Károly nevű fiával. Azonnal Debrecenbe siettem, de azt Deb-

recenben már nem találtam, mert értesülesem előtt pár nappal Debrecenből ismeretlen helyre távozott. Így aztán nem maradt más hátra, mint tovább puhatolni, azonban egyelőre nem értem el eredményt. Egy év múlva azonban a szerencse a kezemre játszott.

1932 március 18-án ugyanis Enyedi László törzsermesterrel Mezőkövesden nyomoztunk. Itt megtudtam, hogy a főszolgabírói fogdában egy Rostás Ferenc nevű debreceni cigány van csavargás miatt lezárva. Nyomozásomat befejezve, a főszolgabírói hivatalba siettem és ott kikérve, előlétele ügyében a nyomozást ellene beveztettem.

Rostás Ferenc a kikérdezés során debreceni születésű és lakosnak mondta magát. Az állította, hogy nősülési szándékkal távozott el Debrecenből. Hogy valóban Rostás Ferenc, azt a birtokában volt, Debrecen szabad királyi város I. fokú közigazgatási hatósága által kiállított munkásigazolvánnyal igazolta. Nevezett a lehatározottabban tagadta, hogy Bistyei Károllyal azonos volna. Állítása szerint Erdőhorvát-i községben soha nem járt, azt sem tudja, hogy ilyen község létezik a világon. Nem hittem azonban neki s elhatároztam, hogy felismerés és személyazonosság megállapítás céljából Erdőhorvát-i községbe kísérik. Arra számítottam, hogy ha a cigányt hazugságon fogjuk, sikerül megtudni Erdőhorvátiból való távozásuk, valamint a hamis név használatának okát is. Elhatározásomat tett követte s másnap már Erdőhorvát-i községben voltunk. Alig értünk be a községbe, amikor hallom, hogy az utcán járókelők mondogatják egymásnak „nézd már a Bistyei Károlyt haza hozták a csendőnök”, a járókelők kijelentését természetesen az előttünk haladó Rostás Ferenc is meghallotta, s mire a községhezáhoztunk, már változtatott eddigi konok magatartásán és ott beismerte, hogy a valódi neve Bistyei Károly, s a Rostás Ferenc nevet jogtalanul használja.

További kikérdezése során előadta, hogy 1925. évben úgy ő, mint atyja Erdőhorvátiban lopással voltak gyanúsítva, ezért onnan megszöktek és Nyíregyházára mentek. Ott atyja Balogh Balázs hamis nevet vette fel s e néven az ottani törvényszék el is ítélte, de a büntetést nem töltötte le, mert Nyíregyházáról Felsőtárkányba szökött, hol Oláh Mátyás hamis nevet vett fel és ezen névre szerzett ott keresztlevelet és egyéb igazolványokat.

Ő atyjának Nyíregyházáról való megszökeése után Debrecenbe került és ott vadházasságra lépett Balogh János (Fercsu) cigány leányával, miből kifolyólag Debrecenben szándékozott letelepedni. Igazolványa azonban egyáltalában nem volt s miután tudta, hogy anélkül nem maradhat ott, azonnal annak beszerzése után nézett. Vadházastársa apjától megtudta, hogy Rostás Ferenc 1895. évi születésű debreceni cigányt 1919-ben a vörös katonák Debrecenben agyonlőtték, elhatározta tehát, hogy ennek az okmányait fogja megszerezni. Hogy ezt megtehesse, két cigány hamis tanuval ment a római katolikus plébániára és ott munkásigazolvány szerzése céljára az elhalt Rostás Ferenc keresztlevelét kiváltotta. E keresztlevellel Debrecen szabad királyi város I. fokú közigazgatási hatóságához ment s ott Rostás Ferenc névre szóló, az ő személyleírásával ellátott munkásigazolványt akadálytalanul megkapta. Sokáig azonban nem használhatta, mert elfogva, közokirathamisításért a debreceni királyi ügyészségnek adtuk át, míg atyját, a nyomozó alosztály intézkedése alapján, a felsőtárkányi őr elfogta és a nyíregyházi királyi ügyészséghez kísérte be, hol a kapott 5 hónapi büntetését szépen le is ülte.

Nem esik le a gyűrű...
(Bérczes János törm. felv.)

Ugyancsak Debrecenben történt meg velem, hogy a cigánytelep átvizsgálásakor, 1931 augusztus hóban, egy ismeretlen cigányt találtam a debreceni cigányok között. Az illető igazoltatásakor Lakatos György debreceni születésűnek mondta magát. Állítását munkásigazolványmásolattal igazolta. Nevezett ügyében nyomozást veztettem be s ennek során megállapítást nyert, hogy az illető 1921. évben már lakott Debrecenben, de akkor Lakatos Gusztávnak, nem pedig Lakatos Györgynek hívták. Debrecenből akkor Rákoszár községbe került, hol egyik cigánynővel vadházasságra lépett, közben Petrovics István névre keresztlevelet és munkásigazolványt szerzett és felvette a Petrovics István hamis nevet, amit sokáig használt is.

1931. év nyarán Debrecenbe akart visszakerülni és ismét Lakatos Gusztáv akart lenni. Az anyakönyvi hivatalba fel is ment, hogy ott munkásigazolvány kiváltásához szükséges születési anyakönyvi kivonatát kiváltssa. Az anyakönyvi hivatalban kérését azzal utasították el, hogy a közelmúltban már kiváltotta, hányszor akarja kiváltani. Ekkor tudta csak meg, hogy valamelyik cigány az ő keresztlevelét — bizonyára hamis igazolványhoz való felhasználásra — kiváltotta.

Lakatos azonban nem esett kétségbe. Miután tudta azt, hogy a vele majdnem egyidős Lakatos György debreceni születésű cigánynak Debrecen szabad királyi város I. fokú közigazgatási hatóságától nyert munkásigazolványa van, ezért a valódi Lakatos György nevében felment a rendőrségre és ott bejelentette, hogy a munkásigazolványát elveszítette. Mivel a megejtett nyomozás során az igazolvány nem került elő, így az elveszettnek bejelentett igazolvány érvénytelenítve lett és nevezett az I. fokú közigazgatási hatóságtól kapott egy Lakatos György névre szóló munkásigazolvány-másolatot, amellyel aztán bárki előtt igazolhatta magát.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

36. kérdés. Az őrsparancsnokképző iskolába való jelentkezésre a folyó évi 8. Cs. K.-ben kiadott felhívás 1. pontja vonatkozik-e azokra a honvédségnél már katonai kiképzésben részesültekre is, akik pl. az 1927-es csendőrségi toborzási évfolyamába tartoznak, de próbaszolgálatuk alatt elméleti kiképzésüket az előzetes katonai szolgálattal nem rendelkező 1926-os, tehát most felhívott csendőrségi toborzási évfolyamba tartozókkal együtt kapták 1927-ben?

Válasz. A 18.250. eln. VI.-c. 1935. számú belügyminiszteri rendelet I. fejezet 10. pontja értelmében az egy és ugyanazon csendőrségi toborzási évfolyamban tartoznak. Tehát a csendőrséghez való belépés előtti katonai szolgálat — tartamára való tekintet nélkül — a csendőrségi toborzási évfolyam meghatározását nem befolyásolja.

A 120.231. eln. VI.-c. 1924. számú belügyminiszteri rendelet a legalább 6 hónapi előzetes katonai szolgálattal rendelkezők csendőrségi próbaszolgálatának tartamát csak csökkentette, amennyiben ezeket nem kellett a csendőrségnél is, a csendőrségi elméleti kiképzésük előtt, előzetes katonai kiképzésben részesíteni.

A csendőrséghez való belépés előtti katonai szolgálatot

a 121.400. eln. VI.-c. 1925., mind a 18.250. eln. VI.-c. 1935. számú belügyminiszteri körrendeletekkel közzétett előléptetési rendelkezések az őrmesteri előléptetésnél mérleget. Ugyanis azok, akik legalább 1 évi katonai szolgálattal nem rendelkeznek, 1 évvel később léptethetők elő, mint ahogy az alaprendelkezés általában előírja.

A 18.250. eln. VI.-c. 1935. számú belügyminiszteri körrendelet I. fejezet 12. pont 2. bekezdésében foglaltak azonban lehetőséget nyújtanak ahhoz, hogy a még fel nem hívott évfolyamba tartozók is jelentkezhessek, ha a csendőrséghez való belépésük előtt legalább 2 évi katonai szolgálatot teljesítettek. Tehát a kérdésben szereplők csak abban az esetben jelentkezhetnek az 1936/37. évi őrsparancsnokképző iskolába, ha a csendőrséghez való belépésük előtt legalább 2 évig teljesítettek katonai szolgálatot.

37. kérdés. A Szut. 323. pontja szerint a csendőrnök csak elfogott egyént szabad megbilincselnie. Elfogott egyének számát-e a fogoly, akit a Szut. 539. pontja értelmében bírósági vagy hatósági felhívás folytán kell a csendőrnök őriznie, vagy kísérnie? Megbilincselhető-e a bíróságtól vagy hatóságtól átvett fogoly, ha igen, milyen esetekben?

Válasz. A bíróságtól (hatóságtól) őrizet vagy őrkísérés végett átvett foglyot mindig elfogottnak kell tekinteni. Ezt az utasítás nem mondja ugyan ki, de következik az alábbiakból:

A bíróságtól átvett fogoly három okból lehet bírósági, illetve büntetőintézeti őrizet alatt: 1. előzetes letartóztatásban, 2. vizsgálati fogságban és 3. mint elítélt. Bármelyik alapon álljon is őrizet alatt e három közül, kétségtelen, hogy bűnösségének gyanúja (illetve elítéltetése esetén: bizonyossága) csak alaposabb, nyomatékossabb lehet, mint azé a gyanúsítotté, akit még csak a csendőr fogott el a nyomozás során. A csendőr által elfogott gyanúsítottat ugyanis a kir. ügyészség vagy a vizsgálóbíró még mindig szabadlábra helyezheti, de az, akit már előzetes letartóztatásba vagy vizsgálati fogságba helyeztek, rendszerint már csak felülvizsgálati úton kerülhet esetleg szabadlábra. Ha tehát a csendőrségi elővigyázat szempontjából elfogott egyének számát az, akiről még nem bizonyos, hogy nem fogják-e szabadlábra helyezni, sokkal inkább annak kell tekinteni azt, aki ellen olyan nyomatékos gyanúok forognak fenn, hogy őt előzetes letartóztatásba, illetve vizsgálati fogságba lehetett helyezni, sőt el is lehetett ítélni.

Nem lenne észszerű sem, hogy a csendőr ugyanazt a gyanúsítottat, akit egy bűncselekmény miatt elfogott, néhány nap múlva, amikor továbbkísérés végett átveszi, már ne tekinthesse elfogott egyének, holott azóta ellene az előzetes letartóztatást vagy vizsgálati fogságot is elrendelték, vagyis a gyanú azóta csak súlyosbodhatott.

Ha a bíróságtól vagy hatóságtól átvett egyént a csendőr nem tekinthetné elfogottnak, akkor csak mint elővezetett kísérhetné, mert a kísérésnek harmadik módja nincsen. Az utasítás azonban arra az elvi álláspontra helyezkedik, hogy elővezetésnek (kifejezett hatósági rendelkezés esetén, külföldieknek pedig az engedély nélkül ittartózkodást és a jelenkezés elmulasztásának esetét kivéve) csak olyan egyénnel szemben van helye, akik meghatározott bűncselekménnyel még nem gyanúsíthatók, hanem csak általános gyanús körülményeket kell velük kapcsolatban tisztázni. (Személyazonosság, gyanús tárgyak, gyanús körülmények stb.). Az utasításnak ezzel az elvi felfogásával ellentétben, ha alóla olyan egyénnel, akiket meghatározott bűncselekmény gyanúja miatt már le is tartóztattak, vagy fogságba is helyeztek, kivételt kellene tenni és őket már csak mint elővezetett kellene kezelni. Sőt: ilyen felfogás mellett előadódhatnék az az észszerűtlen helyzet, hogy ha az illető fogoly még szabadlábon volna, a csendőr őt — pl. az elkövetett bűncselekmény súlyosságánál fogva azt elfoghatná és abból a célból, hogy ellene az előzetes letartóztatást vagy a vizsgálati fogságot elrendeljék, bekísérhetné, míg így, hogy a letartóztatást, illetve fogságot már elrendelték ellene, őt csak elővezettként tekinthetné.

Mindezeket azért kellett részletesebben megvilágítani, mert az előzetes letartóztatásban, illetve a vizsgálati fogságban levő foglyokat a törvény különös kíméletben részesíti. Abból az elvből kiindulva, hogy aki még csak előzetes letartóztatásban vagy vizsgálati fogságban van, nem okvetlenül bűnös, lehet ártatlan is, a fogság tartamára jelentős kedvezményeket biztosít számukra s kimondja pl., hogy a fogva levő terheltet abból a célból, hogy vizsgálati cselekménnyel jelen lehessen, csak akkor szabad a letartóztatási helyéről más községbe kísértetni, ha önmaga kívánja, vagy ha a szemle foganatosításának sikere szempontjából okvetlenül szükséges; ha nem akar odamenni, jogában áll magát meg-

bizottal képviseltetni. Ezzel a kedvezményrel a törvény azt akarja elérni, hogy a terhelt akarata ellenére a nyilvánosság előtt szükségtelenül meg ne hurcoltassék. Megtiltja a törvény az előzetes letartóztatottak és a vizsgálati foglyok megbilincselését is; csak a kir. ügyész, illetve a vizsgálóbíró (a vádtanács elnöke) rendelheti el. Hatósági közeg (börtönőr) ilyen ideiglenes fogoly ellen bilincset csak akkor alkalmazhat, ha veszély van a késedelembe, de ilyenkor is azonnal jelentést kell tennie.

Világos azonban, hogy ez a tilalom (a megbilincselés tilalma) csak a fogházi rendtartás szempontjából értelmezendő, de nem vonatkozik azokra az elővigyázati, biztonsági intézkedésekre, amelyek minden fogolykísérati alkalmával elkerülhetetlenek. Ezek tekintetében a csendőrré csak a csendőrség szabályzata mértékadó. Az átvett fogolyért a csendőr éppen úgy felel, mint a saját kezdeményezéséből elfogottért, önként értendő tehát, hogy az általa alkalmazható biztonsági intézkedéseknek is azonosnak kell lenniük. (Ez az álláspont tárgyalanná válik, ha a foglyot a hatóság kifejezetten elővezetés végett adja át a csendőrnek, ami azonban rendszerint csak csekélyebb súlyú bűncselekmény, (vétség, kihágás) gyanúja alatt álló, vagy csak közgazgatási őrizet alá helyezett egyéneknek fordul elő.)

Ami a megbilincselés kérdését illeti, a fentiekkel ez is eldöntést nyert. Erre egyébként az utasítás is utal. „Ugyanabban az ügyben érdekelt, valamint a hatóság által veszélyesnek jelölt foglyokat egymástól már az átvétel alkalmával lehetőleg külön kell választani és erre a foglyok összebilincselésénél is figyelemmel kell lenni”. (Szut. 540. p. 5. bek.) Elítélt fegyencet, rabot és foglyot tehát, — ha a 323. pontban felsorolt feltételek fennforognak — mindig meg lehet bilincselni. A börtönőrök számára a kísért rabok megbilincselése ugyancsak éjjeli időre van előírva — nappal csak a veszélyeseket kell megbilincselni — de ez a megszorítás a csendőrré nem vonatkozik.

Összefoglalva tehát az eddigieket, a kérdésre a következőképpen felelhetünk: 1. Bíróság vagy hatóság által a csendőrnek őrizet vagy őrkísérés végett átadott minden foglyot elfogottnak kell tekinteni, feltéve, hogy a bíróság vagy a hatóság nem elővezetést rendelt el; 2. felhívásra kísért foglyok megbilincselése is a 323. pont rendelkezései mértékadó, azzal a hozzáadással, hogy 3. a hatóság által veszélyesnek jelölt fogoly éjjel mindig, nappal pedig akkor bilincselhető meg, ha a köteles elővigyázat szükségessé teszi.

Veszélyesnek nemcsak azt a foglyot jelölheti meg a bíróság (hatóság), aki súlyos bűncselekményt követett el, hanem azt is, aki csekélyebb súlyú bűncselekmény miatt van ugyan fogságban, vagy letartóztatásban, de a fogházban tanúsított viselkedése indokolta teszi, hogy vele szemben a csendőr különös elővigyázattal viseltessék.

38. kérdés. A sértett csendestársként 150 pengő készpénzzel betársul egy péküzletbe. Mikor azt látja, hogy tőkéjét a társa nem szerződésszerűen forgatja, felbontja a szerződést és az üzletből kilép. Társa azonban a kapott tőkét nem, bírja visszafizetni. Új megállapodást köt, hogy a 150 pengő kölcsönként maradjon meg társánál, míg ő egyelőre alkalmazottja lesz társának. Társa aztán rövid idő múlva felmond neki és elbocsátja, de pénzt nem fizeti vissza. A sértett jelentést tesz az őrsön. Forog-e fenn bűncselekmény gyanúja?

Válasz. Bűncselekmény gyanúja nem forog fenn. A sértett önként, szabad elhatározásából, a viszonyok ismeretében kötött megállapodásokat, tehát nem panaszkodhatik arról, hogy büntetendő fondorlattal félrevezették és becsapták. A 150 pengő kölcsön mindenesetre visszajár neki kamattól, jogainak érvényesítése azonban polgári perútra tartozik. A csendőrnek tehát ilyen panaszok esetén a Szut. 404. pontja szerint kell eljárnia és sértettet az illetékes polgári perbíróhoz kell utasítania.

39. kérdés. Milyen keretben gyakorolhatja iparát a kömivesmester? Joga van-e házat építeni mások megrendelésére.

Válasz. A kömivesmester önállóan csak egyszerű szerkezetű földszintes lakóházak és gazdasági épületek építését végezheti. Vállalhatja ugyanakkor az ily épületek emelésével járó minden ipari munka vezetését és végrehajtását is. Egyszerű szerkezetű, a gyakorlat szerint az olyan épület, amelynek a legszélesebb épületrész szélessége 15 m-nél és a legszélesebb traktus belső távolsága 6 m-nél nem nagyobb. E tekintetben különben a helyhatósági építési szabályrende-

letek is irányadók, amelyet lakóházak építését kirekeszthetik a kömivesmester munkavállaló jogköréből.

Építőmester vezetése alatt az építkezések körében felmerülő minden föld-, kömives- és elhelyező munkát fogantatíthat a kömivesmester. Ilyen munkák elvégzését tehát önállóan vállalhatja is, közvetlenül szerződve az építetővel, csak az építőmesteri felügyelet meglétét kell megkövetelni.

40. kérdés. A szolgálatban levő rendőrt többen megtámadják, üllegetik s közben elveszik a rendőr gummibotját is és a rendőr bántalmazásánál azt is felhasználják. Az 1914. évi XL. t.-c. 1. §-a értelmében fegyveresen elkövetett erőszakról van-e szó?

Válasz. A gummibotot a rendőr védelmi felszereléséhez tartozó eszköz, tehát fegyvernek tekintendő. Minthogy a rendőr bántalmazása ezzel az eszközzel is történt, a cselekmény fegyveresen végrehajtottnak minősül.

41. kérdés. Flóbert-puska tartására kell-e rendőrhatósági engedély?

Válasz. A 9862. M. E. 1920. sz. rendelet 1. §-a értelmében löfegyvert (vadász-, célzó- és egyéb löfegyvert, pisztolyt), továbbá löszereket és robbantóanyagokat csak az tarthat, viselhet, vásárolhat vagy árusíthat, aki arra az illetékes rendőrhatóságtól engedélyt kapott.

Bár a Flóbert-puska töltényében nincs löpor, hanem a gyutacs aránylag több lobbanó anyagot tartalmaz s ennek az elsütéskor keletkező gázai lökik ki a lövedéket s ennek a puskának hordóképesége is aránylag kicsiny (100 m), szobai célzásra, apróbb állatokra, madarakra vadászásra alkalmas s így lövőfegyvernek tekinthető, tehát engedély nélkül nem tartható.

42. kérdés. Valaki hatósági engedély nélkül tart birtokában vadászfegyvert, azonban azzal vadászatot nem gyakorol. Nem ütközik-e cselekménye pénzügyi jogszabályokba?

Válasz. Az illető a 9862. M. E. 1920. sz. rendelet 22. §-ába ütköző kihágást elkövette, mert hatósági engedély nélkül lövőfegyvert tartott birtokában, de cselekménye semmiféle pénzügyi jogszabályba nem ütközik. U. n. fegyveradó ugyanis ezidőszereint nincsen, a fegyverviselési engedély kiadásánál kell 5 pengő 80 fillért fizetni a vadászatra alkalmas lövőfegyver után (vadászatra nem alkalmas lövőfegyverek után nem kell illetéket fizetni a tartás engedélyezésekor).

Ha valaki a vadászfegyver tartásának engedélyezését követőleg vadászfegyvert vált, a vadászfegyver illetékén felül 5 pengő 80 fillér illetéket köteles leróni. Ez az ú. n. fegyverigazolvány-illeték. Ezt az illetéket tehát nem köteles leróni az, aki vadászfegyvert nem vált. A fegyverigazolvány-illetéket különben akkor sem kell leróni, ha a fegyvertartó engedély elnyerése és a fegyvertartó engedély-illetékeik lefizetése után 1 éven belül váltanak ki vadászfegyvert.

43. kérdés. A községi képviselőtestület tagjainak megválasztásakor a gyanúsított egy vele azonos nevű, de más házszám alatt nyilvántartott községi lakos nevében gyakorolja szavazati jogát. Mily bűncselekményt követett el? Büntetendő cselekményt követett-e el akkor is, ha ezt nem szándékosan tette, hanem gondatlanságból?

Válasz. Az 1925. évi XXVI. t.-c. 157. §-ának 1. pontjában ütköző vétséget követi el az, aki másnak neve alatt szavaz, vagy olyan választásnál, amelynél a szavazás megbízott útján is gyakorolható, másnak szavazati jogát megbízás nélkül gyakorolja.

Az eljárás a kir. törvényszék hatáskörébe tartozik. Az eljárást azonban csak akkor lehet megindítani, ha a cselekményt valaki legkésőbb a választás befejezésétől számított 30 nap alatt jelentette. A gondatlanságból elkövetett ilyen cselekmény, nem büntethető.

Az 1925. évi XXVI. t.-c. címe szerint az országgyűlési képviselők választásáról szól ugyan, de 184. §-a szerint a község által választandó képviselő testületi tagoknak választására is alkalmazni kell.

44. kérdés. Valaki felhagy szatócspárával s kizárólagos lisztárusításra rendezkedik be. Van-e joga a szatócspárra kapott iparigazolvány alapján ezt tenni?

Válasz. Szatócs az a kiskereskedő, akinél a háztartásban szükséges mindenmemű áru kapható; így gyarmatárak, tejtermékek, rövidárak, tű, cérna stb.

Hogy erről az iparról külön iparigazolvány váltása nélkül át lehet-e térni a kizárólagos lisztárusításra (kicsinyben), ezt az iparhatóságok követte gyakorlat dönti el. Világos törvényes intézkedés erre nincsen. Ha a követett gyakorlat szerint ez megengedhetetlen, az illetőt az 1922. évi

XII. törvénycikknek a jogosulatlan iparüzésére vonatkozó 127. §-a alapján büntetik.

45. kérdés. Lisztőrüszítő üzletek ellenőrzése közegészségügyi szempontból mely törvényes szabályok alapján történik?

Válasz. Az 1876. évi XIV. t.-c. 14. §-a tiltja egészségre ártalmas, valamint minden romlott, hamisított vagy ártalmas anyagokkal kevert tápszernek árusítását, nemkülönben az ezek előállítására és elvitására szolgáló, egészségre ártalmas edényeknek készítését és használatát. E tilalom megszegői a Kbt. 107. §-ába ütköző, a közegészségügy ellen elkövetett kihágás miatt büntetendők.

Törvény a lisztet is. Kihágást követ el az, aki mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisítását és a hamisított készítmények forgalombahozatalát. Ezek közé sorolja a törvény a lisztet is. Kihágást követ el az, aki mezőgazdasági termékeket, terményeket vagy cikkeket hamisít; hamisításra alkalmas anyagokat e célból hirdet vagy e célra hoz forgalomba; aki hamisított mezőgazdasági terményeket, termékeket vagy cikkeket forgalomba hoz; aki mezőgazdasági terményeket, termékeket vagy cikkeket, habár azok nem hamisítottak oly elnevezéssel vagy oly megjelöléssel árul, illetve hoz forgalomba, amely azok természetének és származásának nem felel meg; aki a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek közforgalmának ellenőrzéseivel megbízott hatósági közegeket akadályozza és az ellenőrzést megakadályozza.

A közegészségügyi közigazgatás keretén belül a közegészségügyi rendszert, vagyis e fennálló szabályok megtartásának ellenőrzése a közegészségügyi hatóságok hatáskörébe tartozik. Ezek: a törvényhatósági bizottság, közigazgatási bizottság, alispán (polgármester), főszolgabíró, közegészségügyi elöljáróság, megyei város polgármestere.

Minthogy a közegészségügyi rendszertnek megfelelő szakértelemmel való ellátása a legtöbbször külön szakközégek igénybevételét teszi szükségessé (orvos, vegyész), a csendőr óvatosan nyúljon ezekhez a kérdésekhez s inkább megfigyelésre és a közegészségügyi hatóságok megfelelő értesítésekkel való ellátására szorítkozzék.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

I.

Egy elfogás tanulságai.

írta: SZABÓ MIHÁLY II. tiszthelyettes
(Hegyeshalom).

1936 március 4-én 18 órakor a hegyeshalomi m. kir. rendőrkirendeltségről az őrsre telefonáltak, hogy Lutz János és Lerch Ferdinánd* budapesti lakos, többszörösen büntetett előéletű egyéneket a kirendeltség őrszemélyzete 1936 március 2-án őrizetbe vette, mert nem tudták magukat igazolni. A kirendeltség a két egyént az Országos Bünyügyi Nyilvántartó Hivatalnál prioráltatta. Az Országos Bünyügyi Nyilvántartó Hivatal értesítette a rendőrkirendeltséget, hogy Lutz János különböző súlyos bűncselekményért már többszörösen, Lerch Ferdinánd pedig orgazdaságért két ízben volt büntetve, de jelenleg egyiket sem terheli bűncselekmény. A két gyanús egyén birtokában van egy 49.5 centiméter hosszú feszítővas. Ha az őrs át óhajtaná venni az illetőket, átveheti.

Miután a hegyeshalomi vasútállomás területén 1936 február 26-ára virradóra az egyik személykocsiból ablakfelhúzó szíjat loptak, arra gondoltam, hogy ezzel a lopással esetleg gyanúsítani lehet a két jómadarat, ezért azonnal az őrsre kísértettem őket. Első teendőnk volt alapos személymotosztást tartani. A birtokukban volt feszítővason kívül 1 darab zöld színű férfikalapot, 11 darab különböző nagyságú és színű férfiinget, 7 pár zoknit, 2 pár bőrkesztyűt, 1 darab selyemnyakkendőt, 2 darab nadrágtartót találtunk náluk. Valamennyi tárgy „Centrum” jelzéssel volt ellátva. Tüzetesebb átvizsgálásukkor észleltem, hogy mind a férfiingek, mind a zoknik különböző nagyságúak voltak. A két pár kesztyű, bár színre megegyezett, különböző számú volt: az egyik párnál a jobb kézre való 10-es, a bal kézre való 8-as volt, a másik pár kesztyűből a jobb kézre való 9-es, a bal kézre való pedig 11-es számú volt. A zöld kalap — a fejbőséget illetően — nem illett sem Lutznak, sem Lerchnek a fejére.

A feszítővasat is alaposan megvizsgáltam és élesre köszörült vége közelében szürke lakkfesték és vörös téglahulladék nyomait találtam, melyek feszítés közben tapadhattak oda. Ekkor már tisztában voltam azzal, hogy a ruhaneműeket nem jogos úton szerezték, annál is inkább, mert többszörösen büntetett előéletű egyénekkel álltam szemben. A nyomozás lefolytatására egy 4 főből álló járőrt vezényeltem a gyanúsítottakat egymástól elkülönítettem és kikérdezésükhöz kezdtem. A kikérdezés elején Lutz többször kérdezte emelt hangon: „Talán gyanúsak vagyunk, vagy köröznek bennünket, mert az teljesen lehetetlen, hisz folyó évi január hó utolsó felében szabadul-

Készül a jegyzet.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

tam ki a váci fegyintézetből. Ha pedig régebbi körözés állana fenn, az már nem érvényes, mert a büntetést kitöltöttem, amit igazolt az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal is". A birtokukban talált ruhaneműekről előbb azt állította, hogy azokat a fegyintézetből történt kiszabadulásakor kapott 37 pengőn vásárolta Budapesten, a Teleki-téren. A járőr egyik tagja erre a kalapot a fejére próbálta. A kalap kicsi volt neki, mire azt felelte, hogy a vásárláskor nem próbálta fel a kalapot s csak később vette észre, hogy kicsi.

Szóval egy darabig mindenre volt válasza raktáron. Mikor azonban a különböző nagyságú ingeket és eltérő számú kesztyűket is előmutattuk, akkor már annyit beismert, hogy a ruhaneműek valóban lopásból származnak, de azokat nem ő lopta, hanem tudva, hogy lopásból származnak, egy névleg ismeretlen budapesti barátjától vásárolta. „Orgazda vagyok, mi történhet velem, legfeljebb bezárnak, de most nem loptam” — ezt fűzte hozzá védekezésül.

Lerch kevésbé megrögzött ember volt, mint cimborája és a szemtelen tagadás műveletéhez sem értett annyira. Kikérdezése során rövidesen beismerte, hogy 1936 március 1-ére virradóra Budapesten, a Műgyetemmel szemben levő „Centrum”-üzletbe, az üzlet alatt levő pincébe falbontás útján betörték. Az üzletből többféle árut loptak, melynek nagyobb részét Budapesten egy rőföskereskedőnek 126 pengőért eladták. Előadta még Lerch, hogy a birtokukban volt ruhaneművel ki akartak szökni Ausztriába, majd onnan Belgiumba és ott szándékoztak megtelepedni.

Lutz a cselekmény elkövetését csak akkor ismerte be, amikor a szomszéd szobából, a félig kinyitott ajtó mellett végighallgatta Lerch beismerő vallomását. Később Lutz elpanaszolta, hogy őt ezideig még mindig barátai buktatták le, mert azok gyávák, kikérdezésük alatt ellentmondásba keverednek és az elkövetett bűncselekményt belismerik, pedig ő minden egyes alkalommal kioktatta őket, köztük Lerchet is, hogy tagadni kell a végtelenségig.

A lefolytatott nyomozás során beigazolást nyert, hogy a vasúti kocsí ablakfelhúzó szíjának ellopásában nevezetteknek nem volt része. Miután a cselekményt a rendőrség területén követték el, még aznap 21 órakor távbeszélőn felhívtam a főkapitányság központi felügyeletét, röviden bemondtam az elfogott egyének előadását és kértem, hogy ha a gyanúsítottak előadása megfelel a valóságnak, elszállításuk iránt a rendőrség intézkedjék.

Március 6-án a hajnali vonattal a budapesti főkapit-

tányságtól két detektív érkezett, akik elmondták, hogy Lutz és Lerch 3700 pengő értékű árut loptak Budapesten a Centrum-féle üzletből. A detektívek a gyanúsítottakat átvették és Budapestre kísérték.

*

Az a tény, hogy valakinek neve a Nyomozó-kulcsban (pótlék, névmutató, Bkl., Nyé.) nem szerepel, vagy pedig a priorálás nemleges eredménnyel jár, mint ebben az esetben is, még korántsem jelenti azt, hogy az illetőnek semmi sem terheli a lelkiismeretét. A sok kiderítetlen bűncselekmény tetteit nem ismerjük, ezért a fent említett segédletekben és nyilvántartásokban nevük sem szerepelhet. De névleg nyomozott (körözött) egyén is beleszaladhat valamelyik járőr karjaiba, mielőtt az illető nyomozása (körözése) megérkezett volna, vagy az illetőt nyilvántartásba vették volna. Az is gyakori, hogy az illető hamis okmányokkal felszerelve, hamis néven igazolja magát.

Mindez arra figyelmeztet, hogy az olyan gyanús egyénekek szemben is a legnagyobb alapossággal kell eljárni, akiknek a nevét a Nyomozó kulcsban stb. nem találjuk és prioráltatásukkor is nemleges választ kapunk. Az egyik teendő ilyenkor az alapos személymota-zás, ami értékes támpontokat nyújthat. Ezt a leírt nyomozásnál mi sem bizonyítja jobban. Valaki birtokában talált gyanús tárgyak összehasonlítása a Nyé. VI. fejezetének Tárgymutatójában felsorolt bűnjelekkel, a Nyé. IV. fejezetének (kiderítetlen bűncselekmények) tanulmányozása ilyenkor már nem egyszer hozott meglepő eredményt.

II.

Koholt rablási eset nyomozása.

írta: BATÁR ANTAL alhadnagy (Budapest).

A soroksári őrőn 1925 szeptemberében megjelent Leitner Ferdinánd* soroksári lakos, kiszagda s bejelentette, hogy aznap szokása szerint kocsijával tejet szállított Pestszentlőrinc-re. Visszafelé jövet, Pestszentlőrinc—Soroksár között húzódo megyei úton szembetalálkozott három ismeretlen férfivel, akiknek egyike — midőn kocsija mellé értek — megragadta a lovak gyeplőjét, a másik kettő pedig a kocsiról lerángatta s miközben pusztá kézzel ütlegették, pénzt követeltek tőle.

Nagyehezen kiszabadította magát a kezük közül és a kocsin volt vasvilláját megragadva, szétütött támadói között. Egyik támadóját úgy fejen találta ütni, hogy az véresen a földre zuhant. Ezt látva, a másik kettő futásnak eredt, ő pedig az ismeretlen támadót a

KÉRJE - KAPJA!

A most megjelent és a Csendőrségi Lapok ezen számához becsatolt új árjegyzékünk!

HATSCHKE és FARKAS
SZAKÜZLETEI

Budapest, IV, Károly-körút 28, VI, Andrásy-út 31, VII, Rákóczi-út 80

Ha órára, ékszerre, alpakka evőkészletre van szüksége, kérjen költségmentes bemutatást. Óráimért, ékszereimért legmeszszebbmenő jóállást vállalom.

Alapított: 1875.

NEUBART SÁNDOR

órás és ékszerész. Oklevéllel kitüntetett órásmester

SZÉKESFEHÉRVÁR/NÁDOR-U. 23.

földön hagyva, felugrott a kocsijára, a lovak közé csapott és elhajtott Soroksárra.

Az esetet csak azért jelenti be, hogyha az illető belehalt volna a sérülésébe, őt ne okolja senki, mert csupán önvédelemből cselekedett.

A kikérdezés alkalmával azt is előadta, hogy más alkalommal még nem támadták őt meg az említett útvonalon. A támadás helyét pontosan meg tudja mutatni. Pénzt nem vittek el tőle a tettesek. Sérülést ő nem szenvedett.

A sértett előadása szerint rablás kísérlete látszott fennforogni. A sértett által megjelölt helyszín a pestszentimrei őrskörletében feküdt, ezért távbeszélőn felhívtam ezt az őrskört és közöltem vele a feljelentést. Megállapodtunk abban, hogy a sértett átmegy a közeli pestszentimrei őrskörre, onnan a nyomozó járőrrel kimegy a helyszínre s ott megmutatja, hogy a rablási kísérlet pontosan hol történt.

A nyomozó járőr a sértett által megjelölt helyszínen semmiféle dulakodási nyomot vagy véryomot nem talált, pedig a homokos kocsit kissé nedves és így a nyomképződésre alkalmas volt.

Ezt közölték is Leitnerrrel s annak a gyanújoknak adtak kifejezést, hogy a rablás nem történt meg. Rövid kertelés után Leitner beismerte, hogy valótlán feljelentést tett. A rablást csak azért találta ki és csak azért tett feljelentést a csendőrségnél, hogy majdan, erre az esetre való hivatkozással, pisztolytartási engedélyt kapjon. Ugyanis már több ízben kért fegyvertartási engedélyt, de a községi előjáróság sohasem véleményezte, mivel a Pestszentlőrincre való tejszállítást nem látta elegendő oknak ahhoz, hogy pisztolyt kelljen viselnie.

A pisztolytartási engedélyt természetesen ezek után sem kapta meg.

*

A nyomozást végző járőrök legyenek mindenkor óvatosak és körültekintők, hogy félre ne vezessék őket. Amint ez a példa mutatja, az embereket a legkülönbözőbb okok készíthetik arra, hogy koholt feljelentésekkel a maguk számára valami előnyt biztosítsanak.

Nemzeti Sajtóvállalat

Könyv, papír, írószer. Csendőrségi nyomtatványok

Szeged, Kárász u. 5. Tel.: 24-52

Mielőtt vásárol, tekintse meg raktárunkat!

ahol megtalálja a legnagyobb választékot férfi és női szövet, selyem, vászon-, ágy- és asztalneműben, függöny, átvető, paplan, bőrvászon és linoleumban. Magyar és keleti perzsaszőnyegek, futó- és asztali szőnyegek minden kivételben, flanel-, gyapjútakarók a legolcsóbb árban kaphatók.

HIRSCH és POLLÁK cégnél, PÉCS Irgalmasok-u. 4.

Takarékossági könyvre 6—7½ havi hitelt nyújtunk.

Kerékpár, varrógép

motorkerékpár, gramofon, rádió legolcsóbban, kedvezményes fizetési feltételek mellett.

Rotter Sándor és Társa

„Csepel” gyári lerakot

Békéscsaba, kat. bérpalota

Szakszertől javítóműhely

III.

Alapos helyszíni szemle.

Írta: RÁCZI MIKLÓS csendőr (Gomba).

1936 február 18-án 16 órakor Sáros József bényei lakos a gombai őrskör feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, hogy aznap virradóra éléskamráját feltörték és onnan 2 q búzát elloptak.

Őrsparancsnokom, Pataki János csendőrral az eset nyomozására engem vezényelt ki. Bénye község az őrskörtől alig 2 km távolságra fekszik, így 17 órakor már a helyszínen voltunk, ahol a következőket állapítottuk meg:

A tettesek a sértett udvarába egy 2 méter magas deszkakerítésen átmászva jutottak. Az udvarról a lakóház végében álló, zárt éléskamrához mentek, a kamra ajtajának nekidőltek s addig nyomták, míg a zár elhajlott és az ajtó kinyílt. Az ajtón semmiféle nyom nem volt. A zsákokat az udvar utcafeleli részét határoló 180 cm magas, 30 cm széles vályogkerítésen adták ki és ők is itt távoztak. A kamra földje száraz volt, így ott sem maradt a tettesektől származó semmiféle nyom. A nyomokat az udvaron és utcán is mindenütt elmosta a napokig egyfolytában szakadó eső. Mivel közben besötéledett, a helyszínelést abbahagytuk s a tettesek után kezdtem puhatolni, azonban eredmény nem mutatkozott. Másnap reggel újra alaposan szemügyre vettem a helyszínt, mivel senkitől sem várhattunk támogatást, mert a község tiszta tót anyanyelvű lakosokból áll, akik — még ha tudnak is valamit a cselekményről — inkább hallgatnak, csak ne kelljen az ügyben szerepelniük.

A helyszínen újból nyomok után kutattunk, ami eredménnyel is járt. Ott, ahol a tettesek az udvarra bemásztak, a kerítés mellett kényékből összerakott tengeriszárkúp állott. A tettesek egyike a sötétben nekiment a kúpnak és több kényét eldöntött. Az egyik kénye alatt ott maradt a lábnyoma, az eső nem moshatta el. A lábnyomból tisztán ki lehetett venni, hogy előidézője egészen új, úgynevezett „Doreo” gumitalpú cipőt viselt.

A nyomot gipsszel kiöntöttem, azután felkerestem a községben lakó cipészeket és érdeklődtem, hogy kinek

Írógép

új és újjáalakított, ≡ javítás
karbantartás ≡ alkatrészek
irodai felszerelések, töltőtolalak

Elsőrangú minőség. ∴ Olcsó árak.
Kedvező fizetési feltételek.

Wirth és Rengey Szeged, Széchenyi tér 5

A törvénytörési palota mellett.

BÚTORT LEGJOBBAN

az évtizedek óta közismert

Bog-Mil

bútoráruházban VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 43. vásárolhat
(Báthory-utcával szemközt). Hálószoák, ebédlők és
kombinált bútorok nagy választékban. Olcsó árak! Kíváncsi fizetési kedvezmény.

Huszonegy hónapig terjedő előleg nélküli hitel
a magy. kir. csendőrség m. t. tagjai részére.

Bútorok, székonyok, matracok és sodronyok, szőnyegek,
áruk, futó- és ebédlőszőnyegek, dísztagyok és az
összes vászonárak, abroszok, ágyneműdasszók.

Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk.

Lakásberendező vállalat, VI. Andrássy út 66

verték fel mostanában „Dorco”-talpat. Az egyik cipész-től megtudtam, hogy a lopás előtt 3 nappal, 15-én Kiss János bényei földmíves talpaltatott vele egy pár cipőt „Dorco”-gumitalppal. Nevét fel is írta, mert munkadíjjal adós maradt. A cipész előadta, hogy a faluban nem igen használják az újfajta talpat. Kiss Budapestre jár dolgozni és onnan hozta a talpnak valót. Megmutattam neki a gipszöntvényt. Nagyságából és alakjából a saját munkájára vélt következtethetni.

Kisst felhívtam a község-házához és kérdéseket intéztem hozzá, hol járt tegnap éjjel stb. Azonnal tíz tanuval óhajtott bizonyítani, hogy távol sem volt lakásáról. Mivel esős idő volt, otthon tanyázott. Levétem vele jobb lábáról a cipőjét és összehasonlítottam a kiöntött nyommal. Azonos volt. Kissre a gipszöntvény meglepő hatást gyakorolt. Nem tudott szóhoz jutni. Rövid habozás után beismerte, hogy tényleg ő követte el a lopást. Büntetését Horgos Aladár bényei lakos személyében meg is nevezte. Mikor Horgos, kit időközben a község-házára hívtunk, meglátta az asztalon levő cipő mellett a kiöntött lábnyomot, szintén beismerte, hogy Kissel együtt ők követték el a lopást.

Ezután elmentünk Kiss lakására és az általa megnevezett helyen, az istállóban a jászol alá dugva, elől törekkel betakarva, megtaláltuk a zsák búzáat. Védelmükre előadták, hogy cselekményüket azért követték el, hogy a farsangi mulatságokra pénzhez jussanak.

*

A helyszíni szemlét talán sohasem lehet eléggé alaposan megejteni. Minden felületesség megbosszulja magát. Csupán a helyszíneknek úgyszólván négyzetcentiméterenként való átkutatása biztosítja a sikert. Itt is sikerült olyan fontos lábnyomot találni, melynek segítségével a lopás kiderült, holott első látszatra a lábnyomkeresés nem ígért sikert, mert az eső mindent elmosott.

A vidéki csendőrség előnyösen ismert szállító

SÁNDOR REZSŐ

ÓRÁSMESTER, ÉKSZERÉSZ
NYIREGYHÁZA

TEL.: 229

Elsőrendű márkás órák 5 évi jótállással, szebbnél-szebb ékszerek, ébresztő és fali órák, a csendőrség részére **részletre** is. Választékot pórtómentesen küldök. Javításokat szakszerűen végzek. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

FOG

húzás
tömés
pótlás, minden kivételben.

Lelkiismeretes munka. — Olcsó ár. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvezményes fizetési feltétel.

Kezelés egész nap.

Tel.: 28-1-01.

Trautmann

áll. vizsg. fogász
VI., Nagymező-utca 41.

Kérjen árjegyzéket.

Steyr-Puch-Everest kerékpárok!
10-15-20 pengős havi részletre!

Szigeti Károly Budapest,
v. Visegrádi utca 11/a. Emelet

50 éves a budapesti detektívtesület.

1886 január 1-én Török János budapesti rendőr-főkapitány Tisza Kálmán belügyminiszter felhatalmazására az egyes ügyosztályokba, egyes előadók mellé detektíveket rendszerezített és nevezett ki. Az így szétszórta alkalmazott 36 detektív munkája azonban nem volt egy-egy, tehát eléggé eredményes sem lehetett, ezért 1886 április 17-én — ötven évvel ezelőtt — megalakult az önálló detektívosztály a budapesti főkapitányság keretében. Szabályzata 1886 július 1-én jelent meg, azt 1890-ben új szolgálati szabályzat váltotta fel, amely a mai napig is érvényben van. Kiegészítette ezt a szabályzatot a szervezeti szabályzat 1893-ban, amely természetesen a fejlődés során szintén fejlődésen ment keresztül. Mikor a detektívtesület a tízéves jubileumát elérte, már 100 tagja volt s ebben az időben jöttek rá a vezetők, hogy a specializált munka elosztásban kell keresniük az igazi eredményességet. Így alakultak meg a 3-4-es csoportok s ez a mai rendszernek is az alapja. Abban az időben már találkozunk detektív-szaktanfolyamokkal, vizsgákkal, majd amikor Krecsányi Kálmán kezébe került a tesület, egymás után következtek a szebbnél-szebb sikerek, amelyekre a külföld is felfigyelt.

A nagy lendülettel fejlődő tesületnek 190, majd közvetlenül a háború előtt már 258 volt a létszáma. A háborús és a háborút követő válságos idők nagy próbára tették a tesületet, de kiállott minden próbát és ma már 633-as létszámmal minden tekintetben korszerű színvo-

Snortfelszerelés

Esőköpeny

Füldőruha

Wiva

Új cím: **IV. Türr István utca 7**
(a Vadászkiút szállónál.)

Különleges fizetési kedvezmény

a m. kir. csendőrség tagjai részére.

Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegferrás. Ebédlő- és futószőnyegek, szőnyeg, paplanok stb. Ágy- és fehérműanyagok, szőnyeg, paplan kötött- és szövő táru, sportcikk szükségletét szerezze be a 100 év óta fennálló

LAKÁSBERENDEZŐ-nél

Budapest, VI., Liszt Ferenc-lér 5.

Telefon: 271-77.

Mintaárjegyzéket és modellárjegyzéket küldünk.

Szővet, selyem, vászonáru, kész nőikabátok és ruhák gyermekruhák és kelengye, fehérnemű, cipő és divat-cikkek, szőnyeg, függöny, paplan kötött- és szövő táru, sportcikk szükségletét szerezze be a 100 év óta fennálló

Megbízható minőség, méltányos árak, legv. fizet. feltételek!

Pirnitzer József és Fiai
áruházában, Szekszárd

nalon működik. Számos világraszóló nyomozás hirdeti ennek a működésnek az eredményeit, de hirdeti az úgynevezett mindennapi, szürke esetek tömege is, amivel a budapesti detektíveknek meg kellett és kell küzdeniök. Mi csendőrök tudjuk, mit jelent ez a részleteiben láthatatlan, de kihatásaiban mégis rendkívüli fontosságú tevékenység, amely nem utolsó sorban alapja annak, hogy Budapest ma már a külföldiek seregétől is szívesen látogatott, nyugodt és minden tekintetben színvonalas légkörü világváros.

A szakemberek elismerésével üdvözljük a budapesti detektívtestületet félszázados jubileumán. Ugyanazokban az években indultunk el utunkra: Budapesten ők, vidéken mi csendőrök, hogy az ország közbiztonságát mind a fővárosban, mind a tanyavilágban rendbehozzuk s most, hogy néhány éves különbséggel ők is elérkeztek ehhez a jelentős határkőhöz, szívesen nyújtunk kezét a további vállvetett küzdelemhez a bűn ellen.

Volt tengerésztisztek a Kormányzó Úr Ö Főméltósága előtt. A husvétii ünnepek alatt tartották Budapesten bajtársi összejövetelüket a fiumei tengerészeti akadémia 1916-ban végzett növendékei. Választásuk azért esett Budapestre, mert itt tartózkodik Scholtz Andor folyámörkapitány, a Főméltóságú Úr szárnysegéde, aki az évfolyam rangidőse volt. Huszonegy bajtárs érkezett az összejövetelre, a világ minden tájáról. Volt köztük, aki azóta ügyvéd, mérnök, igazgató, szerkesztő lett. Egyikük hajóskapitány Indiában, egy pedig farmer Kelet-Afrikában. Vidám hangulatban emlékeztek meg a volt tengerésztisztek az együtt töltött időkre. Vasárnap délelőtti tisztelegő fogadáson voltak a Kormányzó Úr Ö Főméltósága előtt.

Felhívás a volt székesfehérvári 17. honvéd és népfelkelő ezred tagjaihoz. A volt székesfehérvári 17. honvéd és népfel-

kelő ezrednek világháborús ezredtörténetét a 17-es honvéd gyalogezred volt parancsnoka, Márkosfalvi Sipos Gyula ny. tábornok állítja össze. Az ezredtörténeti bizottság ezúttal azzal a kérelemmel fordul a tábori és a népfelkelő ezrednél szolgált összes bajtársakhoz, hogy az ezredre vonatkozó minden feljegyzéseiket, naplóikat, jegyzeteiket bocsássák sürgősen Sipos Gyula tábornok rendelkezésére (Budapest, I. Váralfaj-u. 15.). A jegyzeteket és naplókat felhasználás után mindenki sértetlenül visszakapja.

Örizetbe vett egyén öngyilkossága. Az orosházi őrs állományába tartozó Vasvári István őrmester és Béni József csendőrből állott járőr Orosházán lopási ügyben nyomozott. A lopással kapcsolatosan örizetbe vette Szabó Károly, 32 éves, orosházi lakost, aki április 7-én 3—4 óra közötti időben, a községi fogdában, saját ingéből készített kötélre felakasztotta magát és meghalt. Tanuadatok szerint már régen készült az öngyilkosságra. A kivizsgálás folyamatban van.

Dicséret. A m. kir. csendőrség felügyelője dicsőő okirattal látta el Karap Ferenc budapesti I. kerületbeli ny. tthts-t, mert egy nagyobb szabású magzatelhajtási ügy nyomozásában hosszabb időn át szaktudással párosult leleményességgel igen eredményesen teljesítette szolgálatát. A budapesti I. kerület parancsnoka dicsőő okirattal látta el Takács Szilveszter tthts-t, mert, mint őrsparancsnok, 1934-ben Vecsés községben a környéken szétágazó magzatelhajtási eseteket körültekintő és fáradságot nem ismerő nyomozással kiderítette s ennek eredményeképpen 3 egyént elfogva 19 egyént pedig feljelentve, az igazságszolgáltatás kezére juttatott; Szakonyi József tthts-t, mert 1935 október havában háziállatok lopásának tetteseit igen nagy szorgalommal és szakudással megejtett nyomozással kiderítette; Rátkai Lajos tthts-t, mert, mint járőrvezető, 1934. évben Vecsés községben és környékén szétágazó magzatelhajtási eseteket körültekintő és fáradságot nem ismerő nyomozással kiderítette s ennek eredményeképpen 3 egyént elfogva, 19 egyént pedig feljelentve, az igazságszolgáltatás kezére juttatott. Nyilvánosan megdicsérte: Horváth József III. és Kaposi István cső.-t, mert 1934. évben, mint járőrtárs, Vecsés községben és környékén szétágazó magzatelhajtási esetek nyomozása alkalmával járőrvezetőjét fáradságot nem ismerő szorgalommal, eredményesen támogatta; Jánosi (Jancsi) Ferenc cső.-t, mert mint járőrtárs, járőrvezetőjét egy bonyolult lopási eset kiderítésénél hathatósan és nagy szorgalommal támogatta.

Katonák, csendőrök a nyomorenyhító akcióban. A nyomorenyhító akció céljára a honvédség és a fegyveres testületek 20.118 P 48 fillért gyűjtöttek össze. A Főméltóságú Asszony e nagylelkű, hazafias megértést tanúsító adományt meleg köszönettel vette. A m. kir. csendőrség felügyelője

IROGEP

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V.. Bálvány-u. 26. — Tel.: 10-2-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek

ÓRÁK,

ékszer, arany és ezüsti ajándék-
tárgyak a legnagyobb választékban

Adler Bélánál, Kaposvár

Olcsó árak és könnyített fizetési feltételek!

Hegedű, Harmonika, Tárogató, Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak
itt a magyar gyárban kaphatók

Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

A magyar kir. csendőrtiszti és altiszti kar kipróbált megbízható bevásárlási helye a

TRIBON

RUHÁZATI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

hol az összes egyenruházati, továbbá női-, férfi- és gyermekruházati cikkek és lakberendezési textilárak a legnagyobb választékban kaphatók

Mérsékelt árak. — Megbízható minőség.

Pontos kiszolgálás. — Legkedvezőbb

TELEFON: 392-85, 312-97. fizetési feltételek.

rendeletben köszönetét fejezte ki a csendőrség mindazon tagjainak, akik — dacára szerény anyagi helyzetüknek — hozzájárulásukkal lehetővé tették, hogy a m. kir. honvédség és a fegyveres testületek e nagylelkű, nemes akciót ilyen jelentékeny összeggel támogathatták.

Csendőrségi Közlöny 8. szám. Személyes ügyek: Miniszteri rendeletek. *Létszám felett vezetőedők:* Margitai József József alezr., a székesfehérvári II. kerület kerületi parancsnok helyettese, *Boros Lajos* alezr., a miskolci VII. kerület kerületi parancsnok helyettese, *Marsay Lajos* alezr., a szabályszerkesztő és tanulmányi bizottság tagja Budapesten, *Somogyi Mihály* alezr., a székesfehérvári II. kerület beosztott törzstisztje, *Lukáts Lőrinc* alezr., a pécsi IV. kerület kerületi parancsnok helyettese, *Richnawsky Oszkár* alezr., a debreceni VI. kerület osztályparancsnoka Nyiregyháza és *Császár Dezső* alezr., a debreceni VI. kerület osztályparancsnoka Mátészalkán. — *Tiszti rendfokozatáról lemondott:* *Fasching Gyula* nyugállományú szds. ellátási igényeinek elbírálása mellett. — *Tantos István* prbeső. családi nevét belügyminiszter engedéllyel „*Toronyi*”-ra változtatta. — Szabályrendeletek: Osztályzatok számrövidítésének megváltoztatása. — Őrparancsnokképző iskolába való vezénylésre alkalmas legénység kiválasztására vonatkozó rendelkezések kiadása. — Felhívás az 1936/37. évi Őrparancsnokképző iskolába való jelentkezésre. — A legénységi előléptetési rendelkezések kiegészítése. — Sarkantyúk rendszeresítése és viselésük szabályozása. — Talpaló viselése. — Felszerelő próbacsendőrök becsült ruhaszükségletének biztosítása. — Sárközi György törm. v. részére 1933 január 1-én kiállított és elvesztett 09.982. sz. személyazonossági igazolványt a szombathelyi III. kerületi parancsnokság. — Szabó (Hasza) István volt pótcsendőr részére 1922 február 29-én 70/kt. 1922. sz. alatt kiállított és elvesztett leszerelési igazolványt a szombathelyi osztályparancsnokság érvénytelenítette. — Pályázat igazolványosok részére az alsóábrányi körjegyzőségben egy körírnoki állásra.

Nyugállományú csendőrt keres tollforgókötéshez állandó alkalmazásra *Horváth István ny. csendőr, Bölcske* (Tolna megye). Csak olyan jelentkezze, aki nagyon jól tud tollforgót kötni.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít Várfai (Vlahina) Mihály ny. szakasztiszt, Budafok, Pozsonyi-út 29., *Dél József ny.* thts, Budapest, VII., Amerikai-út 74. szám, *Fekete Imre ny.* törzsmester, Uj-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísztoil, válogatott tollból 10 P, szolgáltatási tollforgó nagyság szerint 5–6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc ny.* törzsmester (Hajduböszörmény, Szilágyi Erzsébet-körút 35.) kappanfarokból különleges gonddal készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk a *Hafa árjegyzék-mellékletét.* (Hatschek és Farkas cég. Főüzlet: Károly-krt. 28. Fiókok: Andrássy-út 31, Rákóczi-út 80.)

SZEMÉLYI HÍREK.

Uj őrsparancsnokok: a budapesti I. kerületben: *Sütő István* törm. v.; a székesfehérvári II. kerületben: *Berkes János* thts.; a debreceni VI. kerületben: *Hamza Gábor* törm. v.; a miskolci VII. kerületben: *Ferenczi Márton*, *Kristóf János* thts. és *Lengvári Péter* törm. v.

Házasságot kötött: a budapesti I. kerületben *Gyarmati Imre* thts *Jankovits* Paulával Hegyeshalmon, *Boda István* thts. *Szücs* Eszterrel Mezőtúron; a székesfehérvári II. kerületben *Váradi Zsigmond* thts. *Kónyai* Juliannával Csajágon, *Szemenkó Vilmos* törm. Vizi Ilona-Kornéliával Bicskén; a szombathelyi III. kerületben *Veres János* törm. *Takler* Erzsébettel Iharosberényben; a pécsi IV. kerületben *Kis József X.* törm. *Kis Huri* Máriával Pécsen, *Katona János* törm. *Sárik* Erzsébettel Rétságán; a szegedi V. kerületben *Dobó József* törm. *Nagy* Juliannával Rákócziútfőn; a miskolci VII. kerületben *Adonyi József* törm. *Szalontay* Erzsébet-Máriával Szerencsen és *Simon Péter* törm. *Gecsei* Ilonával Hatvanban.

Elhaltak: *Kalmár Sándor* miskolci VII. kerületbeli thts. és *Faragó Lajos* miskolci VII. kerületbeli cső.

Családi hírek. Született: *Császár István* örgy-nak *Magdolna-Rózsa-Idikó* nevű leánya, *Kövendi Nagy* Jenő szds-nak *Idikó-Klára* nevű leánya, *Mariska* György szds-nak *Piroska-Judit* nevű leánya, *Bakonyi István* fhdy-nak *István-Attila* nevű fia; a budapesti I. kerületben: *Németh János* III. thts-nak *Ilona* nevű leánya, *Mészáros György* thts-nak *György-Endre* nevű fia, *Farkas József* II. törm. v-nak *Gyöngyi-Terézia* nevű leánya, *Pádár Ferenc* törm. v-nak *Agnes-Gizella-Terézia* nevű leánya, *Veres András* II. törm. v-nak *István* nevű fia, *Danyi Sándor* törm-nak *Imre* nevű fia; a székesfehérvári II. kerületben: *Szűrös József* thts-nak *József-János* nevű fia, *Vadász Mihály* thts-nak *Éva-Terézia* nevű leánya, *Kövesdi Gábor* törm. v-nak *Mária-Gabriella* nevű leánya, *Nagy Imre* I. törm-nak *Imre-István* nevű fia, *Szabó Mihály* törm-nak *Emil-Mihály* nevű fia; a szombathelyi III. kerületben: *Lugosfalvy István* thts-nak *Irma* nevű leánya, *Bakó Gábor* törm-nak *Gabriella* nevű leánya, *Cserjés Dénes* törm-nak *József* nevű fia; a pécsi IV. kerületben: *Bali Sándor* törm-nak *Mária-Valéria* nevű leánya; a debreceni VI. kerületben: *Hegyesi István* thts-nak *Piroska* nevű leánya, *Fekete István* I. törm-nak *Gizella* nevű leánya, *Becsei Jenő* törm-nak *Ilona* nevű leánya, *Szabó Lajos* II. oszt. altisztnek *Tibor* nevű fia; a miskolci VII. kerületben: *Orosz József* törm-nak *Endre-József* nevű fia, *Regös Pál* törm. v-nak *Béla-Gyula* nevű fia, *Baráth István* törm-nak *Iren-Ibolya* nevű leánya, *Tamás István* törm-nak *János* nevű fia, *Monoki János* törm-nak *Sára* nevű leánya. — **Meghalt:** A budapesti I. kerületben: *Fülöp Gergely* thts. felesége, *Veres András* II. törm. v-nak *István* fia, *Németh János* III. thts. *Ilona* leánya; a pécsi a IV. kerületben: *Lanti József* thts-nak felesége, *R. Kiss Sándor* törm-nak *Sándor* fia, *Acs Imre* törm-nak *Margit* leánya és *Molnár József* I., miskolci VII. kerületbeli thts-nak *Mária-Magdolna* leánya.

MAGYAR

GYÁRTMÁNY

KÉRJE nagy képes tavaszi árjegyzékünket!

Díjmentesen küldjük!

Kedvező fizetési feltételek!

REFORM ruházati rt.
Bpest, VI., Vilmos császár út 5

BÚTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részletek-fizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Fióküzlet: VII., Péterffy Sándor-u. 40.

Hernád-u. sarok.

Írógépek

a m. kir. csendőrség tagjainak kedvező áron és fizetési feltételekkel

Kovács A. és Társa

Royal írógépek vezérképvisellete, Budapest, V., Nádor-u. 5 Telefon: 8-13-67.

Pontos szolgáltat, pontos óra! Vásároljunk

arany, ezüst ékszert, ajándék- és dísz tárgyakat szakképzett órák és ékszerésznél

Órák

Tóth János

Szekszárd

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átciszírozásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros íróval: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másuttal közölni, sem pedig utánnyomtatni. A nyomdai korrektúrárt mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Bpest, VIII., József-körút 5.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszába szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyegget mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi Lapok”-ban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másoktól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább fél évre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342 számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösörmenyi-út 21. szám.”

Salgótarjáni és nyiregyházi gy. tanalosztály. A husvét számot korán tördeltük, oda elkészve érkezett, most pedig már nem volna időszéri a közlés.

L. J. Az 1927:XXI. t.-c. 30. §-a szerint az O. T. I.-nél betegség esetére biztosítottak az intézettől orvosi gyógykezelést, gyógyszereket és táppénzt igényelhetnek; ha azonban a betegség 1 évnél tovább tart, az ezután következő időre semmiféle segély már nem jár. Azt hisszük tehát, hogy unokaöccsével nem történt jogsérelem, mikor táppénzét 1 év múltán többé nem folyósították. A baleseti biztosításnál a helyzet előnyösebb ugyan, de egyrészt erre külön biztosításkötés szükséges, másrészt nem hisszük, hogy unokaöccse betegségét üzemi balesetnek lehetne minősíteni. Az 1932:IV. t.-c. értelmében a közp. kir. járásbírósnál (Budapest) pert lehet indítani, ha úgy gondolja, hogy mégis jogsérelem történt. Itt természetesen ügyvédi tanácsot célszerű igénybe venni. Az ilyen perindításkor elsősorban azt kell megfontolni, hogy érdemes-e költségeskedni olyan eredményért, amely a költségekkel nincs arányban.

Orgonanyilás. A velünk közölt adatok szerint szerint a csendőr 1936 novemberben, az őrmester 1937 novemberben lesz soron eléltetésre.

Hit, bizalom! Az 1931. évi április 10-i számunkban mindent megtalál az igényjogosultsági igazolványokról.

Forgács Károly ny. szv. tthts. A díjat szívesen küldtük, rászolgált. Mint nyugdíjas bajtársat külön örömmel is köszöntjük a múzeum lelkes barátai között, akik megértik a folyó évi február 14-i számunkban írtakat.

Özd. A „Hit bizalom” jeligré üzentek Önnek is szólnak.

1562. A kivándorlási engedély iránti kérelmet a községi előjáróság útján az alispáni hivatalhoz kell beadnia. Csatolnia kell a kivándorlás indokait bizonyító iratokat, vagyoni bizonyítványát és fel kell említenie kérvényében életkorát s azt, hogy katonai szolgálatot még nem teljesített. Ha a honvédelmi minisztérium megadja a kivándorláshoz a hozzájárulást, azt a belügyminisztériummal közli, aki ennek alapján — ha egyéb feltételeknek is megfelel — megadja a kivándorlási engedélyt.

R. S. Budapest, VII., Korong-u. 12/b. A Pénzügyi Központ ad magasabb összegű kölcsönt is kiházasítás esetén. Ez a kivételesen adható magasabb összegű kölcsön nem haladhatja meg a kölcsönkérő egyhavi nyugdíjának (fizetésének) hatszoros összegét és semmiesetre sem lehet nagyobb 2000 pengőnél. Kiházasítás címén kért kölcsön esetén csatolni kell a házassági kihirdetést igazoló iratot. Ha még a régi kölcsön nincs letörlesztve, aligha adnak ilyen nagy kölcsönt. Részletes felvilágosításért tessék a Pénzügyi Központhoz fordulni.

Kikelet. A Cs.—20. Utasítás 28. pont d) alpont szerint nem kell fizetnie. Kérje vissza.

55.555. Nem vitás, hogy az a rangidős, akit 1931-ben véglegesítettek.

Somogyoszi őr. Lexikonban felelünk.

Turán 18. 1. A csendőr a bárki által nála vagy az őrsön tett feljelentésről csak annyit közölhet, hogy annak írásbeli elintézését (a bíróságnak címzett feljelentést) mikor és hová küldték el. 2. Őrsparancsnok eljárásának a bírálatába nem bocsátkozunk, az nem tartozik ránk. Ajánljuk, hogy ha valamely intézkedés nem függ össze az Ön magánérdekeivel, ne kutatgassa parancsnok eljárásának okait, okosabb, ha a saját teendőit ellenőrzi ilyen szenvedélyes lelkiismeretességgel.

Emlék. 1. Az atya nem mondhat le az emlékéremről. Ha nem él, az özvegyet illeti az. Ez már lemondhat s ez esetben az első — illetve annak lemondása esetén — a másodszülött fiút megilleti. 2. Mindkét féltől kell nyilatkozat. 3. Ha az özvegy férjhez megy, férje nem tarthat igényt az emlékéremre. 4. Az atya elhalálozását igazoló hatósági bizonyítvány és a lemondási nyilatkozatokat kell csatolnia.

42 éve a világot uraló eredeti angol The Champion kerékpárokat havi P 20.— és saját készítésű kettős Royal Star kerékpárokat 180.— P-ért havi 16.— P részletre, kerékpáralkatrészeket NAGYBANI GYÁRI ARBAN.

Külsőgumi 3.90, belső 1.20, pedálok 2.10, kormány 3.20, sárvédők 1.20-tól feljebb. LÁNG JAKAB és FIA, kerékpárnagykereskedés, Budapest,

VIII., József-körút 41. Képes árjegyzék ingyen. Alapítva 1869.

**KOMBINÁLT
BERENDEZÉSEK**

BUDAPESTI BUTORSZALONBAN

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 21. SZ.

Nagy választék. Kedvező részletfizetésre!

Képviselőnk rajzainkat meghívásra díjmentesen bemutatja.

**HÁLÓK
EBÉDLŐK
ÚRISZOBÁK**

12345. Atyja idehaza halt meg, de hogy a halálát okozó betegségét a háborúban szerezte-e vagy sem, azt most igazolni ép annyira nem lehet, mint az ellenkezőjét. Ha életben volna, őt illelné meg az emlékérem. Nincs életben tehát az özvegye a jog. Ha ő lemond, ön megkaphatja. Az alapszabályok c) alpontja alapján erre igényjogosultnak látszik. Kérje örskihallgatáson. Az előbbi üzenetünkől a többi szükséges tájékoztatást megkapja.

Pázmány István hiv. altiszt, Mezőtur. Deutsch Sándor volt tartalékos hadnagy címe: Szigetszentmiklós (Pest megye). Vigh Sándor tart. hadnagy címe: Budapest, V., Sziget-u. 5-7. Miután levélben nem válaszolunk senkinek és mert e címek az érdekeltnek vitézi avatásához szükségesek, kérjük mezőturi olvasóinkat, hogy a fentieket közöljék Pázmány hiv. altiszttel.

Bárdos. 1. Ha Önnek 14 év 6 hó nyugdíjba beszámítható szolgálati ideje van, nem kérheti, hogy 14 év 6 hó és 1 napot vegyenek alapul. A sérülési pótdíj folyósításával nagyobb összegű illetményt kap és éppen emiatt nem is lesz levonása. 2. Jelentse, hogy mint nyugállományú nősülési kérvényét fenntartja és kérje az engedély kiadását.

R. R. R. R. Mai számunkban „Hit, bizalom” jelígre adott üzenetünk önnek is szól.

Háztartás. 1. A szalmazsákokat és lepedőket versenytárgyalás során ajánlatot tevő cégek egyike szállítja. A legutolsó esetben a szalmazsákok ára 11.40, a lepedőké 10.60 P volt, de azért, mert tömeges megrendelés volt. Különben 20-25%-kal drágább. De nagy szállítók magánfeleknek nem is árusítanak, a kereskedői forgalomban pedig jóval drágább. 2. A könyvet rendelje meg a m. kir. Kertészeti Tanítézetnél, I., Nagyboldogasszony-útja 45.

F. P. tthts. Karancsság. A B-13 jelzésű utasítás már nincs érvényben. (1931/6. Cs. K.) A Cs-3-hoz pótlék helyett az F-11. a. c. utasítás érvényes. A kért könyveket megkapni nem lehet, de nincs is ilyformán semmi célja a beszerzésnek. Kérni kell a leltárból való törölésüket.

Öreg bajtárs. 1. Kérdését nem értjük. Ismétlje meg az adatok részletes felsorolásával. Különben e kérdéseket tárgyalja a legrészletesebben Kádár Gyula g. őrnagy úrnak „Tájékoztató a csendőrségi nyugellátásokról” c. könyve. 2. A kiadásunkban megjelent Idényszolgálati teendők táblázatból három darabot küldtünk.

Ölt. 1. Nyolc táblázatot küldtünk. 2. Soronkívüli nősülési engedélyt a vonatkozó szabályzat nem ismert és a jövőben sem fog ismerni. Voltak egyes méltánylandó esetek, ahol a nősülendő az engedély kiadásánál kedvezményben részesült de ez is igen ritkán fordult elő. Az, hogy valaki ténylegesen vagy nyugállományú csendőr egyén leányát veszi feleségül, semmiesetre sem alap kedvezményre.

Quo vadis. 1. Hitelesebb adatokkal kellene a kard értékét emelni. Ha képes rá, kísérelje meg. Köszönjük, hogy a múzeumunkra gondolt. A kardot szívesen fogadja az emlékbizottság, ismételjük azonban, hogy igazi értéket legalább a szemtanú nyilatkozata adna neki, de mert ő meghalt, írja le Ön részletesen, lehetőleg a pontos idő, hely, név megjelölésével az esetet. Beküldheti nekünk is, mi majd továbbítjuk. 2. Lexikonban feleltünk.

Patália. Az idényszolgálati táblázat — amint megírtuk — nemcsak a járőrök részére igen hasznos segítség, de a szolgálatot irányító őrsparancsnoknak is. Nyolc példányt elküldtünk.

Várda. 1. Az osztrák emlékérem igénylési határideje 1936 dec. 31. L. 1936/5. Csend. Közl.

S. M. őrm., Németlad. Figyelme jól esett.

Somogyiszi őrs. Lexikonban válaszolunk.

Gyopáros 1449. Lexikonban adunk választ.

Sz. D. cső. Perkáta. Nem mondatunk véleményt, mert nem láttuk. Általában javulás van ezen a téren, de kisebb-nagyobb fonákosságokkal azért számolni kell. Gyökeresen kiirtani nem lehet, túlkörülményes volna az ellenőrzés. Más testületeknek is éppen elég bosszúságuk van vele.

Sz. tőrm., Bonyhád. A cigány beolvad a sötét háttérbe, kliséen összefolyó.

Sury Béla ny. őrm., Mór, Timár-erdőmajor. Írja meg, milyen célra kell a cím, különben nem adják ki. Az adatokat ismétlje.

H. F. ny. őrm., Tata. Mindenki abban látja a hibát, aki vel baja akadt egyszer. Ha ezt elfogadjuk alapul az emberekől alkotott ítéleteinkben, akkor nincs rendes ember a világon. Aki egyenesen lép, soha nem botlik el, feltevései helyett keresse mindenre ebben a magyarázatot.

KÉZIRATOK.

Kopog az írógép. A „Roham előtt” nem nekünk való, mert hiába van a mi célkitűzéseinknek megfelelő csattanója, az egyébként emberileg jól megfogott előzetes érzéseket nálunk nem mindenki értené és érezné át úgy, amint kell. Ebben a tekintetben magasabb színvonalú nyilvánosság elé való. A másikat eltesszük a jövő évre, mert alkalmi. Egyébként tessék mindent bizalommal beküldeni, azért vagyunk. A legszebb érzésekből fakadó terveihez sikert kívánunk, a szülők minél nagyobb öröme.

Zénó, Kiskunhalas. Küldjön nekünk is sürgősen abból az „intenzív antitoxinból”, amely az ilyen versek mérgező hatása ellen megvédené bennünket. Szeretjük a tréfát, de ez már zavaros sületlenség. A Zénót honnan vette? Nem éppen nyereg alatt puhított ősmagyar név. Szakítson vele, meg a verseléssel is örökre.

B. L., Öcsöd. A verset közöljük, a könyvismertetésnek nem volna értelme, mert ez már a harmadik kötet s különben is más, összefoglaló munka forog közkezen a csendőrségnél. Hadtörténelmi részletek nem érdeklik a legénységünket.

Eger. Körtefa nem virágzik együtt a rózsával és muskátlival. Nem elég virágokat szerelemmel csak úgy összekeverni, mint a bort a szódával. Utóbbiból biztos a spriccer — persze ezt is bora válogatja — előbbiből azonban nem biztos még a — novella. Sok kiváló ember van, aki nem tudna kilizzadni egyetlen novellát, egyszerűen azért, mert még szépen — mondjuk irodalmilag — sem képes a hazugságra. Ne szomorkodjék tehát, hogy ön sem született erre.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-lér 1.

Telefon: 84-8-32, 84-8-31.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmányt 24 havi) g.h. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést.

Vidéki megbízottak!

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára:

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., AKADÉMIA-UTCA 20. SZAM.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

Mint közlegény a vérmezőkön.

(Regény.)

(9.)

Írta: SÓLYOMVÁRI MIHÁLY.

Gyertyafénynél látom a konyha egyik sarkába húzódó családot, az anyát és három leányt. Bemegyünk a szobába, vagy harmincan. Az ajtóban fegyveres őr áll. Mi hárman, földiek egy ágyba kerülünk. Ruhástól az ágyon keresztül fekvé, lábainkat lefogtatva aludtunk.

Reggel korán, még napkelte előtt a fekete kávé elfogyasztása után újból útra keltünk. Útközbe engem valami csipni kezdett. Azt hittem, az izzadság. Hosszabb pihenőt kaptunk úgy tíz óra tájban. Megnézem, mi csip. Három nagy tetű ficáncol az ingemben. Ezek lakmároztak a friss pecsenyén. Tehát már megvan az első háborús szerzemény. A pihenő után a mi zászlóaljunk előre ment, hogy az előttünk elterülő erdőt kutassa át. Rajvonalba fejlődünk és így haladtunk át az erdőn. A másik két zászlóalj utánunk jött az erdőbe húzódó úton, négyes sorokban. Egyik helyen az erdő közepét egy tábla lucernás föld szakította meg, vagy harminc-egyen hold területen. Ezen szépen áthaladtunk és már a túlsó erdőbe értünk, amikor az ellenkező oldalon, a tisztáson, megjelent egy csapat kozák. Lehetek vagy huszan. Min'ket nem vettek észre. Bejötték vagy 100 méterre a lucernás földre. Mi nem löttünk rájuk. El akartuk fogni őket. Azonban ez nem sikerült, mert az utánunk jövő két zászlóalj eleje épp a tisztás szélére ért. A kozákok erre villámgyorsan megperdültek és vissza menekültek. Most mellettünk sortűz dördült el. Azonban csak egy esett el.

Egynek a lovát lötték ki a kozák alól, aki nagy ívben repült az erdőbe, ahol eltűnt. Rögtön tovább mentünk az előttünk elterülő erdőbe, amiből vagy öt-hatszáz lépésre a mezőségre értünk. A kozákok már vagy három kilométerre vágattak a völgyben elterülő kisebb község, Goza-Wola felé, ahová rögtön meg is érkeztek. Mi visszafordultunk és ugyanazon a helyen, ahonnan a sortűzet adott, bevártuk a másik két zászlóaljat. Mivel közelünkben ellenség nem volt, az ezredes úr elrendelte a pihenőt. Bevonultunk az átkutatott erdőbe, ahol jó ebédet, egy egész kenyert és cvibakot kaptunk. Itt írtam meg az első 3 drb tábori lapot. Anyámnak, nővéremnek és jegyesemnek. El is fogyott az egész készletem, amit kaptam, mert mindenki csak hármat kapott. Hisz még nem voltak berendezkedve a háborúra levelezés terén.

Vagy kétórai jó pihenő az erdőben, igen jól esett a hosszú menetelés után. Délután öt-hat óra lehetett, amidőn épp útra akar az ezred kelni. Motorbúgás hallatszik a magasból. Mint egy vércse kering felettünk az orosz repülő. Tovább csendben marad az ezred. A repülő eltávozik és mi megindultunk ismét, de már századonként rajvonalba azon irány felé, amerre délután a kozákok elvágattak. Az erdőből ezen irányban is hamar kiértünk a szántásokra. Itt találkoztak velünk a szembejövő járőreink, melyek a völgyben elterülő falu felől jöttek, egyik társukat vonszolva, akit az oroszok megöltek. Az erdőtől alig száz lépést haladtunk a falu irányába, már zümmögtek, pattogtak az orosz fegyvergolyók. Bár még körülbelül két kilométerre van a falu, ezek mégis lönek, amit mi nem is viszonzunk; míg, közelebb nem érünk. Vagy nyolcszáz lépésre lehetünk, amidőn a mi tüzelésünk is megindul. A mi zászlóaljunk beásta magát és a faluban bujkáló oroszokat tartotta tűz alatt, hogy a második zászlóalj előnyomulását elősegítse. A mi oldalozó tüzelésünk alatt a második zászlóalj is mellénk zárkózott, a falu mögötti terepen és megindult a támadás.

A negyedik zászlóalj az erdőszélen maradt. Innét a fekvőhelyre nézve, a terep a következőképp nézett ki. Vagy öt-hat kilométeres, teknő alakú tisztás medence, előttünk egy harminc házból álló falu, Boza-Wola. A falu mögötti magaslaton már öt-hatszáz lépésre ismét erdőség borítja az egész vonalat. A távolban balról egy falu templomtornya látszik, a lenyugvó nap sugarainál. Jobbról a mezőség terül el, vagy 10 km távolságra sötétlik a fenyves erdő. Rajvonaink gyors tempóban érik el a falut, ahonnan a második zászlóalj kiűzte a megmaradt oroszokat, akik futva igyekeztek a magaslaton elterülő erdőséget elérni, a mi sűrű fegyvertüzelésünktől kísérve. Hol itt, hol ott bukk fel egy orosz. Az erdőbe már csak vagy ötvenen érkeznek, ahonnan most erős fegyverroppogás hangzik és mint a méhraj, úgy zúdítják felénk a rosszul célzó golyózápot. Úgy látszik, mondjuk egymásnak, erősítést kaptak. Na, fiúk, lesz jó éjjelünk. Rajvonaink sietve törtek előre. A falu már mögöttünk marad vagy háromszáz lépésre. Az erdő alig kétszáz lépés, ahonnan fejünk felett erős golyózápor vonul el, ami semmi kárt sem tesz senkiben.

— Beásni! — hangzik a halk parancs, amit sietve teljesítünk. Az én századom egy méteres zöld veteménybe került, itt ázott árkot magának. Már sötét lett, mire derékig erő árkot ástunk, ahol eléggé védve leszünk az oroszok éjjeli lödözései ellen. Mivel tőlünk jobbra már nem volt saját csapat, az én századom adta a jobboldali őrséget. Már az erdő sötétsége egybeolvadt az éji lepellel, midőn a fegyvertűz is elcsendesült. Jobbról tőlünk távoli harang csengése verődik; mintha minket is az esti imához szólítana. Halljátok? Szólok a közelemben lévő földieknek. Valahol a távolban szól a harang, az esti imára inti a hívőket. Mi is magunkba szállunk és vagy tízperces néma csend. Tíz percre gondolataink az Istennél jártak. Hisz minékünk is szól a harang. Mi is hívők vagyunk. Tovább nem tűnődöm, hisz ügyis hiába. Az est sötétsége erőszakkal lecsukja figyelő szemeink. Elalszunk a frissen ázott árokokban. De nem ám elnyújtózva. Csak ülve, egymás mellett. Feltűzött és megtöltött fegyvereinket ölelve, hogyha jön az ellenség, még álmunkból ébredve is védeni tudjuk magunkat.

Nyugtalanul aludtam én is, mert a legkisebb neszre felébredtem. Már lehetett éjfél, vagy több is, amidőn erős zörgésre ébredtem. Utána rögtön erős fegyvervillogás és ropogás, kiabálás verte fel az éj csendjét, tőlünk kissé balról. Rögtön ébren lett mindenki, vártuk, hogy a muszkák

Vásároljon a pécsi

Takarékosság

vásárlási könyvevel

6-7^{1/2} havi hitelre

56 előkelő cége:

Megbízható!

Felvilágosítást nyújt: **Pécs, Dunántúli Bank r.-t.**

SÁGI GYULA és FIAI

divatnagyrúháza

Székesfehérvár

Alapítva: 1853-ban.

Hatalmas raktárát fehernemű, szövet, vászon, szőnyeg, női kelegye, stb ajánlja a m. kir. csendőrségi tagjainak

Kedvező fizetési feltételek!

mihozzánk is jönnek. Balról erős lármá. Nem tudjuk, mi van. Hogy áll a helyzet. Egyszer csak vörös fény villanik mögöttünk. Arra nézek. Ég a falu. Úgy látszik, kell a világosság, hogy lássunk löni. Meg is indult a tüzelés rögtön az előttünk mozgó alakokra, akik futnak vissza az erdőbe. Reggel hallom, hogy Kő százados úr gyújtott világot, hogy lássa a második zászlóaljra törő muszkákat. Dicsértük az esztét, hisz mit ért nekünk egy rongyos falu, mikor az élet-ről van szó.

(Folytatjuk.)

Idényszolgálati pályázat.

Legutóbbi számunk mellékleteként kiadtuk a felújított és kiegészített táblázatos összefoglalást az idényszolgálati teendőkről. Ebből az összefoglalásból is látjuk: hányféle tennivaló vár a csendőrré, a törvények és rendeletek milyen tömegét kell ellenőriznie a mindennapi élet szerteágazó útjain. De azt is látjuk belőle, hogy nem minden nap, nem minden hónapban, de még nem is minden évszakban várnak a csendőrré ugyanazok a feladatok, hanem kisebb-nagyobb időszakokként változnak s éppen ezért nevezzük őket idényszolgálati teendőknek. Ezt a törvények és rendeletek tömegéből minden segítség nélkül emlékezetben tartani szinte lehetetlen, ellenben nagyon könnyű, ha minden megelőző szolgálat előtt belepillantunk a táblázatos gyűjteménybe, megnézzük, hogy melyik hónapban, évszakban mire kell különös gondot fordítanunk. Aki nem sajnálja az időt erre a rövid előzetes tájékozódásra, egészen más felkészültséggel portyázza végig az őráratot, mint enélkül és bizonyos, hogy eredménytelenül nem vonul be. Eredményen nem értjük okvetlenül a feljelentést. Eredmény már az is, ha a csendőr észreveszi a rendellenességet és figyelmeztetéssel helyrehozza. Ezek az apró, jóindulatú, tudással megalapozott beavatkozások összességükben ráébresztik a lakosságot, hogy a törvények és rendeletek nem a könyvtárak, hanem az élet számára készülnek. A csendőrnél ebből az alapos tájékozottságából szilárdabb lesz a törvényes rend és nagyobb lesz a csendőr tekintélye is, amit a tudásnál semmi sem emel jobban.

Alkalmat akarunk adni bajtársainknak, hogy ennek a táblázatos gyűjteménynek az eredményességét pályázat keretében is bebizonyítsák. A pályázóknak meg kell írniuk, hogy ennek a segédletnek, mikor és milyen intézkedésükkel vették hasznát. Az egyes eseteket sorszámozni kell. Határidő: 1936 június 15., az eredményt a július 1-i számunkban fogjuk közölni. A három legeredményesebb pályázatot értékes jutalomtárggyal díjazunk.

Ki kutatta fel a legtöbb lőfegyvert?

cím alatt a március 15-i számunkban hirdetett pályázat első díját Kecskés István törzsrőrmesternek (Főny) íteltük oda (28 golyós, 31 vadászpuska, 19 pisztoly: 93.5 egységsszámmal). Második: Tassányi József törzsrőrmester v. (szombathelyi ny. alosztály, 7 golyós 59 vadászpuska, 8 pisztoly: 110.5 egységsszámmal). Tassányi törm.

egységsszáma nagyobb, mint Kecskés törm.-é, azért került mégis a második helyre, mert az eredményt egy szolgálati kivezénylés során érte el, mi pedig inkább a sorozatos fegyverkutatóban rejlő szívósságot akartuk jutalmazni. Azonkívül Kecskés törm. eredményében több a golyós puska, ami közbiztonsági szempontból a vadászpuskánál lényegesen nagyobb figyelmet érdemel. Ezekkel a meggondolásokkal igazságosnak láttuk a helyezést már csak azért is, mert a két egységsszám között

nem nagy a különbség. A többiek mögé viszont azért nem volt sorolható, mert egységsszáma kiemelkedően magasabb, mint a többi pályázóé. Harmadik: Hegyes István törzsrőrmester (Kiskundorzsma, 13 golyós, 12 vadászpuska, 27 pisztoly: 71 egység). Emeltesre érdemes pályázatot küldöttek még be közel egyenlő egységsszámmal a következők:

Bérczes Sándor törm. (Bácsalmás), Bíró János törm. (Valkó), Ecseri István törm. (Leányfalu), Gyárfás Mihály törm. (Kerepes), Harmath Gyula törm. (Zalaszentő), Horváth Gyula III. törm. (Som), Iklódi József törm. v. (Kartal), Iméri János törm. (Bakonycsernye), Keszi József törm. (Pusztamérges), Kiss Sándor törm. (Hetes), Kovári György törm. (Tóváros), Mészáros László I. őrm. (Szentgál), Szeles István törm. (Bakonyszombathely), Takács Sándor tthts (Nagyszékely), Tóth János IX. törm. (Nagyszékely), Urfi Pál törm. (Királd), Varga Domokos törm. (Szakály), Zoltán István törm. (Kőka).

A kitűzött három jutalomtárgyat postára adtuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHACSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VIII., József-körút 5. — Felelős ügyvezető: Győry Aladár.

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-161
EBÉDLŐSZÖNYGEK P 28-161

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehérneműváznak, ruhaszövetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitosüzlet
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
A m. kir. csendőrség tagjainak árendérmény!

Óra, ékszer vásárlásnál
javításnál
forduljon bizalommal **Tóth József**
Képes árjegyzék ingyen! órás és ékszerészhez
Kedvező fizetési feltételek **Szeged, Kárász u. 13.**

Újrendszerű bútorhitel!

KARDOS TESTVÉREK

Budapest, VII., Wesselényi-utca 18. szám
(Kazinczy-utca mellett). — A m. kir. csendőrség tagjai lakásukat berendezhetik

váltó- és előleg nélkül, 30 egyenlő havi részletre
vagyis minden 100 pengő után 3.33 pengős részletre. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

Cserkész felszerelések

MAGYAR KIR. LŐPORÁRUDA

SZALAY ÉS RICHTER

Pécs, Király- és Mór-utca sarok
Telefon: 16—86, 25—41

Sport- és vadászati cikkek nagy raktára —
Lőszeráruda és puska-
műves műhely — Csillárok és villanycikkek
— Rádió laboratórium
— Kerékpárok és varrógépek — Egyenruházati felszerelési cikkek

Megkönnyített fizetési feltételek

Levente felszerelések